

Biblioteca Bucureștilor

5
Mai
2007

REVISTA ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR ȘI DOCUMENTARIȘTILOR DIN ROMÂNIA • BIBLIOTECA METROPOLITANĂ • DIRECTOR FLORIN ROTARU

AUREL STROE

– 75 de ani –

*„... Ceea ce contează pentru valoare și ceea ce primează
într-o judecată axiologică este... ținta artistului.*

*La marii creatori precum Beethoven, Wagner există întotdeauna ratări,
ei fiind marile genii care încearcă întotdeauna mai mult decât pot și uneori mor
înainte de a putea face totul (ca Michelangelo de pildă)...“*

Sumar

Centenar Mircea Eliade

Jurnal portughez	2
O scrisoare a maharajahului din Kassimbazar	3
Virgil IERUNCA – Mircea Eliade și obsesia României	5
Mircea ELIADE – Bernard Shaw și fecioara neagră	7

Bucureștii de altădată

Arhive bucureștene

Georgeta FILITTI – J. C. Negruzzi	8
---	---

Patrimoniul	11
-------------------	----

Istoria cărții

BUCUREȘTII LUI CAROL I	12
------------------------------	----

Autografe contemporane

Angela BOTEZ – Periplu în SUA	14
-------------------------------------	----

Meridian biblioteconomic

Ziua Bibliotecarului	16
Gabriela TOMA – Lectura în contextul socio-cultural actual	17
Carmen SCOIPAN – Comportamentul bibliotecarului public – suport în realizarea unui serviciu de calitate	19
Liviu BUTUC – Servicii speciale de bibliotecă	21

EBLIDA – Cerințe și strategii	27
-------------------------------------	----

IFLA – Rolul minților creatoare	28
---------------------------------------	----

Orizonturi

Florentina DOBROGEANU-IPSILANTE – Grigorie de Nyssa – Omiliile la Fericiri	31
--	----

Agenda culturală

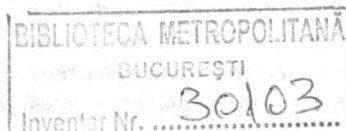
Nina VASILE – Primăvara Poeților – Le Printemps des Poètes	34
--	----

Catalog	36
---------------	----

Repere

Gabriela TOMA – „Lectura“	38
---------------------------------	----

Calendar	39
----------------	----

Centenar Mircea Eliade

Jurnal portughez

Ca să mă consolez de plecarea Ninei, mă gândesc – în clipa când mă copleșește durerea sau melancolia – la morțile zecilor de mii pe fronturi, în cetățile bombardate etc. – sau la scumpii noștri morți demult. Nu am curajul să privesc realitatea în față? Sau e vorba de o reintegrare a „unicului” în totalul „absolut” – singura posibilitate, după mine, de a transcende în chip efectiv condiția umană? Nu pot salva „finitul” decât reabsorbindu-l în totalitate – și încercând să dobândesc printr-un elan spiritual această totalitate.

„Căci fața acestei lumi se trece” (I Corinteni, 7, 31).

Nu pot citi decât Biblia și pe Lev Șestov. Nu numai pentru că doresc și cer consolarea credinței, ci și pentru că Biblia mi se pare singura lectură substanțială. (Șestov nu face de altfel decât s-o comenteze.) Îndeosebi Cartea lui Iov, Isaia și Epistolele Sf. Pavel. Din lectura acestor texte, mă reîntorc cu o mare încredere în forța creatoare a omului, în libertatea credinței. Viața e foarte frumoasă dacă înțelegi cât de mult și cât de ușor poate fi ea schimbată. Nu ți se cere, pentru asta, decât să redescoperi imensa libertate creatoare a omului, pe care noi, modernii, am pierdut-o în clipa când am socotit că credința înseamnă obediență.

O serie de note și observații în legătură cu aceste lecturi biblice, pe care îmi propun să le dezvolt și să le transcriu. În fond, nu ar fi ele mai prețioase decât atâtea cărți pe care le am în cap? Nu ar trebui să le redactez pe ele întâi? De ce nu am avut, până acum, curajul unui Nietzsche, sau al unui Kierkegaard, de a filozofa pe experiențe personale, de a scrie aforistic, fragmentar? Obsesia mea a fost studiul erudit, contribuția ilizibilă, sau, abia acum, în urmă, tratatul bine încheiat. De ce nu un carnet de note, ca ultimele cărți ale lui Nietzsche? Trebuie să am acest curaj – și-l voi avea...

De mai mulți ani, nădejdea și deznădejdea mea își au izvorul în realitatea spiritului și în viața post-mortem. Nihilismul cumplit care mă cuprinde uneori se declanșează în clipa când mă îndoiesc că dincolo mai e ceva. Atunci, mă simt atât de liber și de indiferent, încât aș putea face orice crimă și orice fărădelege. Și „trecerea timpului” nu o pot suporta decât în momentele când nu mă îndoiesc de dincolo. Altminteri, simt cum trece timpul, cum îmbătrânesc, cum alerg spre neant – și, atunci, nu mă pot consola decât în orgie. Piesa mea Oameni și pietre mărturisește ceva despre nihilismul provocat de pierderea credinței în dincolo. Dar același lucru îl spune – și cu câtă brutalitate – Sf. Pavel (I Corinteni, 15, 32): „Dacă morții nu înviază, să bem și să mâncăm, căci mâine vom muri!”

Niciodată nu mi-am dat seama de imensul rău pe care mi l-au făcut, și mie, și operei mele, erosul, carnea, cu toate invitațiile lor la scepticism, la epicureism și jemenfichism. Atracția pentru o viață de plăceri – adică, pentru a preciza:

o viață de aventuri erotice – m-a macerat încontinuu, și foarte multe dintre tensiunile mele cele mai nobile au fost anulate de revenirea aceluiași ridicol laitmotiv: la ce bun? Ești încă tânăr, profită acum, ca să nu regreți mai târziu etc. Amestecul acesta de patetic și banal, de extaze și ieftin carnal, de etern și „bea! bea! nu te uita!” – a fost un adevărat blestem pentru mine și, mai ales, pentru opera mea. Tendinței către ieftină și comodă aventură erotică îi corespunde, pe planul creației, tendința către scientism, erudiție și căldicelul filozofic. Groaza mea, până prin 1938, era să nu fiu cumva considerat un amator în cultură – de aceea publicam studii de o ilizibilă erudiție. Teama aceasta de diletanțism trăda doar o luptă surdă cu scepticismul și scientismul. Nu îndrăzneam să mă despart – așa cum gândeam, în realitate – de pozitivism, deși nu acceptam nici să mă încadrez în rândurile „savanților”, pentru că îi disprețuiam. Atracția aceasta către scientism, erudiție, cultură etc. – era omologabilă atracției trupesti către aventură ieftină, comodă, repede depășită într-alta. Iubirii mele patetice pentru Nina, sau aventurii mele legionare – îi corespundea pasiunea mea pentru Absolut, în metafizică și religie. Cum îi admir pe cei care pot „să depene firul amintirilor” (parcă așa se spune), să retrăiască an cu an copilăria, adolescența, tinerețea! Eu, îndată ce iau contact real cu trecutul, îndată ce mă las prins în amintiri – mă simt atât de copleșit, atât de năruit, încât aș risca să mă dizolv de desperare și tristețe. Încă din prima tinerețe aveam groază de năvala amintirilor, care mă făceau să sufăr de teribile melancolii...

Buletinul știrilor interne de astă-seară pe care-l ascult la Radio România anunță noi epurări: și profesori și culturali care au militat pentru fascism, hitlerism, idei de dreapta etc. Sper că mă număr și eu printre ei; cum nu am nici un post (fiind epurat din 23 noiembrie, când am fost scos din cadre), este probabil că mi s-au interzis cărțile și mi se va ridica cetățenia. Dacă aș fi fost în țară, aș fi fost arestat. Și cât regret că n-am fost! Pe de o parte, pentru că aș fi putut spera o moarte mai apropiată, și poate prin chinuri, ceea ce m-ar fi apropiat de Nina; pe de altă parte, pentru că o asemenea arestare, și eventual asasinat, mi-ar fi încheiat biografia mea de scriitor român într-un chip glorios.

Așa, la depărtare, cum sunt, izolarea mea de publicul românesc mă silește să încep a scrie numai pentru mine, pentru câțiva prieteni care vor supraviețui și pentru cititorii de mâine. Am luat de aproape cinci ani concediu de la lectorii mei. N-am mai scris în reviste din aprilie 1940, iar cărțile pe care le-am publicat de-atunci n-au putut, fără îndoială, să compenseze absența mea din „mijlocul lucrurilor”. Dar, acum, ruptura e definitivă. Pentru că nici cărțile mele vechi nu se vor putea retipări. Vor crește noi promoții de adolescenți, fără Maitreyi, și noi serii de tineri, fără Întoarcerea din rai și Huliganii. Cu câtă surpriză mă vor descoperi ei mai târziu!...

O scrisoare a maharajahului din Kassimbazar

Într-o dimineață de august, am primit un plic cu timbru indian. L-am deschis înfrigurat. Îmi scria maharajahul Manindra Chandra Nandy din Kassimbazar. Mă felicita pentru hotărârea mea de a studia filozofia indiană cu Surendranath Dasgupta, dar adăuga că doi ani nu sînt de ajuns. Îmi trebuiau cel puțin cinci ani ca să pot învăța limba sanscrită și pătrunde în tainele filozofiei indiene. El era dispus să-mi acorde o bursă pe cinci ani. Dar, pentru că nu credea cu puțință ca un european să ducă viața studenților indieni, mă întreba de cît aş avea nevoie lunar.

Am citit și recitit scrisoarea ca într-un vis. Apoi, am alergat să-i dau mamei marea veste. În aceeași seară am răspuns maharajahului, asigurîndu-l că sunt bucuros să rămîn cinci ani lângă Dasgupta, la Calcutta. În ceea ce privește suma de care aveam nevoie lunar, îl lăsam pe el s-o hotărască. Am recopiat scrisoarea cu mare grijă, căci mîna îmi tremura de emoție. Și am adormit foarte tîrziu, hărțuit de planuri și întrebări: cît va costa oare vaporul pînă în India? Și pe unde am să trec? Să mă duc la Bombay și să traversez apoi India cu trenul, sau să mai aștept un vapor care să înconjoare subcontinentul și să mă lase la Calcutta?

Informat de marea veste a doua zi, Nae Ionescu mi-a spus că, pînă la toamnă, lucrurile *trebuie* să se schimbe și, „Cuvântul“ fiind salvat, mă va putea ajuta, contribuind la cheltuielile călătoriei. Se gîndea, evident, la guvernul național-țărănesc pe care-l cerea „Cuvântul“, așa cum îl cerea o bună parte din țară, și care nu mai putea fi înlăturat. Dar, pînă atunci, „Cuvântul“ supraviețuia aproape prin miracol, datorită devotamentului redactorilor și voinței de oțel a lui Nae Ionescu...

În octombrie, m-am hotărît să pun punct la teză. Altminteri, lucrarea amenința să nu se mai încheie niciodată. Au citit-o P. P. Negulescu și Mircea Florian și, puțin timp în urmă, eram licențiat în filozofie. Dar n-am mai avut răgaz să mă bucur că scăpasem de această povară. Săptămînile care s-au scurs pînă la plecarea în India au fost, poate, cele mai dramatice. R[ica] fusese numită profesoară la liceul din Strehaia, de unde îmi trimitea zilnic scrisori deznădăjduite. Îi răspundeam și eu, tot zilnic, fără să înțeleg de ce-i scriu cu atîta înverșunare – pentru că iremediabilul se împlinise. Ea se logodise cu ofițerul de marină care o ceruse în căsătorie deja cu doi ani înainte, iar eu promisem a doua scrisoare de la maharajah, asigurîndu-mă că voi avea bursă îndată ce voi ajunge la Calcutta. Pe de altă parte, S. N. Dasgupta îmi scrisese că acceptă bucuros să supravegheze studiile mele de filozofie indiană și teza de doctorat despre yoga. Nu-mi rămăsese altceva de făcut decît să obțin viza engleză pentru India și să caut un vapor convenabil. Dar, în 1928, lucrurile acestea nu erau chiar atît de simple pentru un român. N-am putut obține viza engleză decît cu o scrisoare de recomandare de la Sir John Woodroffe (care, mai ales sub pseudonimul Arthur Avalon, revelase tantrismul lumii occidentale) și după ce le-am arătat că posed o sută de lire sterline.

Și totuși, lucrurile ar fi trăgănat încă multe săptămîni, dacă Mircea Vulcănescu n-ar fi descoperit că la începutul lui decembrie are loc la Poonamallee, lângă Madras, Congresul

Mircea Eliade în perioada când era găzduit de Dasgupta
(ianuarie – septembrie 1930)

YMCA, la care, evident, fusese invitată și România. Se întîmpla că Mircea Vulcănescu era secretarul secției românești a YMCA și, pentru că el nu participa la Congres, m-a delegat pe mine. În fața hîrtiei oficiale care îmi confirma delegația, consulul britanic s-a înclinat și mi-a acordat viză pe trei luni. (Dar, în India, timp de trei ani, nu m-a mai întrebat nimeni de validitatea vizei.) Delegația la Congresul de la Poonamallee mă silise însă să-mi modific itinerarul. Trebuia să iau din Egipt un vapor care să mă ducă în Ceylon, iar de acolo să călătoresc cu trenul pînă la Madras.

Tot atît de greu a fost să găsesc cele o sută de lire sterline. Sperasem să pot recupera o parte din salariul meu de la „Cuvântul“ și poate chiar să obțin un avans important, dar situația financiară a ziarului nu se îmbunătățise. În cele din urmă, suma mi-a împrumutat-o unchiul Mitache.

Apoi, deodată, în noiembrie, lucrurile s-au precipitat. Iuliu Maniu a fost chemat să formeze guvernul. Era, într-un fel, „revoluția“ pe care o ceruse și o pregătise Nae Ionescu prin „Cuvântul“. Redacția întreagă trăia euforia victoriei. Dar

Dictionarul meu sanscrit.mātar = mamabhrātar = fratelesvasar = sora,atharvan = preothstar = sacrificator.asura = demon

eu aproape nu mai aveam timp să mai trec pe la redacție să iau parte la bucuria generală. R[ica] a mai venit încă o dată să mă vadă. Aproape că mi-a fost teamă că voi renunța la tot, îi voi smulge inelul de logodnă din deget și-l voi zvîrli (așa cum în *Gaudeamus* făcuse ea o dată) și vom pleca undeva, împreună, fără planuri și fără jurăminte.

Totuși, nopțile, rămas singur în mansardă, mă trezeam. Aici, îmi spuneam, cel puțin *deocamdată*, nu mai am nimic de făcut. Deschideam cărțile de filozofie indiană, volumele de impresii de călătorie din Orient pe care le adunasem și mă lăsam dus pe gânduri. India mă fascinase, mă atrăgea ca o taină în care parcă mi-aș fi presimțit destinul. Trebuia în orice chip să mă rup de toți și toate și să ajung acolo. Simțeam că, într-un anumit fel, era o rupere înainte de vreme. Din toată munca mea de trei ani, nu se alesese nimic. Nu izbuteam să public romanele; Nichifor Crainic îmi făgăduise să tipărească *Itinerariul spiritual* în colecția „Cartea Vremii”, dar manuscrisul zăcea uitat într-un sertar (și puțin timp în urmă se va pierde definitiv); voisem să adun într-un volum – pe care îl intitulasem *Walkirii în bibliotecă* – o seamă din foiletoanele apărute în „Cuvântul”; voisem, de asemenea, să pregătesc un volum de nuvele, un altul de eseuri (cu *Apologia virilității* în frunte). Dacă aș mai fi rămas câteva luni, poate că măcar unele din proiectele acestea s-ar fi realizat. Știam că, plecând în India, toate lucrările acestea vor rămîne înmormîntate, așa cum rămăseseră dosarele despre filozofia Renașterii. Dar, pe de altă parte, dacă nu mă rup de tot și de toate – de R[ica] și de „Cuvântul”, de „operele” mele, împlinite sau încă în gestație – că dacă nu mă rup *acum*, cînd despărțirile încă mă sîngerau, secătuiindu-mă, nu voi mai înfrunta la timp taina care mă aștepta undeva, în India, taina aceea de care nu știam nimic altceva decît că se afla acolo ca s-o descifrez eu, și că, descifrînd-o, voi revela totodată misterul propriei mele existențe, voi descoperi, în cele din urmă, cine sînt și ce sînt așa cum îmi place să fiu, de ce mi s-au întîmplat toate cîte mi se întîmplaseră, de ce m-au pasionat pe rînd substanțele, plantele, insectele, literaturile, filozofiile, religiile, cum am ajuns de la jocul de oină pe maidanul Primăriei la problemele care mă muneau acum.

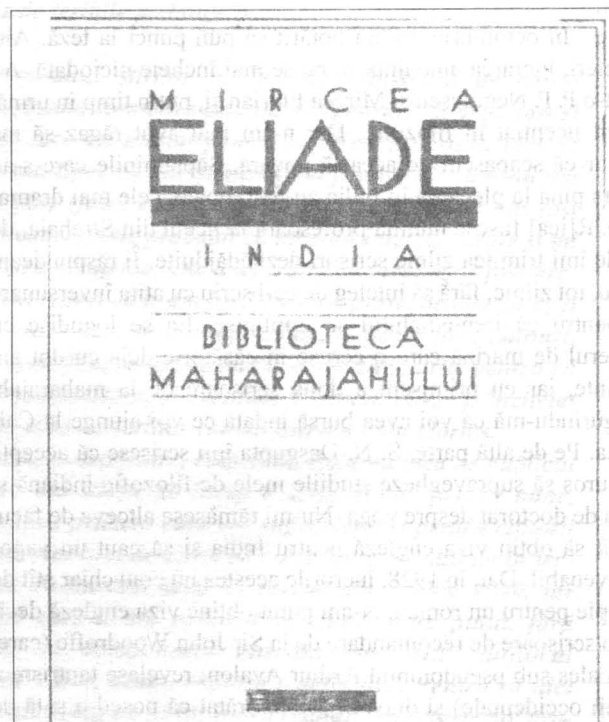
Cu cîteva zile înainte de plecare, am început să-mi îngrop caietele *Jurnalului* din adolescență sau maldărele de cărți, care nu mai aveau loc înșiruite în rafturi și pe care le depozitam unele peste altele, ca într-o ladă, în biblioteca cu geamuri. Majoritatea celorlalte manuscrise se aflau în lada de

campanie în care le adunasem încă din liceu și pe care, împreună cu alte lădițe pline cu note și scrisori, o transportasem în pod. Îmi opream din cînd în cînd ochii pe vreun manuscris sau vreo scrisoare, de a căror existență aproape uitasem. Așa am regăsit și răsfoit, cred pentru ultima oară, caietul în care, în liceu, compilasem o istorie a descifrării hieroglifelor.

Apoi, într-o dimineață, am aflat că trebuie să plec a doua zi. Obținusem bilet gratuit pe un vapor românesc pentru Alexandria și vaporul pleca a doua zi, 20 noiembrie. Am dat de veste prietenilor și mi-am făcut bagajele. În două valize, mi-am adunat cîteva cămăși, albituri, cărțile lui Dasgupta și *Jurnalul* început în vară. Valizele erau mici, destul de ușoare, și le puteam purta timp îndelungat fără să obosesc. De altfel, le-am tot purtat, singur, pînă în ziua cînd, la Calcutta, m-am instalat în pensiunea doamnei Perris, în 82 Ripon Street.

Nu-mi mai aduc aminte ce fel de zi a fost 20 noiembrie, dacă a fost mohorîtă sau luminoasă. Cu o seară mai înainte, îmi luasem rămas bun de la Nae Ionescu. Mă asigurase că în cursul iernii voi obține o bursă de studii din partea guvernului român. De mama și de Nicu m-am despărțit acasă. La gară, m-au însoțit numai tata și Corina. Corina era acum în ultima clasă de liceu și speram că în curînd se va instala în locul meu în mansardă. Pe peron, mă așteptau cîțiva prieteni: Radu Bossie, Haig Acterian, Ionel Jianu, Polihroniade. Ceilalți erau deja plecați la Paris. Ionel Jianu îmi adusese o cutie mare de țigări și cartea lui Jacques Rivière, cu o caldă dedicație. Acum, pe peron, îmi spunea încă o dată cît de mult mă admiră pentru curajul meu de „a pleca în marea aventură”.

Timpul trecea anevoie. Dar, în cele din urmă, am auzit semnalul de plecare și trenul a început să se desprindă lin de pe peron.

Mircea Eliade, *India. Biblioteca Maharahului*. Ediție îngrijită și prefată de Mircea Handoca. Editura Humanitas, 1998.

Mircea Eliade și obsesia României

Virgil IERUNCA

Cum poți să fii român? – „Scrisorile Persane“ să fi fost oare compuse ca un prolog al exilului nostru? Înclin să cred că da; mă gândesc la câțiva dintre exilați care își torturează zilele cu această întrebare, sfârșind prin a o prăpădi: prin indiferență sau refuz organizat, dublat de o vrere (și ea organizată) de *bonjurism* istoric.

E singura întrebare pe care nu și-a pus-o Mircea Eliade. Viața și opera lui sunt pline de întrebări: despre istorie și timp, despre povești și semne, despre mituri, simboluri și tot atâtea religii. Singura întrebare care nu apare în tratatele sale de cunoaștere sau în schițele sale de mântuire este aceasta: „Cum poți să fii român?“. „Lacuna“ înseamnă, de fapt, o împlinire trăită, un atribut ne-ocolit al destinului, o evidență înrădăcinată: își închipuie cineva pe Eminescu, pe Hașdeu, pe Iorga, pe Nae Ionescu sau pe Mircea Vulcănescu punându-și întrebarea apostată?

Toți acești fericiți neîntrebători au trăit *acasă*, au făcut *una* cu pământul, cu tainele, cu locul și cu vremile. Mircea Eliade a fost însă trimis de „istorie“ – știa el ce știa când căuta „ieșirile“ din ea! – în exil. Or, exilul este (ca să folosesc o sintagmă scumpă lui Mircea Eliade) un tărâm de inițieri și de probe. Unii se „inițiază“ în ruptură și absențe, alții în confort sau des-ființare. Mircea Eliade s-a instalat, printr-o neo-inițiere, în „centrul“ României. În acea Românie care, odată pierdută, a devenit, pentru câțiva dintre noi, *prezența* privilegiată, fără seamăn și fără analogie. Exilul, spațiu de situație-limită, nu se putea feri de combustiunea – aparent barocă – a obsesiei. Singura, dealtfel, ce înlătură conotațiile maladive. A fi obsedat de România – în exil – e o *probă* de sănătate morală și de responsabilitate spirituală. Mircea Eliade a fost un *astfel* de obsedat. El n-a fost însă copleșit – subit – de acest „amour-fou“ care ne-a transformat pe unii dintre noi în niște amanți aproape suprarealiști ai țării. Obsesia lui era cronică. O avea de totdeauna. De aici și calitatea ei, calmă, potolită, senin-împăcată. Imunizat de ispita exceselor, Mircea Eliade *deschidea* obsesia spre ceea ce o transcende: înțelegere, cumpăt, măsură, înțelepciune împărtășită. Privind în urmă spre acea „epocă de aur“ – anii '30 – în care Mircea Eliade „criterioniza“ conștiințele, nu putem să nu vedem că românismul lui n-avea nimic din reducăționismele agresive și univoce. Opera lui din acea vreme stă dealtfel mărturie pentru o fervoare dublă: păstrătorul de tradiție este în același timp romancierul unei modernități declarate. Între prestigiul vechimii și apelul înnoitor al sincroniilor de tot felul, Mircea Eliade se așează la răspântia rodnică, propunând *creația* ca normă regăsită. Cultura devine pentru el, prin el – și prin câțiva contemporani „obsedați“ – un noroc național. Prea stătusem sub semnul militantismelor istorice, prea așteptasem izbăvirea de tributul angajamentelor în timp. Mircea Eliade descompune sau, mai bine zis, amplifică angajamentul: pentru el, așezat în cercul vicios al culturii – de fapt el omologhează „viciul“ cu „centrul“ – angajamentul nu mai este acum doar în timp, ci și dincolo de timp. Acest „dincolo“ nu înseamnă

neapărat, nu înseamnă însă saltul în spiritualitatea numită. Se uită prea repede că, înainte de a deveni istoricul religiilor și priveghetorul miturilor, Mircea Eliade a fost, în România, un scriitor. Și trebuie insistat asupra *scriitorului* – nu numai pentru că Mircea Eliade ținea la acest „mister“ al lui, ci fiindcă a impus mutații considerabile în cultura noastră, literatura fiind pentru el articularea prin excelență a *artei*. Și a artei moderne. O vârstă artistică a unei culturi e tot atât de importantă ca o spiritualitate așezată. Greșesc cei care văd în „Huliganii“, „Întoarcerea din rai“ sau „Nuntă-n cer“ simple stații laice din itinerariul lui spiritual. Mircea Eliade e un creator de modernitate, cu toate riscurile pe care le implică acest demers insolit. Mai ales la noi, unde tabuu-ri leneșe se puneau deacurmezișul înnoirilor vrednice. Să nu uităm că lui Mircea Eliade i s-a intentat un proces de imoralitate artistică. Și de către cine? De către Nicolae Iorga, idolul „cultural“ al delicventului. Ironia e istorică. Și semnificativă. Mircea Eliade se întâlnea cu Flaubert, peste timp, tocmai pentru a investi timpul românesc al artei cu acel „malentendu“ necesar metamorfozei formelor. Flaubert este astăzi un părinte al modernității literare, Mircea Eliade „romanizează“ modernitatea conferind culturii noastre acea libertate de teme ce-o scoate dintr-un provincialism de sensibilitate și de viziune.

Artistul Mircea Eliade îngroapă tabuu-rile, în vreme ce omul de știință dezgroapă printr-o arheologie inspirată – arhetipurile. Paradox? Nu, ci deplinătate verificată. Și în bazele literatului și în hierofaniile arheologului oficiază același Mircea Eliade: desvăluitorul de tâlcuri – trăite, visate sau chemate – arhitectul de spor și mirare care învecinează arta cu religia, arătându-ne... drumul!

Occidentul pune la îndemâna omului de știință arhivele și instrumentele de investigație care fac din Mircea Eliade savantul ce voia să devină încă din adolescență, în mansarda lui din strada Melodiei. Adolescentul miop vede însă în adâncimi: dincolo de bibliografii, sisteme și structuri, el citește în sens; mai mult, înalță sensul. Omul va fi „religios“ sau nu va fi deloc. Să lansezi acest avertisment în plină epocă a pozitivismelor acaparatoare ce transformaseră inteligența occidentală într-o elită a demisiilor, înseamnă să sfidezi „mersul“ istoriei! Ceea ce a făcut Mircea Eliade, într-o singurădată de mucenic proscris. Din fericire, lucrurile s-au schimbat, iar singurătatea de ieri a lui Mircea Eliade este, azi, o referință de comuniune.

Petre ȚUȚEA

Mircea Eliade, ca hermeneut – inițiat și căutător – se mișcă istoric, în timp și spațiu prin sacru și profan, atît în culturile arhaice, cît și în cele moderne, păstrînd opoziția acestor două moduri ale spiritului universal. Crezînd în eficacitatea adevărului religios, este activ, ca orice creștin, el nepușind adopta strania poziție a lui Heidegger, situat între interpretarea „mesajului lui Hermes și gestul regelui din Delfi”, de care vorbește Heraclit. „Regele al cărui oracol este la Delfi nu vorbește, nu ascunde, ci arată – face semn –” (Heraclit, Fr. 93 cit. Jean Pierre Tafforeau). Gestul regelui „arată semnele primitive”, atitudine adoptată și de Heidegger, acesta neconsiderînd un autor înțelept, ci autor propriu-zis, dacă „arată de departe semnele înfîlnite în drumul său” (cit. de același). Mircea Eliade, ca metafizician, om de știință și artist, împletește în conștiința lui de om religios, inițierea, căutarea și inspirația, această conștiință teoretică polivalentă primind, comenșînd și comunicînd semnele primite, neexistînd o altă poziție pentru un învățat-artist aici, care-și poate permite mișcarea spirituală în timp și-n spațiu, sau situarea platonico-creștină, supratemporală și supraspațială, privilegiu al omului religios de a trăi liber inactualitatea mistică...

Rupt de România formală Mircea Eliade a rămas obsedat de România reală. După ocolul fecund în toate religiile lumii, atunci când savantul se odihnește – de fapt, odihna se confunda cu întoarcerea *neodîhnită* spre intimitatea conștiinței – el scrie în românește. Ce înseamnă a scrie în românește în sinea diasporei? Înseamnă a cînsti odihna prin anamneze esențiale, a substitui efortul de cunoaștere, libertatea dîntăi, plămuitoare de alegere absolută.

Scriind în românește, Mircea Eliade își amintește de ceea ce este cu adevărat, de ceea ce nu poate să nu fie. Limba își pierde orice înveliș instrumental – a exprima, a comunica etc. – pentru a se înfățișa ca *memorie și fidelitate*. Prin limbă, exilul se exilează dintr-un Turn Babel al istoriei și devine orizont de veșnică reîntoarcere spre *începutul* cuvîntului. Scriind în românește, Mircea Eliade iese, în sfîrșit, din istorie – cum de atîta vreme și-a dorit și ne-a dorit – așezându-se într-o veșnicie sacră și profană în egală măsură. Literatura lui este deci „neliterară” pentru că își „află” altă natură. O literatură mai aproape de *lege* decît de expresie care se ex-pune ca inextingibil grai al ființei.

Nu cunosc numele Dumnezeului pe care și l-a ales Mircea Eliade ca să i se închine – din catalogul atîtor religii examinate de el – de un lucru sunt însă sigur: de rugăciunea lui. Rugăciunea lui Mircea Eliade e limba română însăși în care și-a pus sinele și sinea. Pentru ca memoria să fie un fel de tinerețe și viață fără de moarte, iar fidelitatea, un omagiu neîntrerupt adus *cuvîntului*.

Această memorie și această fidelitate n-ar avea tăria exemplară cu care le-a înzestrat Mircea Eliade, dacă n-ar fi *situate*. Nu trebuie să uităm că într-o istoricitate sunt simple *dimensiuni*. În exil însă ele devin *atitudini de existență*. Exilul implică – mai e nevoie s-o spunem? – o matcă inițială: țara de unde am fost siliți să plecăm. Nu însă pentru a o părăsi, ci pentru a o re-găsi. Mereu. În fiecare clipă. Și, mai ales, *întreagă*, desbărată de nefirescul istoric care o desfigurează vremelnice. Trăirea aceasta la periferia geografică a țării, dar în *centrul* ființei ei asediate, nu înfundă pe exilatul adevărat într-un imaginar nediferențiat, aproximativ, ci într-o obsesie concretă.

Obsesia aceasta a trăit-o Mircea Eliade pe toate planurile. Chiar și pe cel politic. „Politicul” nu trebuie privit ca o sperietoare conceptuală, ci ca o sfidare acceptată, atunci când istoria se înfierbîntă și vrea să ne transforme poporul într-o... populație! (ca să folosim expresia lui Constantin Noica). Numai că „politicul” are trepte și, mai ales, stiluri de uz. Și uzul nu trebuie transformat într-un abuz, într-o inflație de comportamente marginale. Mircea Eliade a ales stilul de rezis-

tență politică prin cultură. Asta nu înseamnă nicidecum eschivare. Când barbaria se instalează ca o dialectică, apărarea cultului e o primă urgență. La drept vorbind, Mircea Eliade a depășit, dintru început, propriul lui stil. El este primul care ne-a avertizat că războiul împotriva comunismului este un *război religios*. Se putea închipui un diagnostic mai adevărat în istoria imediată? Strategia la care eram invitați, din primii ani ai exilului, era cu atît mai bună cu cît venea din partea unui von Clausewitz al spiritului.

Desigur, dar există – vor remarcă unii cărcotași – și armistiții pe care Mircea Eliade și le-a luat singur în acest război religios. Fals. Armistițiile nu și le-a luat Mircea Eliade ci s-au născut prin forța lucrurilor. Regimul totalitar de la București nu și-a putut impune ideologia lui subdezvoltată, în ciuda celor patruzeci de ani de dictatură. Partidul comunist n-a reușit să schimbe nici fața nici ființa românească. Împotriva ucazurilor lui succesive există azi o *realitate* culturală românească ce s-a născut prin strategie și destin și ea nu poate fi negată de nici un exilat lucid. Această cultură e un *stat în stat*, o sfidare neașteptată, un paradox, un miracol, care ne împiedică să ne pierdem speranța în „celula” românească. „Celula” ține, în pofida profețiilor noastre pripite și pe deasupra tragediilor ce se înlănțuie – pustiitoare –, ceas cu ceas, prin „grija de om” a partidului comunist. Rezistența prin cultură, propovăduită în exil de Mircea Eliade, a emigrat, la rîndul ei, ca un ecou solar, ca o grație nebănuită, în chiar hotarele țării. De unde se vede că această religie profană care este cultura deține forțe ascunse care nu trebuie neglijate, de îndată ce zădărnicesc imperativele foarte categorice ale totalitarismului în acțiune.

Că în „deschiderea” față de această cultură, Mircea Eliade a acceptat uneori să stea de vorbă și cu iscoade ce se prezentau drept scriitori, artiști sau cărturari e un fapt. Dar un fapt divers. Numai cine n-a cunoscut cum-se-cădenia naivă a lui Mircea Eliade se poate mira. Noi nu ne mirăm. Știm chiar că singurele „păcate” pe care le-a avut – și i-am spus-o, pentru a-i mări surăsul – s-au născut din generozitatea lui. O generozitate hotărâtă dar hotărnicită. Pentru că nimeni n-a surprins pe Mircea Eliade dialogând sau compunând cu puterea. A răspuns el vreodată la ademenirile de sirenă disponibilă ale partidului comunist român? Nu. Nici măcar n-a acceptat să meargă să-și revadă, după aproape o jumătate de secol de absență, mama, pe pragul morții; pentru ca nu cumva prezența lui la București să gireze, fie și indirect, un partid comunist în căutare abuzivă de legitimitate.

Mircea Eliade: sau cum nu poți să nu fii român!

Bernard Shaw și fecioara neagră

Mircea ELIADE

Bernard Shaw are o excelentă părere despre sine însuși, ca despre orice alt pionier. Totuși, încercând să explice – și să înțeleagă – ceea ce a vrut să spună în acel succint și savuros «roman filosofic» intitulat *Aventurile unei fete negre în căutarea lui Dumnezeu* (*The Adventures of the black girl in her search for God*, London, Constable, Dec. 1932), a scris un epilog mai puțin interesant decât povestirea propriu zisă. Iată că Bernard Shaw începe să aibă mai mult talent, ar spune unii; căci, până acum, prefețele pieselor sale de teatru erau mai interesante decât piesele; inteligența lui mai convingătoare decât talentul.

Nu știi unde se sfârșește talentul și de unde începe inteligența. Mi se pare că în asemenea încercări de epică și filozofie, cum e *Aventurile fetei negre*, distincția lor nu mai are nici un sens. În cele cincizeci de pagini care cuprind toate întâmplările, toate experiențele și dialogurile fecioarei în căutarea Dumnezeului ei – nimic nu mi se pare șarjat, nimic factice. Fecioara pornește într-o bună zi din satul ei african și străbate pădurile, goală, fără frică, din toată făptura ei dorind pe Dumnezeu, dorind să-l cunoască și să și-l apropie. Asemenea sete de Dumnezeu, de metafizică și certitudine – nu mai poți găsi decât la un negru. După cum numai la un negru poți găsi inteligența nudă și nesofisticată pe care o dovedește eroina în dialogurile ei cu Dumnezeii și profeții întâlniți în cale (de la Jehova la Mahomed).

Ceea ce mă interesează mai puțin este alegorismul și pedagogia acestei povestiri filosofice. Când cetești pe Shaw știi mereu că vrea să te învețe ceva; dar în loc să te învețe cu fapte, te învață cu inteligența. Vrea să-ți demonstreze cutare și cutare lucru. Și aceasta este cu desăvârșire futil; căci orice se poate demonstra, dar nu orice poate fi tradus în fapte, nu orice te poate emoționa. De aceea epilogul scris de Shaw, ca să-și înțeleagă propria-i povestire este mai puțin interesant, deși scăpărat și verosimil în liniile lui generale. Un singur lucru captivează în acest epilog: atacul lui Shaw contra lipsei de stil a conștiinței moderne și contra incapacității ei metafizice.

A scris povestirea aceasta atât de curajoasă și de colțuroasă ca să demonstreze cum o inteligență ascuțită și recitilinie nu poate să-și găsească liniștea fără a afla pe Dumnezeu, cum numai o asemenea inteligență poate încurca pe savantul agnostic, numai ea poate respinge perfecțiunea rece a zeilor antichității, ca și mânia virilă a lui Jehova, ca și «iubirea» creștină. Cuvintele fetei negre asupra iubirii ca mijloc de cunoaștere și comuniune cu Dumnezeu (iubirea așa cum e ea înțeleasă și aplicată, firește, căci poate exista și astfel de iubire) merită să fie tradusă.

«Vin spre tine și îți spun că te iubesc. Asta înseamnă că am venit să pun stăpânire pe tine. Vin cu iubirea unei leoaice, și

te mănânc și te fac pe tine parte din mine însumi. De acum tu ai să te gândești nu la ceea ce îți place ție, ci la ceea ce îmi place mie. Am să stau între tine și tine însuși, între tine și Dumnezeu. Nu e asta o înspăimântătoare tiranie?» (pag. 29).

Fără îndoială că o minte atât de nesofisticată ca a acestei fete, nu va fi mulțumită cu niciuna din imitațiile lui Dumnezeu pe care le întâlnește în aventuroasa ei cursă prin pădure. Un singur lucru știe ea, cu certitudine: că Dumnezeu i-a dat o minte ca să gândească, i-a dat mijloace de înțelegere ca să le întrebuințeze; cum să prăsească ea toate acestea ca să se lase în voia Domnului, să gândească Domnul pentru ea? Mai știe că trupurile și mințile noastre au nevoie de ajutorul altor trupuri și altor minți; dar că sufletul trebuie să rămână singur cu Dumnezeu. Dar unde e Dumnezeu, cum să-l găsească? Biata fată nu are decât inteligență, și știe doar ce vrea (ceea ce e încă foarte mult), dar nu știe cum să caute. Ea umblă și pune întrebări. Până ce întâlnește pe Monsieur Voltaire, care o convinge că Dumnezeu nu poate fi văzut, și că singurul lucru pe care îl poate face e să-și cultive grădina – iar în cele din urmă să se mărite cu un irlandez și să alăpteze copii. Aceasta e soluția pe care o dă Bernard Shaw problemei lui Dumnezeu.

Soluție tot atât de desfigurată ca și soluțiile criticate de el în epilog. Dar e cel mai bun final pentru atâtea aventuri neverosimile ale unei fete atât de inteligente și atât de puțin altceva. Dacă, în aventurile ei prin pădure, ar fi făcut și altceva decât să întrebe despre Dumnezeu – ar fi trăit, de pildă, și ar fi păcătuit – poate că finalul ar fi fost altul. Dar nu, fata lui Bernard Shaw este pură, liniară, deșteaptă și abstractă ca și Dumnezeul pe care îl căuta. De ce n'a întâlnit pe acolo un prost care să-i spună că inteligența ei atât de frumoasă nu prea are de a face cu găsirea lui Dumnezeu, ci mai mult cu pierderea lui?...

Texte și imagini (pp. 2 – 7) reproduse din: Mircea Eliade, *Jurnalul portughez și alte scrieri*, 1, prefață și îngrijire de ediție de Sorin Alexandrescu, studii introductive, note și traduceri de Sorin Alexandrescu, Florin Țurcanu, Mihai Zamfir, traduceri din portugheză și glosar de nume de Mihai Zamfir, Editura Humanitas, București, 2006, pp. 271 – 273, 292 – 293, 295; Mircea Eliade, *Memorii (1907 – 1960)*, ediția a II-a revăzută și indice de Mircea Handoca, Editura Humanitas, București, 1997, pp. 155, 156 – 159; Petre Țuțea, *Mircea Eliade* (eseu), ediție îngrijită de Ioan Moldovan, Biblioteca Revistei „Familia”, Oradea, 1992, pp. 11 – 12; „Caiete critice” nr. 1 – 2/1988, pp. 55 – 58; Mircea Eliade, *Insula lui Euthanasius*, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, București, 1943, pp. 333 – 335; Mircea Handoca, *Mircea Eliade. O biografie ilustrată*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2004.

Bucureștii de altădată

Arhive bucureștene

J. C. Negruzzi

Georgeta FILITTI

Dacă arhivele noastre ar fi inventariate riguros, cu indici de nume ori măcar de fonduri, probabil că surprizele n-ar mai fi posibile. Simpla parcurgere a opiselor ar îngădui oricui să găsească ce îl interesează. Numai că această evidență e departe de a fi terminată, încât orice frunzărire de fonduri personale poate ascunde lucruri nebănuite. Deunăzi, parcurgând mapele I. V. Socec de la Biblioteca Națională, fondul St. Georges, am găsit un snop de scrisori ale unchiului lui Jean Socec, librarul, – cunoscutul junimist, președinte al Academiei Române și conducător al prestigioasei publicații „Convorbiri literare“, Iacob Negruzzi. Dată fiind însemnătatea persoanei, am și intitulat azi rubrica noastră ca atare, deși misivele se păstrează, evident, la destinatar.

Tema majoră a scrisorilor o constituie avatarurile primului război mondial trăite din perspectiva unui bucureștean de adopție reîntors în Moldova străbunilor săi. Critic față de liberali, uimit de comportamentul aleșilor țării în Parlament, I. Negruzzi trebuie să-și fi spus în sinea lui, chiar dacă aici n-o mărturisește: câștigătorii au totdeauna dreptate. Aceasta și pentru că percepția ulterioară despre marele război tinde să se simplifice: a fost odată un guvern liberal care a luptat din răspuneri să facă România Mare, a temporizat, s-a angajat de partea Antantei și a câștigat.

În viața de zi cu zi de atunci, așa cum răzbate din acest prim lot de scrisori, lucrurile au fost mult mai complicate, istovitoare și de multe ori fără speranță pentru români.

Comuna Hermeziu, 1/13 oct. 1917

Mon cher Jean,

N'ayant reçu aucune réponse à une lettre que je vous avais écrite il y a neuf mois, je vous prie beaucoup cette fois-ci de me faire savoir ce qui s'est passé chez moi, strada Romană, depuis un an. Mes gens sont-ils encore là? Ne leur ayant plus donné de l'argent, je vous prie beaucoup, si c'est possible, de toucher un millier de francs de la „Banque Agricole“, qui ne me refusera pas ce petit emprunt, de prier M. Goleșcu de ma part de m'avancer cette somme et de la donner au cuisinier Ion Thoma qui garde ma maison avec sa femme. Ici tous vos parents vont bien et nous aussi. J'embrasse Lisette de coeur et vous de même.

Votre oncle bien dévoué

J. C. Negruzzi

*

Comuna Lungani, gara Sârca
29 mart 1918

Iubite Jean,

Îți scriu aceste două rânduri pentru a-ți mulțumi din inimă. Aflu prin nepoata mea Zoe Bolintineanu că la ocuparea

Bucureștilor, sau poate mai târziu, ai luat în păstrare din biroul meu manuscriptul (nepublicat încă) „Amintiri din Junimea“, despre care eram foarte îngrijorat. Am mai aflat, prin Marie Brăiloiu – mi se pare, că ai avansat bani lui Ion și Vuței, rămași fără vocea mea lipsiți de mijloace de existență, nu știu dacă banii i-ai dat din pungă și câți, sau i-ai luat în numele meu de la „Banca Agricolă“, cum te rugasem printr-o scrisoare. Numai în lipsa acestor știri precise, nu trimit bani prin Costică.

Știu că la mine în casă au stat întâi niște automobiliști care au dat iama în lenjerie, haine, încălțăminte, au luat toate proviziile și au băut toate vinurile din pivniță. Știu că Vuța a dus mai multe lăzi la nepoatele Bengescu, alte obiecte la Alf. Romalo și că ai luat însuși alte câteva spre păstrare, după ce mobilele în cea mai mare parte au fost puse în pod. Însă frica mea este, după cât se spune, că în momentul părăsirii casei acei ce conduc biroul ce se găsește astăzi în casele mele, au să facă o ultimă luare în stăpânire a tot ce este bronz, baie, statui, clempe de ușă, busturi – ceea ce ar fi cel mai dureros. Rugămintea mea este ca la încheierea păcii să stărui, prin cine va avea ceva trecere, să mi se părească casa, fără a se mai lua nimic și să mă pot întoarce, căci dacă găsesc pereții goi ce-aș putea face? Marie mai întreabă dacă nu ni s-a luat saltele[le], perinele, plapumele, un couvre-lit de dantele și dacă au mai rămas câteva ciarșafuri și fețe de pernă pentru prima întrebuintă.

Știu, dragă Jean, că ai avut momente dureroase; că ai pagube materiale mari la imprimărie și librărie și că ți-a sângerat inima ca și nouă de cele ce ai văzut și aflat, dar cine a scăpat neatins în aceste timpuri pe care nu credeam să le apuc? Astăzi însă nu-ți scriu nici un cuvânt despre câte am văzut, ar trebui să scriu volume, ci mă mulțumesc să-ți spun că ieri am văzut pe Mitică, cumnatul meu, pe Elise, soră-mea, pe Costică și pe Alexandra și Manuela și că toți, împreună cu copilele sânt bine și sănătoase. Toți se bucură de pacea care se apropie, deși până la pacea generală (când va fi aceea?) nu avem să intrăm în stare normală cu totul.

Îmbrățoșez pe Liseta care mi se zice că ar fi dat probă de mult curaj și stăpânire de sine. Te îmbrățoșez de asemenea și sânt foarte, foarte doritor de a vă revedea pe amândoi. Să ne mângâiem de pagubele avute cu proverbul francez: „plaie d'argent n'est pas mortelle“. Rog pentru două rânduri răspuns unchiului iubitor

J. C. Negruzzi

Adresa noastră cea mai nimerită: Ella Negruzzi, str. Carol 43, Iași.

*

Lungani 11/24 aprilie 1918

Iubite Jean,

Am primit ambele scrisori din urmă ce mi-ai trimis, una din 9, alta din 13 apr. st. n. din cele anterioare n-am primit nici

una, precum desigur n-ai primit nici d-ta nimic din cele trimise de mine. Te rugam, între altele, să treci pe la „Banca Agricolă” și să ceri în numele meu în împrumut câteva mii de lei, pe care cred că nu mi le-ar fi refuzat, pentru a ajuta pe Ion și pe Vuța, cărora le dădusem numai tainul necesar până la mijlocul lui septembrie când aveam de gând să mă întorc. Căci cine ar fi putut presupune că era iminentă declarația războiului după declarațiile și asigurările formale și solemne de neutralitate pe care Beldiman le făcuse la Berlin din ordinul Regelui și pe care le cunoșteam de la Maiorescu? Da, iubite Jean, au venit vremuri grele peste noi, dar sânt fericit că mi-ai scăpat manuscriptul din biuro, celelalte pagube materiale sânt la urma urmelor tolerabile. „Plaie d'argent n'est pas mortelle”, zic cu drept cuvânt franțuzii, foștii noștri aliați. Negreșit e dureros să vezi că te miri ce soldat pune mâna pe obiectele ce-ți sânt scumpe și ți le răpește sau sfarmă, dar cine e de vină?

Când popoare de mână a doua s-amestecă în certele puterilor mari și se joacă de-a războiul, se-nțelege că învingătorul nu are să te cruțe, mai ales când ai căzut în spate mișelește și ai călcat ca un hoț tratatele de alianță ce te legau de dânsul. De mirare ar fi fost ca germanii să ne cruțe, mai ales acum, încrunțați (sic!) precum sânt prin patru ani de război, când întregi generații de ale lor au fost măturate ca praf și ruina atâtor familii industriale și comerciale înlocuiește o mare bogăție și viață luxoașă. La ce ne-ar cruța? Nu ne-au cruțat amicii și aliații noștri franzezi și englezi în Moldova și mai ales „nos grands alliés et protecteurs”, muscalii, cum îi numea zilnic „L'indépendance roumaine”. Aceștia, precum ne așteptam noi cei ce ceream neutralitatea armată, și-au dat în petec ca totdeauna: în vremea țarismului era pusă la cale pacea separată și răpirea Moldovei; după revoluție ne-au părăsit frontul, înțelegându-se cu trupele germane din față și s-au constituit în bande de hoți și ucigași, așa încât am fost puși în poziția de a-i încunjura, bate și dezarma, având pe germani în fața noastră. Socot că această situație este unică în istoria universală și totuși d. Brătianu nu voia să știe despre o pace separată care ne-ar fi scăpat măcar integritatea teritoriului.

Dar nu-i acum vremea de recapitulat păcatele politice și vorbit de răspunderi. Când s-a face pace, în special pacea generală, atunci abia avem să vedem imensitatea dezastrului. Atunci au să înceapă a curge polițele pentru miliardele de plătit și să fie groază de impozite ce ne vor copleși. Teribilă a fost de văzut incuria administrativă și mai ales militară, unde superiorii tăiau și spânzurau și pe civili și pe camarazii pe care îi invidiau sau pe care voiau să asume vina propriei lor nepriceperi. În acest război ne-a ieșit arama în toate felurile și ne-am convins că aproape totul este de făcut în regatul român. Singura mângâiere este cea pe care ne-a adus-o norocul singur, anume Basarabia. Pentru aceea, în special, care avem legături vechi cu acea jumătate a Moldovei furată și înstrăinată, cum sântem noi Negruzeștii, a căror moșii părintești erau în județele Hotin, Soroca și Orhei, a fost o adevărată fericire. Nu-i vorbă, moșiile s-au dus de mult și de mult ne-am deprins să trăim în modestie după pierderea averilor părintești, totuși parcă răsufli când vezi reintregirea țării. Basarabia cred că are să fie folositoare și puținei noastre industrii și în special socot că librăria I. V. Socec va avea acolo un câmp larg de cultivat cu tipăriturile cărților române, mai ales școlare. Poate că în curând se va impune înființarea unei sucursale la Chișinău.

Cât despre noi, până-acum am simțit ceva mai puțin consecuențele războiului. Vara la Hermeziu, iarna la Lungani, unde nepoții noștri Cerchez ne-au dat o largă ospitalitate, am dus-o târâș grăbiș înaintea tot simțind zilnic povara anilor. Negreșit alimentația era și aici schimbată, numai din vreme în vreme; la Hermeziu ouăle la 50 și 60 de bani, totuși bine pentru aceste vremi. Ce va fi la întoarcerea noastră în București vom vedea. Eu am

scris o scrisoare directă mareșalului Mackensen cu rugămintea să ordone să mi se deserteze casa de ocupați. I-am povestit cum am fost grațiat de rege reducându-mi pedeapsa ce căpătase pentru duel, la câteva săptămâni de casă academică, așa încât mi-am putut urma studiile și nu am fost silit să-mi amân examenele. L-am rugat să imiteze exemplul lui Wilhelm I și să-mi acorde și el „iertare pentru drept” / în lb. germ. în orig. / Dacă scrisoarea mea va prinde, bine de bine, dacă nu, sănătate!

Nu pierd nimic. Dacă prinde cumva, te rog să mai treci pe acolo și să poruncești lui Ion și Vuței să pue lucrurile la locul lor, mai ales cele înapoiate de Romalo.

Sfârșind, îți mulțumesc din inimă, dragă Jean, de avansurile bănești ce mi-ai făcut pentru oamenii mei. Vă sărut pe amândoi cu toată dragostea și atât Marie cât și mine sântem doriți din tot sufletul să vă revedem, dar când?

Pacea va trebui ratificată și d-nii Brătianu nevoind să permită liberalilor s-o voteze, trebuie nouă alegeri, deci timp îndelungat.

Încă odată salutări și îmbrățișări pentru voi doi și toți ai voștri.

J. C. Negruzzi

*

Comuna Hermeziu, jud. Iași

30 aug./12 sept. 1918

Iubite Jean,

Am fost plăcut surprinși ieri primind o telegramă de la Zoe Bolintineanu în următoarea cuprindere: „Casa liberă, îmbrățișări”. Nu știu dacă a contribuit la acest plăcut rezultat și o a doua scrisoare ce am adresat mareșalului Mackensen sau intervenția discretă a lui Țigara Samurcaș, după ordinul lui Marghiloman sau o combinație a amânduror acestor acte, totul este că s-a reușit. Pentru a ne întoarce la București trebuie însă 1) permis, acordul de intrare în casă, fotografii / în lb. germ. în orig. / , bilete la vagonul de dormit / în lb. engl. în orig. / – tot lucruri care iau timp, dar mai trebuie și 2) ce să avem, unde dormi și cum mânca. Pentru aceasta trebuie să ne readucă paturi, saltele, perine, lavabo, mese de noapte de la Romalo sau alte case din față. Apoi, după cum am scris lui Zoe Bolintineanu, poruncă către Vuța să cheme pe obișnuitul nostru plăpumar ca să desfacă și să scarmene lâna saltelelor, în vreme ce Vuța le-ar spăla fețele, iar perinele, plapumele etc. să fie puse într-o etuvă spre dezinfectare. Ar mai trebui 3) ca Vuța și poate alte ajutoare plătite să spele și să grijască toată casa, de sus până jos, iar în ceea ce privește eventualele reparații, negreșit că le vom regula singuri după întoarcere. În fine 4) ne-ar mai trebui să coincidă iar nu să preceadă și cumpărarea și aducerea la noi a ceva combustibil; readucerea veselei și a sticlăriei întrebuintată de ocupați ca să avem

J. C. Negruzzi

în ce mânca. Când zic combustibil mă gândesc mai ales la lemne, căci cu cărbuni noi nu încălzim decât salonul cel mare și antretul. Toate aceste necesitează cheltuieli, pe care te rog, iubite Jean, să le faci pentru mine ca multe altele.

Aceste toate fiind regulate, ne vom răpezi, cu inima cam strânsă, la București, mai ales că nu știm dacă la plecarea ocupanților a asistat vreo rudă sau prieten. Sănătatea mea a lăsat mult de dorit în ultimul timp. O gripă spaniolă cu complicații de enterită m-a ținut la Iași întâi în pat apoi în casă peste tot vreo trei săptămâni; sfătuindu-mă doctorul să schimb aerul, am lăsat Senatul în plata Domnului și am venit la țară unde însă am avut o întoarcere, ce-i drept, mai puțin violentă a boalei, însă care m-a silit iarăși să stau câteva zile în pat și vreo 2 săptămâni în casă. Acum de mai mult timp m-am restabilit calea-valea, dar aveți să mă găsiți trupește destul de slăbit. Tante Marie a fost bine tot timpul și poartă voinicește cei 70 împliniți de anul acesta. De Elisa și Mitică știu că s-au întors în Iași de la Văratice. De familia Mitică, Manuela știu că era la Piatra Neamț. De Costică, Alexandra că tot trebuie să plece la București, dar tot nu mai pleacă.

Pe aici, pe malul Prutului, recoltă, precum știi, n-a fost din cauza secetei. Oamenii au buzunarele pline de bancnote dar se îngrijorează de hrana lor peste iarnă și mai ales de nutrețul vitelor. De aceea, spre paguba viitoarei campanii agricole, își vând vitele cu preț mare în Basarabia și caută să-și procure de pe acum făină pe iarnă, însă nu prea găsesc de cumpărat. Cu toată vremea frumoasă de care ne bucurăm, situația e, precum vezi, destul de tristă, cu toate bancnotele la care țaranii se uită cu jale. Dacă îmi răspunzi, adresează-mi scrisoarea tot la Iași, str. Carol 43. Până la dorita revedere, vă îmbrățișăm pe amândoi cu drag, rămânând ai voștri iubitori

J. C. Negruzzi și soția
(în lb. germ. în orig.)

N-ar fi oare mai bine să găsesc pe cineva care să stea la noi până la întoarcere pentru a preîntâmpina o eventuală reocupare? deși, la dracu! dacă a fost casa ocupată e greu de închipuit că o vor reocupa-o! Oare nu e greu de găsit servitori la București? rânduș, femeie în casă etc.? Mi se zice că ar fi necesar să pui pe oamenii mei să facă un inventar de lucrurile care lipsesc, căci altminteri orice reclamație n-ar avea nici o valoare.

Iași 12/25 oct. 1918

Iubite Jean,

Două cuvinte în grabă. Noi plecăm de aici luni 15/28 și sosim – dacă o da Dumnezeu – în București marți 16. Te rog f. mult să ne procuri o birjă la gară și să spui lui Ion să vie la gară. Știm că a fost reocupată casa noastră de un casino, dar avem plătite sleepingurile și de n-am pleca, afară de paguba bănească care n-ar fi nimic, n-am mai găsi alte bilete până la noiembrie, fiind toate luate până atunci.

Autoritatea germană de aici a telegrafiat să ne lase casa luni, dar măcar de ne-ar da etajul de sus și apoi mă voi bălăbăni eu cu dânzii și – cine știe? – poate în curând nu vom mai fi ocupați.

Ne-a părut grozav de rău că n-am văzut pe Liseta când a fost aici. Eu de la sfârșitul lui iulie am lăsat Senatul în plata lui Dumnezeu căci, fiind străin de viața politică activă de mai bine de 20 de ani, am văzut acum, spre surprinderea mea, că nu-mi mai face nici un haz. Ne-a părut bine văzând că fratelui matala

Alexandru i s-a făcut dreptate, dar ce să zicem? Atâta am văzut de la autoritățile militare ale noastre, mai ales de la cele superioare, încât nici nu ne mai miră.

Nu mai așog nimic ci vă îmbrățișăm cu dragoste

J. C. Negruzzi

București 12 mart. 1923

Iubite Jean,

Contra obiceiurilor mele răspund cam târziu la ultima scrisoare ce mi-ai adresat: Nu e vina mea: o afurisită de gripă m-a ținut din nou la pat câteva zile și nici acum nu es încă din casă. Așa e când îmbătrânește omul. Relele care în anii tinereței trec într-o zi, două sau poate și în câteva ciasuri se prelungesc cu săptămânile când ești pe partea coborâtore, mai ales când ești jos de tot, când ai trecut de 80 (bată-i să-i bată!).

Mi s-a făcut o mulțime de serbări la împlinirea acelei cifre respectabile: felicitări cu duimul a lumii literare, mai ales a colaboratorilor „Convorbirilor literare”, un șir de articole măgulitoare și foarte călduroase de gazete, scrisori din toate părțile etc. etc. Toate aceste ar fi bune dacă nu te-ar umple de melancolie. Dar să lăsăm lucrurile triste care tot nu pot schimba starea lucrurilor și să ne întoarcem la altele mai vesele. Se vede că petreceți bine pe malul Mediteranei. Îți priește iubite Jean, viața liniștită, fără afaceri și prin urmare fără necazuri. Lungi plimbări pe jos, hrană bună, petreceri organizate anume pentru străini, cinematografe... Aud însă că în curând aveți să puneți sfârșit acestei vieți plăcute și că pe la mijlocul lui aprilie, adică peste câteva săptămâni, aveți să vă întoarceți în faimoasa capitală a României, faimoasă mai ales din cauza murdăriei în care o lasă foasta comisie interimară a lui Corbeanu. Lucrurile ajunseser în așa stare încât chiar Ionel Brătianu n-a putut să mai ție în administrația comunei pe iubitul său partizan și a numit în loc pe d. Costinescu. E lucru mare să vezi pe șeful partidului liberal care, ca întâi scop în cârmuirea lui, are întreținerea partidului său, că se disparte de un om devotat ce a cheltuit mult pt. acest partid în timpul opoziției. Pân acum Costinescu se poartă bine, e harnic și neobosit. Pourvu que cela dure!

Socot că din vreme în vreme îți cade în mâni câte o gazetă de aici. Sper că n-o ții în mâni multă vreme. Căci ce plăcere poate să-ți faci să afli de intrigile politice de aici, mai aprige decât oricând. La Cameră au ajuns să se bată în toată forma pe fiecare zi, dar se bat bine: își sparg capetele în regulă. Am fost 20 și mai bine de ani reprezentant al națiunii (!) dar așa ceva n-am văzut încă, cu toată fierberea pasiunilor la care am asistat. Zic și eu ca Sandu Napoila al lui Alecsandri: „Unde mergem, ba nu, vă întreb, unde mergem?”

Liseta trebuie să aibă știri directe de la ai ei: soră-mea Elisa e bine, cel puțin așa arată, deși se tot plânge ba de ametele, ba de una, ba de alta. Mitică și Manuela cu cele trei fetițe drăgălașe, asemenea foarte bine. Costică era, mi se zice, alt om: arată sănătos, bine, dar se vede că mai ieri ear începuse ochii a i se rătăci, ear începuse a ocări pe biata Alexandra. De! Se vede că e boală fără leac. Toate acestea vi le spun din auzite căci pe la noi iubitul nepot se jenează să mai dea. Din partea rudelor lui Jean se aude că toți sunt bine în toate feliurile.

Te îmbrățișez din inimă, iubite Jean, și pe Liseta de asemenea o sărut cu dragoste.

J. C. Negruzzi

Patrimoniul

Din colecțiile Bibliotecii Metropolitane București

Charles BAUDELAIRE, *Les Fleurs du Mal*

Texte intégral suivi de variantes. Portrait de l'auteur gravé sur bois par P.-E. Vibert

Georges Crès et Cie. Les Maitres du livre, Paris, MCMXI

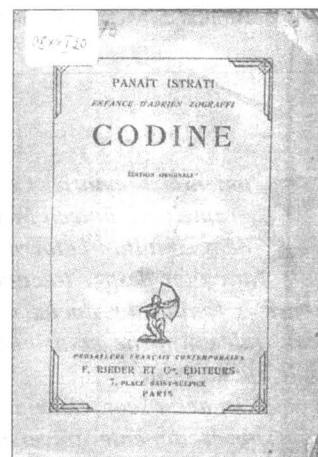
La présente édition des Fleurs du Mal n'est plus l'édition définitive et n'est pas encore l'édition critique, elle est l'édition intégrale, c'est-à-dire totale, c'est-à-dire surtout pure: s'appuyant sur les éditions antérieures, elle veut donner la pensée de Baudelaire dans toute l'harmonie de son développement.

Baudelaire était haut comme un in-folio, qu'une douce voix, chantante comme le vent des grèves, l'avait déjà séduit: Viens! oh! viens voyager dans les rêves... (F. G.)

Panaït ISTRATI, *Codine. Enfance d'Adrien Zograffi*

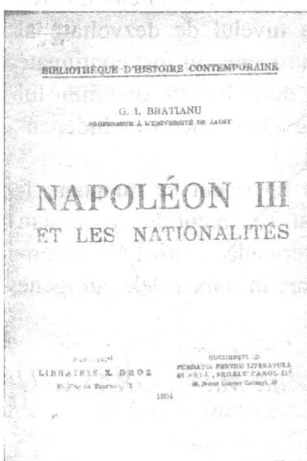
Édition originale. F. Rieder et Cie Éditeurs, Paris, 1926

... Voilà où est mon mal. Pour mes amis, je suis, le plus souvent, une bonne poire. Pour ceux de la caserne, une brebis à tondre. Pour le quartier, un «sale Albanaïs». Pour ma pauvre Zincoutza, une «sale nation». Et je voudrais être un frère pour le monde, mais personne ne le veut. Personne ne veut aider un homme né bon à rester bon, et moins encore, aider à le devenir, celui qui n'a pas eu de chance de naître bon.

G. I. BRATIANU, *Napoléon III et les nationalités*

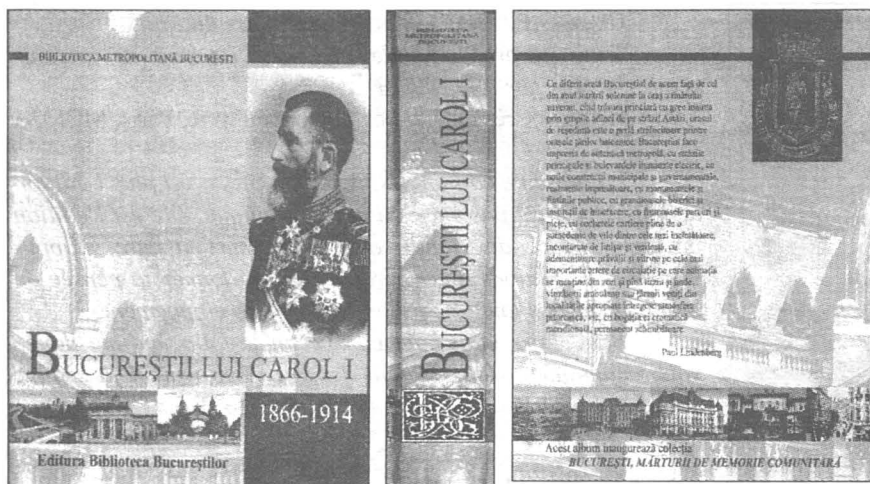
Librairie E. Droz, Paris – Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II”, București, 1934

... Napoléon III a pu dire avec raison, pour expliquer son action en faveur de l'Union des Principautés roumaines, en février 1859: «Si l'on me demandait quel intérêt la France avait dans ces contrées lointaines qu'arrose le Danube, je répondrais que l'intérêt de la France est partout où il y a une cause juste et civilisatrice à faire prévaloir». Inscrivons ici, pour finir, le vœu que la politique française puisse suivre à l'avenir la même voie; elle y trouvera non seulement les éléments d'une gloire nouvelle, mais aussi la réalisation la meilleure et la plus efficace de son intérêt national.

Istoria cărții

BUCUREȘTII LUI CAROL I

Bucureștii lui Carol I, argument de dr. Florin Rotaru, cuvânt înainte, concepție machetă, selecție text și imagini de Ana Maria Orășanu, Biblioteca Metropolitană București – Editura Biblioteca Bucureștilor, 2006

Argument

Domeniul Memoriei Comunitare locale ocupă un loc important în programele Bibliotecii Metropolitane București, permițându-ne să răspundem simultan câtorva deziderate de mare actualitate: informarea publicului cititor despre trecutul istoric și cultural al Capitalei, punerea în valoare a fondurilor documentare proprii, precum și în cadrul dialogurilor culturale europene, contribuția instituției noastre la relevarea identității culturale bucureștene.

În acest scop, derulăm în fiecare an proiecte dedicate unor personalități sau evenimente aniversare, adresându-ne prioritar utilizatorilor noștri, dar fără a exclude alte categorii de public interesate de domeniu.

În anul 2006 se împlinesc 140 de ani de la înscăunarea lui Carol I (1866 – 1914) și 125 de ani de la declararea României ca regat. Concordant aniversărilor, albumul *Bucureștii lui Carol I* reprezintă o adevărată cronică iconografică a Capitalei în perioada de referință, alcătuită în totalitate cu imagini și texte aparținând epocii și dedicate informării publicului larg.

Așadar, restituim înfățișarea și atmosfera bucureșteană de la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX prin mărturiile vremii cuprinse în lucrări monografice, ghiduri și impresii de călătorie, lucrări de grafică și fotografii aflate în patrimoniul nostru documentar.

Ne onorăm astfel obligația morală de a fi prezenți în mijlocul comunității locale cu teme ce impun atenției specificitatea istoriei și civilizației bucureștene.

Astăzi, când aspirația românilor la integrarea europeană devine o certitudine, tema abordată pune în lumină semnificația unei epoci înnoitoare.

Dr. Florin ROTARU

Director General

Biblioteca Metropolitană București

In istoria Bucureștilor, domnia lui Carol I (1866 – 1914) corespunde unei etape de profundă dezvoltare, când orașul s-a reconfigurat urbanistic, edilitar și arhitectural după standardele Europei Occidentale, fără a-și pierde identitatea sau farmecul inconfundabil, frecvent remarcat de călătorii străini.

Fără îndoială, premisele acestei dezvoltări aparțin înaintașilor. Se regăsesc în reglementările aferente Regulamentului Organic (1831) și concretizate prin lucrările Comisiei de înfrumusețare a orașului, care a funcționat sub directa conducere a domnitorilor Gheorghe Bibescu (1842 – 1848) și Barbu Știrbey (1849 – 1853).

Ulterior, în timpul domniei reformatoare a lui Al. I. Cuza (1859 – 1866), orașul a fost ridicat la statutul de Capitală a Principatelor Unite. Bucureștii au devenit Capitala României la 24 ianuarie 1862, ceea ce a determinat creșterea rapidă a numărului populației, de la 122.000 locuitori în 1859 la 162.000 în 1866. Și administrația locală s-a reorganizat. Conform Legii comunale din 1864, s-a înființat Primăria Comunei București, orașul fiind condus de Primar și Consiliul comunal. De atunci datează importante instituții ale administrației centrale, pentru organizarea armatei și pentru învățământ.

Inițiative de acest fel și multe altele, părți ale unui concept ce urmărea ridicarea Bucureștilor la nivelul de dezvoltare al metropolelor europene, au fost continuate și desăvârșite de-a lungul domniei lui Carol I, mai ales după cucerirea Independenței de stat. [...]

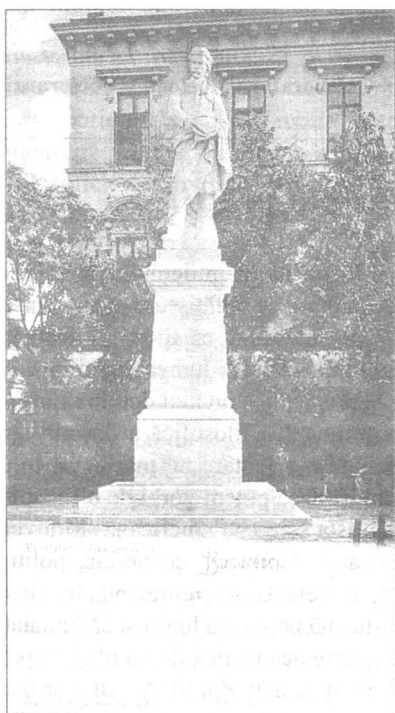
Evocăm un trecut ce nu poate fi uitat sau ignorat. Un trecut de care putem fi mândri, o perioadă istorică de incontestabilă integrare în standardele europene ale timpului.

Arh. Ana Maria ORĂȘANU

*Jur
a fi credincios
legilor țării,
a păzi
religiunea României,
precum și
integritatea
teritoriului ei
și a domni
ca Domn
constituțional*

Carol I

Suverane al României!
Ți-am dat coroana lui Ștefan cel Mare și a
lui Mihai Viteazul, de azi înainte străbunii
tăi; redă-i și tu antica sa splendoare! Fă
din această frumoasă țară sentinela înain-
tată a libertății moderne, bulevardul
nebiruit al civilizației occidentale.

**Dimitrie Brătianu,
Primarul Capitalei**

*Cu mare satisfacție privesc
acest răstimp de 40 de ani,
bogați în fapte însemnate, în
capul cărora strălucește
transformarea României din
Principatele Unite într-un
Regat întemeiat pe voința
națională și prețuit
de lumea întreagă.*

Carol I

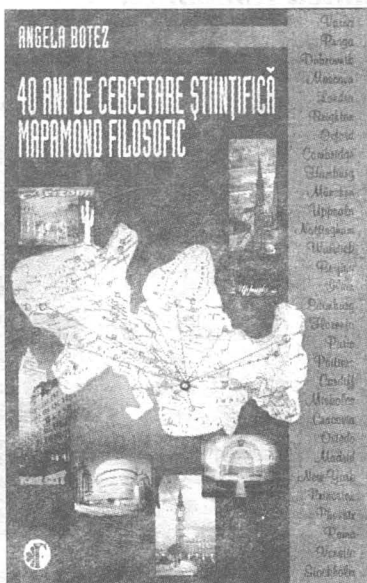

*Dorind să las în urma mea o
mărturie vie a sentimentelor
ce mă însuflețesc către țară
și a arăta totodată necurma-
tul interes ce am pentru
instrucțiune, am închinat
tinerelor generațiuni acest
lăcaș de studiu cu falnica
menire de a contribui la
răspândirea și înflorirea
științei în România.*

Carol I

Autografe contemporane

Angela BOTEZ

Este o descoperitoare de vocații, o semănătoare de încredere în cei care au potențial de creație filosofică, o evaluatoare corectă a nivelurilor profesionale atinse, o antrenore exigentă dar și stimulatorie pentru performanță, pentru consistența spiritului critic fundamentat pe cunoaștere și dreaptă judecată axiologică, pentru o continuă racordare și raportare la tradiția și inovația marilor centre de cultură și cugetare de la care avem de învățat și de urmat căi, modele fertile. Nu recomandă, totuși, atitudinea „sfioasă” față de acestea, ci doar conștiința limitelor noastre, „născuți” și formați într-un mediu filosofic care nu are în spate decât o tradiție de cercetare sistematică de un veac și jumătate, față de vârstele seculare sau milenare ale marilor puteri filosofice.

Din Urări: La aniversare
Colaboratorii, doctorii și doctoranzii

Biobibliografie

Angela Felicia Botez s-a născut la 12 august 1943 în Deva.
Studii primare și liceul „Decebal” secția reală la Deva. Universitatea București, Facultatea de Filosofie (1961 – 1966).

Doctor în filosofie din 1978.

Cercetător științific principal I la Institutul de Filosofie și Psihologie „C. Rădulescu-Motru”.

Redactor șef la „Revista de filosofie” și „Revue roumaine de philosophie”.

Membru în Consiliul științific al Institutului de Filosofie (președinte, 1982 – 1984).

Șefa colectivului de Epistemologie și Filosofia științei la Institutul de Filosofie și Psihologie.

Profesor universitar titularizat la Universitatea „Ovidiu” din Constanța.

Profesor universitar asociat la Universitatea „Politehnica” București, SNSPM și Universitatea București.

Membră în mai multe asociații și colegii de redacție.

Premiul Academiei „Simion Bărnuțiu” (1982); Premiul Societății „Lucian Blaga” (1982); Premiul și medalia „21st Century Award for Achievement” IBC Cambridge (2001); Gesellschaft für Analytische Philosophie Grant (2000); Deutsche Forschungsgemeinschaft Grant (1989); Granturi ale Academiei Române GAR etc.

Opera – selectiv:

Euristică și structură în știință (1978).

Dialectics-System-Science (1982).

Metamorfoze actuale în filosofia științei (1988).

Realism și relativism (1993).

Filosofia mentalului (1996).

„Revista de filosofie la 80 de ani” *Caiet Aniversar* (2004).

Confluente filosofice în perspectivă culturală – Lucian Blaga (2006).

Construcție și deconstrucție în filosofia americană contemporană (2006).

Filosofi ai secolului al XX-lea. Dicționar.

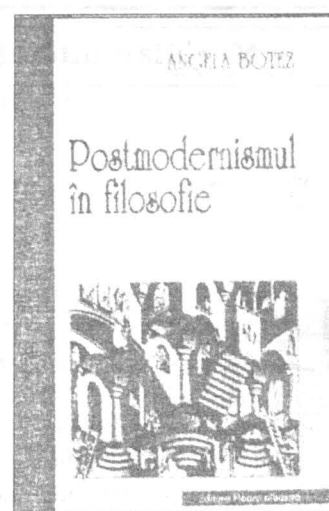
A condus și a participat la un mare număr de programe de cercetare. A organizat dezbateri științifice cu participare internațională. A publicat lucrări în străinătate.

Periplu în SUA

Constatând că la începutul mileniului al III-lea, filosofia occidentală se înfățișează fragmentată la un nivel fără precedent, că filosofia analitică nu mai domină Europa de vest și lumea anglofonă, că fenomenologia și hermeneutica nu mai domină Europa continentală, iar comunitatea filosofică a devenit atât de dezbinată încât nici o orientare nu mai joacă rolul principal, observăm că dacă putem vorbi de o filosofie influentă astăzi, aceasta este cea americană. Motivele sunt diverse. Unul ar fi faptul că, economic, politic, militar și cultural, Statele Unite reprezintă în zilele noastre cea mai influentă națiune a lumii și că jumătate din filosofii cu pregătire academică de pe planetă predau azi în colegii și universități din SUA. Altul ar fi că problemele filosofice ale globalizării, postmodernității și neopragmatismului, cele economice ale eficienței, cele sociale ale liberalismului și cele politice ale democrației, apar astăzi în strânsă legătură cu paradigma culturii și civilizației nord-americane și cu influența ei actuală pe întreg mapamondul...

Cu Blaga în Arizona – Phoenix

În cadrul vizitei realizate în mai – iunie 2004, în SUA, am fost invitată de dr. Ramsey Eric Ramsey să țin un curs despre Blaga la Arizona State University. Invitația suna astfel: „Din partea mea și a profesorului dr. Thomas Kiel doresc să vă invit să vizitați Universitatea de Stat Arizona West (ASU) pentru a susține o serie de cursuri la seminarul meu de studenți postuniversitari. De asemenea, ca director al colegiului Barrett Honor, să țineți o conferință specială despre Lucian

Blaga studenților noștri. Dr. Kiel, care este unul din membrii fondatori ai Universității Marea Neagră, dorește să țină un curs și în clasa sa" (Phoenix, 29 martie 2004)...

Cursul meu a început cu prezentarea concepției metafizice a lui Blaga și locul matricii stilistice în cadrul ei, continuând cu relevarea legăturii acesteia cu poemele sale. Am corelat ideile lui Blaga cu cele prezentate în cursul anterior cu privire la mister, iubire, tăcere, lumină, conștiință, cunoaștere, adevăr, scientism, antilogicism ca termeni literari și filosofici. Am introdus pe Blaga filosoful și poetul cu ajutorul *Autoreprezentării filosofice* și a poeziei *Autoportret* (texte traduse de Angela Crocus și publicate de Victor Botez în „Revista română” de la Publicațiile pentru străinătate). Am prezentat apoi relația între ideea Matricii stilistice și poezia metafizică a lui Blaga, relația ideilor cu privire la Unicitatea omului, Geneza metaforei și dimensiunea metafizică a operelor literare blagiene. Am făcut trimiteri la Trilogiile: *Cunoașterii*, *Culturii*, *Valorilor* și la volumele *Poemele luminii*, *Pașii profetului*, *În marea trecere*, *La curțile Dorului*, pe care le consider cele mai impregnate de filosofie dintre poezii. Am făcut apoi referire la lucrarea de și despre Blaga care a apărut în Anglia pe CD și urmează să fie publicată la Purdue University Press. Am încheiat cursul cu poezia *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*, citită de mine în românește și de Eric Ramsey în traducerea lui Andrei Bantaș. Am vorbit, de asemenea, despre Blaga și Emerson, despre convergențele în transcendentalism ale conceptelor și ideilor acestora.

Merită cred să remarcăm interesul sincer stârnit de această încercare de a face să pătrundă opera filosofică și literară a unui gânditor necunoscut în lumea anglofonă. A fost realizată și discutată relația sa cu apriorismul kantian, cu intuiționismul bergsonian, cu antiscientismul lui Nietzsche și Heidegger, cu transcendentalismul american, cu postmodernismul școlii continentale. Am abordat și dimensiunea postmodernă a romanului lui Lucian Blaga *Luntrea lui Caron*, pe care-l consider un text paradigmatic pentru această orientare literară atât de răspândită în SUA și din care face parte grupul de filosofi literați de la Universitatea de Stat Arizona din Phoenix.

Universitatea ASU este una dintre cele mai noi din

SUA, a aniversat în 2004 douăzeci de ani de existență. Este o universitate cu prestigiu deja stabilit, în 1985 avea 29 programe de studiu. Toate clădirile Universității sunt construite pe terenuri donate. Biblioteca este sponsorizată de familia Fletcher și-i poartă numele și are peste 400.000 de volume. În 1981 s-au deschis Galeriile de artă ale ASU. Facultățile Universității sunt: Colegiul de Arte și Științe, Colegiul pentru Educație, Colegiul de servicii umaniste, Școala de Management, Colegiul de Studii în Comunicații, Drept, Psihologie, Literatură și Filosofie.

Zilele petrecute în Arizona și contactul cu studenții și profesorii de aici, mai pe larg descrise mai jos de Eric Ramsey și Victor Botez, au constituit o bună deschidere spre o cultură specifică, care combină dimensiunea latino-americană cu cea anglo-americană și cu cea amerindiană. Poate de aceea și interesul pentru o filosofie necunoscută, cea românească, a fost deosebit.

Aceasta a fost o parte importantă a vizitei în SUA pentru proiectul meu de a scrie o lucrare despre paradigma culturală americană și locul filosofiei în cadrul ei. Era vorba de o altă orientare în filosofie, decât cea de filosofia științei și a mentalului, având reprezentanți pe John Searle, Ernan McMullin, David Rosenthal, David Chalmers, D. Dennett, R. Cohen și alții. Cu întâlnirea de la Phoenix, organizată de Ramsey Eric Ramsey, unul din discipolii filosofului postanalitic continental C.O. Schrag (amândoi au fost în România și au scris despre Lucian Blaga), s-a încheiat seria de contacte cu reprezentanți ai filosofiei continentale americane: Helen E. Longino, Debra Bergoffen, John Sallis, Patrick Heelan, David Levin, Hugh Silverman.

După cum David Rosenthal m-a sfătuit care nume din filosofia americană a științei ar putea fi cele mai potrivite pentru lucrarea mea, tot așa, Calvin O. Schrag și Ramsey Eric Ramsey mi-au recomandat mare parte dintre cei amintiți aici. Trebuie să spun că majoritatea celor la care m-am referit mi-au acordat interviuri, mi-au trimis cărți și studii și s-au arătat interesați de lucrare și încercările mele de a organiza un simpozion în România cu referire la specificul filosofiei americane și la opera filosofică a lui Lucian Blaga...

Texte și imagini reproduse din: Angela Botez, *Patru decenii de cercetare științifică. Mapamond filosofic*, Editura Floare Albastră, București, 2006, pp. 11, 36 – 37, 40, 58 – 59, 248, 252 – 255.

Meridian biblioteconomic

Ziua Bibliotecarului

Biblioteca Metropolitană București a organizat pe 23 aprilie o sesiune de comunicări cu ocazia Zilei Bibliotecarului. Această întrunire anuală își propune să abordeze cele mai actuale subiecte de biblioteconomie și știința informării, să prezinte proiectele în derulare, cele în curs de implementare, soluționările unor probleme de natură biblioteconomică, permițând schimbul de opinii și de experiențe.

În deschiderea lucrărilor au vorbit directorul general al Bibliotecii Metropolitane București, dr. Florin Rotaru, și doamna director adjunct Rodica Coșmaciuc, care au subliniat importanța meseriei de bibliotecar în societatea actuală.

Lucrările s-au concentrat pe tematica propusă de Serviciul Metodologic – *Biblioteca publică – identitate comunitară europeană*.

Lectura în contextul socio-cultural actual a fost comunicarea pe care am susținut-o în cadrul sesiunii cu o prezentare Power Point, subliniind necesitatea unei permanente actualizări a fondului de carte pentru a corespunde nevoilor de lectură ale publicului; perceperea lecturii ca pe o misiune, ca un exercițiu zilnic asumat, ca o modalitate de situare în lume a ființei; abordarea alfabetizării sub denumirea actuală de literație, precum și a alfabetizării informaționale; lectura în trei etape – realizată, inițial, cu ajutorul ilustrației, situarea în spectacol a textului prin punerea în scenă a unor opere de către Teatrul de Păpuși Licurici și, ulterior, prin asocieri-disocieri, îmbinarea elementului reproductiv cu cel imaginativ-anticipativ și construirea sensului/mesajului cărții.

Carmen Scoipan a analizat *Comportamentul bibliotecarului public – suport în realizarea unui serviciu de calitate*, concentrându-se pe exemple și situații din cadrul departamentelor relații publice dintr-o bancă, dintr-un magazin, dintr-un restaurant. Situațiile s-au dovedit aplicabile în relația cu utilizatorul de bibliotecă, implicând câteva cerințe comune: amabilitatea, concentrarea pe nevoile „clientului”, direcționarea utilizatorului spre soluții și alternative posibile etc. Împreună cu Carmen Scoipan, Marilena Chiriță a prezentat metodologia unui proiect și exemplificări de proiecte inițiate și în curs de implementare: *Biblioteca Metropolitană București – Centrul Internet de gestionare a informației europene și Cartea – fereastră către lume*, ultimul având în

vedere organizarea unor puncte de lectură în aziluri.

Relația bibliotecar – utilizator a fost analizată și din perspectiva aportului psihologiei de către Radu Liliana, subliniindu-se importanța vocației pedagogice a bibliotecarului care lucrează cu publicul.

Georgeta Pleșa a ridicat o altă problemă actuală – *Biblioteca publică în viața comunității* cu rolul, mesajul, implicațiile acesteia în schimbarea benefică a grupurilor sociale prin educație, cunoașterea drepturilor și a obligațiilor.

Întrucât biblioteca este deschisă tuturor membrilor comunității, aceasta trebuie să creeze programe și proiecte diverse care să surprindă toate interesele, indiferent de generații și curente. În acest sens, Florentina Dobrogeanu-Ipsilante a prezentat proiectele de colaborare ale Centrului de tineret „Nichita Stănescu”, iar Anca Badea a subliniat

importanța inițierii unor proiecte pentru vârsta a treia.

În linia diversificării programelor și serviciilor se înscriu lucrarea Deliei Boian *Rolul bibliotecii în educația copiilor cu nevoi speciale* și prezentarea elaborată a domnului Liviu Butuc, *Servicii speciale de bibliotecă*. Copiii cu nevoi speciale necesită o atenție sporită din partea bibliotecii care are un important rol socializator și integrator alături de școală și familie. Autorul lucrării a prezentat originea și evoluția unor servicii, ipostazierea acestora în diferite țări, interesul acordat problemei în țara noastră, taxonomia deficiențelor din literatura de specialitate și a serviciilor de bibliotecă, servicii care trebuie inițiate și dezvoltate. Domnul Liviu Butuc propune patru tipuri de servicii pentru persoanele cu dizabilități, servicii speciale pentru persoane marginalizate social sau izolate geografic, servicii speciale pentru minorități (imigranți, etnii conlocuitoare native), servicii informale de instruire precoce și formare parentală.

În încheiere, Sergiu Găbureac a prezentat un exemplu concret de informare și consiliere comunitară prin serviciul *e-întrebă-un-bibliotecar*. Personalul bibliotecii trebuie să fie pregătit să răspundă oricărei întrebări prin indicarea surselor pertinente în mod rapid și eficient.

G. T.

Lectura în contextul socio-cultural actual

Gabriela TOMA

Lecturi și lectori

Avorbi despre actul magic al lecturii este o permanentă provocare. Poate fi, de asemenea, o misiune, o necesitate vitală, o plăcere căreia nu i te poți împotrivi, iar dacă nu o accepți trăiești cu siguranță marginal, sub auspiciile ignoranței și ale subsuficienței.

În lumea cărților pășești cu sfială în preajma autorilor valoroși, răstorni mesele impostorilor și recunoști de la primele pagini cărțile care te călăuzesc spre acele prefaceri ale propriei evoluții spirituale.

Personal, consider că discuțiile despre agresivitatea calculatoarelor și a mass-media sunt cât se poate de adevărate, dar au devenit plictisitoare, în sensul în care fiecare inovație își găsește până la urmă loc în rutina cotidianului, iar tendința actuală se îndreaptă spre o societate a cunoașterii (ale cărei procese sunt bazate pe producerea, distribuirea și folosirea cunoștințelor) în defavoarea celei strict informaționale.

Mario Vargas Llosa în dialog cu Gabriel Liiceanu în cadrul conferinței *Chipuri ale răului în lumea de astăzi*¹ povestea cum „înainte de a fi scriitor am fost cititor și am spus mereu că cel mai bun lucru care mi s-a întâmplat în viață a fost să învăț să citesc. [...] Aveam cinci ani și îmi amintesc fără răgaz cum mi-am îmbogățit lumea grație acestei foarte simple activități: să deschizi o carte și să te cufunzi în istoriile pe care ea le povestește. [...] Mama îmi spunea că, la început, scriam continuări pentru poveștile pe care le citeam, căci îmi părea nespun de rău când se sfârșeau sau că uneori le schimbam finalurile când nu-mi plăceau cele spuse de autorii lor”².

Într-o epocă profund vizuală, într-o realitate dinamică, plurivalentă, fragmentată, multipolară, lectura implică mai multe semnificații. Paul Cornea, în *Introducerea sa în teoria lecturii*, identifică mai multe tipuri de lecturi, dintre care lecturile tactile (alfabetul Braille), lectura în liniile palmei (chironomia), în trăsăturile feței (fizionomia), în caracterele scrisului (grafologia), lectura viselor (psihanaliza), a codului vestimentar, a peisajelor, a fotografiilor.

În această prezentare, lectura este pusă în legătură cu decodificarea mesajului scris și reprezintă o modalitate de situare în lume și un exercițiu zilnic asumat.

Lectura în biblioteca publică

Biblioteca are responsabilitatea formării competențelor populației de mâine, cea care va avea drept de vot și va lua decizii pentru ceilalți. Claudia Lux, desemnată ca președinte IFLA în perioada 2007 – 2009, susține că e timpul ca bibliotecarii să stea la aceeași masă cu oamenii politici sau cu cei care iau decizii la nivel local. Importanța bibliotecilor în viața unui oraș trebuie să se reflecte în prezența acesteia pe agenda de lucru a planificărilor care au loc la nivel municipal; pe agenda problemelor legate de imigranți; pe agenda dezvoltărilor economice, a subiectelor medicale, a activităților care implică diferite departamente ale politicii.

Biblioteca are responsabilitatea activității lecturii în

cadrul comunității prin munca de teren, prin părăsirea spațiului convențional pentru lecturi în instituții școlare, în cluburile copiilor, azile de bătrâni, orfeline, parcuri.

Lectura în spitale a unor articole de ziar, a unor fragmente din cărțile alese de persoanele suferinde este un singur exemplu de gest umanitar și de responsabilitate actuală a bibliotecarului.

Biblioteca este, de asemenea, spațiul în care este promovată literatura actuală, unul dintre spațiile destinate întâlnirilor dintre artiști, indiferent de zona creației în care se afirmă, și publicul lor, este spațiul atelierelor de creație, cenacluri și dezbateri pe teme literare.

Alfabetizarea, azi

Identitatea culturală a țării este marcată de nivelul de informare și educație al populației acesteia.

În mod tradițional, alfabetizarea este legată fie de o etapă a dezvoltării psihice la copil, fie de o provocare adresată persoanelor adulte care nu știu să citească și să scrie.

Deprinderile acestea elementare sunt aproape inutile fără o practică constantă a cititului.

Așa cum observa doamna profesor universitar Simona Antonescu, coordonatoarea proiectului *Bucuria lecturii*, de la începutul anilor '90 este preferat termenul *literație*, care desemnează „capacitatea unui individ de a folosi scrisul pentru gândire, comunicare, achiziționare de cunoștințe, rezolvare de probleme, reflecții asupra propriei existențe, participare culturală și divertisment”³.

Astăzi nu mai este de ajuns să știi să descifrezi literele pe denumirile produselor din supermarketuri.

O sintagmă de actualitate este *alfabetizarea tehnică*, ce-și propune o inițiere în utilizarea tehnicilor moderne de prelucrare a informațiilor. Acest concept este la fel de necesar ca alfabetizarea propriu-zisă întrucât în toate sectoarele vieții sociale sunt implementate și adaptate tehnologiile informaționale.

Astfel, în același spațiu al bibliotecii se organizează programe de alfabetizare a copiilor (alături de procesul educațional), a persoanelor defavorizate, precum și programe de alfabetizare tehnică a cetățenilor care doresc să utilizeze tehnica de calcul.

Pașii spre lectură

Lectura în primii ani de formare nu poate fi un succes dacă nu luăm în considerare anumiți pași de apropiere ca într-un itinerariu inițiativ.

Prima probă a unei cărți pentru copii este ilustrația. Anul acesta, Ziua Internațională a Cărții pentru Copii la Filiala ION CREANGĂ a Bibliotecii Metropolitane București a fost sărbătorită printr-o expoziție de desene originale ale Valeriei Voicu care au devenit ulterior ilustrații de carte în diferite colecții.

Primul rol al imaginii în documentele pentru copii este cel de suport al textului. Copiii interpretează imaginile înainte

să învețe să citească, sesizează acea tensiune între momentele, scenele pe care le surprind imaginile și textul propriu-zis al poveștii. Ilustrația redă modurile vizuale de expresie, asemenea filmului sau teatrului. Ea este cheia prin care un copil intră în lumea poveștii.

Un al doilea rol al imaginii este cel de odihnă vizuală, trezește interesul pentru lectură.

Poveștile sunt organizatoare ale universului, ajută la consolidarea unor informații, a unor fenomene, redau sensul repetitiv al lucrurilor, faptul că elementul pozitiv iese învingător asupra elementului negativ, ajută la menținerea unei stări de bine ca recompensă a lecturii, au deschidere spre viitor prin încercările, probele care sugerează obstacolele vieții de adult, imprimă o perspectivă pozitivă asupra existenței, îmbină ludicul și moralitatea la o vârstă cu mare putere de fantasmare.

De asemenea, trebuie luat în considerare faptul că vârsta biologică nu este aceeași cu vârsta psihologică, iar poveștile trebuie să fie prezente la momentul potrivit unei înțelegeri a implicațiilor, a simbolurilor, a diferenței dintre fantasmă și realitate. Un exemplu în acest sens este *Pungața cu doi bani* recomandată după trei ani și jumătate.

Într-o primă etapă a contactului cu lectura, copilul desenează și ascultă povești citite de bibliotecar, de părinți sau cele imprimate pe casete audio.

Această etapă este esențială pentru familiarizarea cu actul lecturii. Dialogul este esențial pentru construirea înțelegerii. Copiii sunt rugați să descrie obiectele din jur, din povești, personajele din cărți și cunoștințele lor într-o lectură a realului. Jocurile în care sunt căutate diferite obiecte ascunse, în care sunt inserate încercări și în care este necesară competiția deschid drumul eroilor de basm. Teatrul de păpuși în cadrul unei biblioteci este un exemplu de situare în spectacol a textului.

Ulterior, atenția copilului este sporită, fiind necesară fragmentarea poveștii cu întrebări pentru rememorarea unor cunoștințe, pentru realizarea asocierilor și a disocierilor, pentru așezarea obiectelor/fenomenelor/ființelor în context, pentru reprezentarea obiectelor și a situațiilor sociale, dezvoltarea elementului reproductiv și a celui imaginativ-anticipativ, cultivarea spontaneității. Bibliotecarul orientează micul cititor spre sensul general al cărții, dar îi subliniază pe parcurs și punctele, momentele esențiale care leagă întâmplările.

Spre deosebire de ficțiune care depinde de convenții subiective, raționale, construite și conștiente, imaginația transformă necunoscutul în cunoscut, așază și descrie în scenarii posibile un element străin pentru a-l re-cunoaște. Imaginarul, perechea sa, este definit de Gilbert Durand în *Structurile antropologice ale imaginarului* ca „ansamblul imaginilor, modelelor și arhetipurilor culturale integrate de totalitatea relațiilor care se stabilesc între aceste structuri” cu care realul se află într-o permanentă interdependență și relație de comunicare.

În următoarea etapă, copiii citesc și construiesc împreună sensurile poveștilor. În ceea ce privește acest aspect, nu trebuie să ne revoltăm dacă lectura se face după cărțile electronice și nici dacă se citește *Harry Potter* și se renunță la titluri anacronice din bibliografia școlară.

Experiența unor personaje permite cititorului să-și

traseze niște linii despărțitoare între bine și rău și întreaga polaritate reflectată în cărți. Aceste drumuri pe interstii sunt formatoare.

Corelarea permanentă cu întâmplările trăite, auzite din viața copilului/adolescentului permite realizarea unor conexiuni importante între povestea dintr-o operă literară/ tablou/ film și poveștile lumii reale.

Provocarea adolescenței

Fără a găsi răspunsuri definitive, adolescența își face apariția cu altfel de întrebări pentru care sunt necesare alte personaje, alte drumuri și de acum, intervalele, interstiiile, altfel spus dilema, incertitudinea.

Adolescentul este provocat să ia inițiative, să discute pe marginea unor subiecte fără tabu-urile școlare, dar cu argumente pertinente și cu dovada unor lecturi bine asimilate. Biblioteca poate organiza, în acest sens, concursuri de „eseuri” argumentative. O serie a discuțiilor legate de anumite capodopere ale literaturii universale urmate de proiecția ecranizărilor stărnesc interesul în contextul actual profund vizual. De asemenea, întâlnirile cu un autor de succes, cu actori care să recite fragmente de proză, poezie, reflectarea autorilor clasici în pictură, sculptură și desen, lumea artistică între ilustrație și caricatură sunt teme de abordat pentru deschiderea publicului spre lectură.

În cadrul programelor adresate adolescenților, accentul ar trebui pus pe decodificare, pe exerciții de hermeneutică, de corelare a textului cu alte discipline, prin punerea în discuție a unor modalități de a privi și înțelege viața.

Lectura – exercițiu zilnic

Lectura trebuie să fie un exercițiu zilnic, fapt realizabil cu ajutorul familiei, al școlii, al bibliotecilor și al editurilor. Toți acești factori de importanță majoră trebuie să se întâlnească și să-și confrunte strategiile.

Dincolo de plăcerea de a citi, *lectura este necesitate* atunci când avem în vedere noile exigențe legate de pregătirea pe tot parcursul vieții, în sensul în care diploma de absolvire a unei facultăți va fi o simplă rampă de lansare spre noi și noi provocări și specializări ulterioare.

Lectura este necesitate ca opțiune spirituală permanentă care-și are locul ei nemenționat, din păcate, pe unul dintre nivelele piramidei lui Maslow.

Un aspect actual important pe care doresc să-l remarc în final este existența **Bibliotecii Sonore pentru Nevăzători și Ambliopi**, filială a Bibliotecii Metropolitane București, care are ca obiectiv principal de activitate facilitarea accesului la informație, educație și cultură a persoanelor cu probleme vizuale, constituindu-se în același timp și ca centru de instruire și perfecționare în diverse domenii a utilizatorilor, pentru o mai bună integrare socială și profesională.

Note:

1. *Chipuri ale răului în lumea de astăzi*. București: Humanitas, 2006, pag. 20.
2. *Idem*.
3. *Bucuria lecturii: istoria unui proiect*. S.M. Antonescu. București: AGER Economistul, 2006, pag. 15.

Comportamentul bibliotecarului public – suport în realizarea unui serviciu de calitate

Carmen SCOIPAN

Motto:

„Omul este prin natura sa o ființă socială”.

Filemon

Pentru a desfășura o activitate de succes în orice domeniu, dar mai ales atunci când se lucrează direct cu publicul, este nevoie de o atenție deosebită în ceea ce privește identificarea și definirea „clientului” precum și a nevoilor, speranțelor și atitudinilor acestuia în vederea satisfacerii lor. Un aspect important îl reprezintă nu doar atragerea utilizatorului, ci menținerea lui un timp cât mai îndelungat posibil. Tipul relației cu utilizatorul este, așadar, o componentă vitală a succesului, a eficienței și, de ce nu, a bunăstării viitoare. Ideal este să se ajungă la o relație perfectă cu beneficiarii (ex.: relația de colaborare, de prietenie).

Grija pentru cititor nu este suficientă. Trebuie avute în vedere câteva principii:

- chiar dacă deservirea utilizatorilor este impecabilă, tot trebuie să oferi servicii / produse de care lumea are nevoie sau pe care le dorește; dacă necesitățile evidente ale utilizatorului sunt ignorate, atunci nevoile mai puțin evidente n-au nicio șansă să fie luate în seamă.

- în timp ce excelența în deservirea clienților era cândva o strategie ofensivă relevantă pentru cucerirea a noi fracțiuni de piață, astăzi devine, din ce în ce mai mult, o necesitate defensivă.

Tot mai frecvent se face distincția între deservirea eficientă (referindu-se la îndreptarea lucrurilor care nu au fost făcute așa cum trebuia) și deservirea operativă, atunci când serviciul e bun de prima dată.

Încă din anii '30, Deming introduce ideea necesității îmbunătățirii continue a serviciilor, conceptul fundamental fiind *calitatea*. Managementul calității totale, căci despre el este vorba, poate fi folosit în toate categoriile de biblioteci (publice, academice și specializate). *Calitatea serviciilor* și a deservirii reprezintă ceea ce spune utilizatorul că este, și nu ceea ce credem noi sau ce arată testele/studiile noastre. În acest caz definiția unei calități acceptabile pentru orice serviciu se poate schimba dacă se modifică pretențiile clientului sau dacă utilizatorii înșiși sunt înlocuiți de alte persoane care au percepții mai mult sau mai puțin sofisticate. Calitatea implică, de asemenea, „să oferi clienților ceea ce doresc, la standardul și specificațiile pe care le doresc, cu un grad previzibil (și acceptabil) de conformitate și uniformitate, la un preț care corespunde nevoilor lor” (Ted Johns). Rezultă din această definiție că obținerea calității este mai degrabă un proces reactiv și de răspuns, decât unul proiectiv și inovator. Nu e nimic rău în a fi plin de solicitudine, bineînțeles atât timp cât rezultatul va fi satisfacția utilizatorului. Actualmente s-a ajuns în situația în care calitatea (reprezentând o deservire eficientă a cititorului) este privită ca o normă și de aceea nu mai este

observată. Iată, așadar, că nu este suficient să oferi servicii bune, ci trebuie să-i faci pe utilizatori să observe ceea ce faci pentru ca ei să beneficieze de servicii deosebite. Ceea ce se observă este comportamentul care încalcă standardul acceptat și de aceea oamenii își amintesc numai lucrurile rele, pe când cele bune sunt ignorate.

Mulțumirea beneficiarilor nu se obține prin retragerea serviciilor o zi sau două pe săptămână pentru ca oamenii să-și dea seama că lipsesc. Dimpotrivă, mulțumirea lor presupune o nevoie constantă de a fi întotdeauna cu cel puțin un pas înainte. Aceasta se poate realiza prin:

1. creșterea standardelor dincolo de ceea ce așteaptă cititorii în mod curent și astfel vor fi cu adevărat încântați atunci când vor primi un serviciu mai bun și mai rapid și nu doar relativ satisfăcuți;

2. introducerea de noi forme de deservire a utilizatorilor înainte ca aceștia să ceară acest lucru. O deservire pozitivă nu înseamnă doar să le oferi doar ce vor, ci să le oferi ceea ce vor chiar înainte de a-și da seama că vor acel lucru. Secretul e să faci ceva memorabil și, deci, ceva diferit.

Cu toate că solicitările utilizatorilor noștri sunt din ce în ce mai mari, marea majoritate poate fi satisfăcută destul de ușor. Ei vor să facem *ceea ce spunem* că avem de gând și *când* am zis că facem. Nemulțumirea lor apare întotdeauna când calitatea serviciului primit e mai mică decât cea pe care și-o doreau, iar impactul experiențelor negative, atât cu utilizatorii fideli cât și cu cei ocazionali, poate lua forma unui „bulgăre de zăpadă”. Se știe că cei mai mulți clienți nu se plâng. Însă un studiu realizat în SUA de Ford Motor a ajuns la următoarele concluzii:

- persoana mulțumită spune altor 8 persoane acest lucru;

- persoana nemulțumită spune altor 22, care la rândul lor spun altor 22 cu înfloriturile de rigoare ș.a.m.d.

Și, de asemenea, un alt studiu american ne face atenți că 22% dintre persoane refuză să mai folosească un serviciu dacă au fost nemulțumite de modul în care au fost tratate, 16% își vor îndemna prietenii să facă la fel, iar 17% fac plângeri oficiale. De asemenea, 50% dintre cele 1.000 de persoane intervievate consideră că dacă sunt bine îmbrăcate și vorbesc frumos atunci vor beneficia de o bună servire.

Există mentalitatea conform căreia utilizatorii sunt legați de noi și nu ne pot părăsi pentru că nu au altă alternativă. Aceasta nu se susține, pentru că chiar dacă utilizatorii nu pot merge în altă parte (ceea ce nu este valabil pentru rețeaua BMB), ei pot refuza să mai folosească niște servicii care lasă de dorit. Statistic vorbind, când organizațiile pierd clienți, acest lucru se întâmplă deoarece:

1% mor;

3% se mută în altă parte;

5% fluctuează în mod normal;

68% merg în altă parte pentru că oamenii cu care au

avut de a face erau indiferenți la nevoile lor.

Singura modalitate sigură de a afla elementele pe care utilizatorul le consideră importante e să privești, să asculți și să oferi condiții favorabile de răspuns (caiet de sugestii, chestionare, interviuri etc.). Cele mai bune idei vin, de cele mai multe ori, chiar de la cei pentru care noi lucrăm, iar aceste informații se pot folosi pentru a îmbunătăți calitatea și serviciile.

Ce așteaptă utilizatorii? Să găsească:

• un personal profesionist, serviabil și zâmbitor (chinezii recomandă, chiar, omului care nu știe să surâdă să nu deschidă prăvălie);

- un mediu atractiv, curat și luminos;
- confidențialitate;
- punctualitate și servicii rapide;
- libertate de a alege;
- constanță și încredere;
- flexibilitate, serviciu astfel conceput încât să vină în

întâmpinarea nevoilor sale;

• și prietenie și amabilitate, combinate cu un tratament de tip VIP.

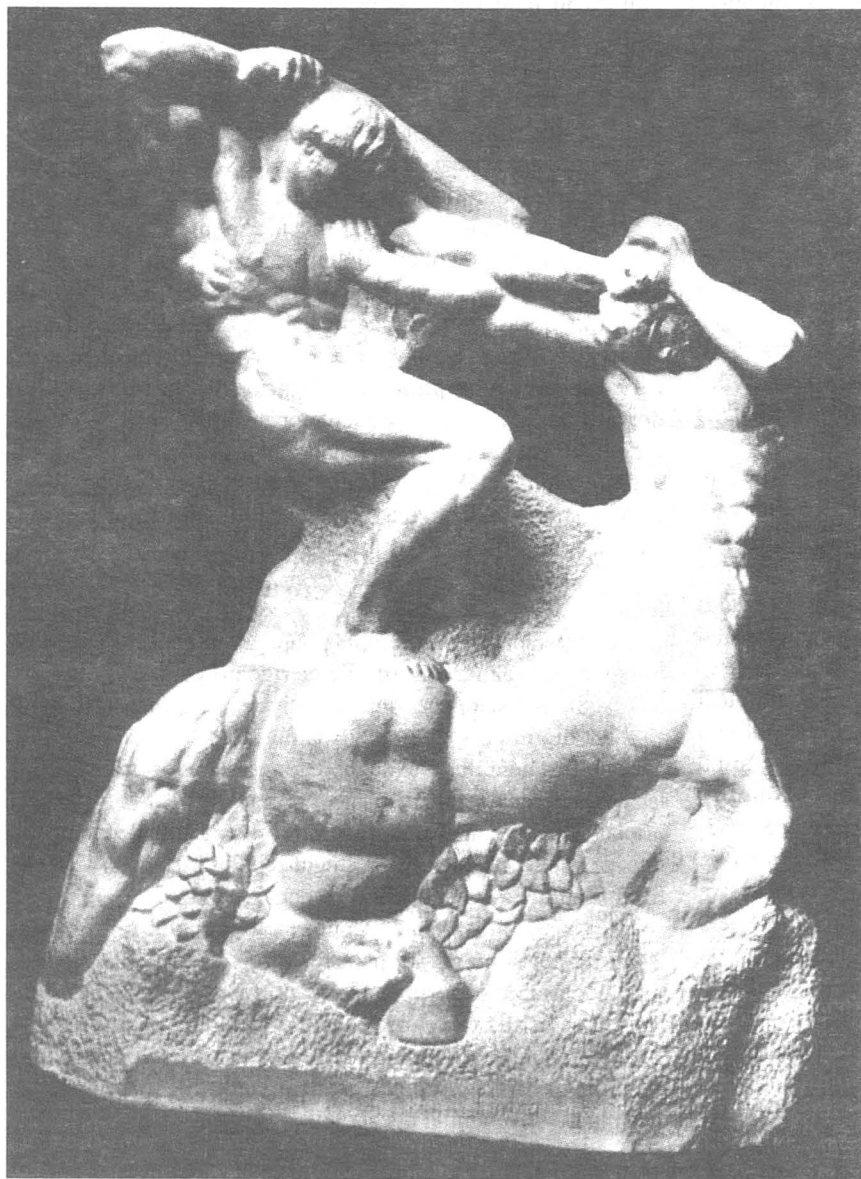
În concluzie, oricare ar fi motivele, mai mult sau mai puțin obiective, pentru care nu reușim să răspundem așteptărilor utilizatorilor noștri la nivelul dorit de ei, acest lucru nu va trece neobservat, iar consecințele negative vor afecta profesia de bibliotecar atât pe termen scurt, cât mai ales în perspectivă.

Bibliografie

Avram, A. – *Arta de a reuși în viață: să învățăm înțelepciunea din proverbe*. București, Editura Tritonic & Eforie, 2002.

Johns, T. – *Relațiile perfecte cu clienții*. București, Editura Național, 1998.

* * * – *Managementul pentru viitor. Biblioteci și arhive*. Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2000.

ION JALEA

1887 – 1983

120 de ani de la naștere

*„Caut monumentul printr-o tehnică
fermă, tare, esențială.*

*Claritate indubitabilă, ieșită poate
din suferință – căci suferința,
care nu omoară,
întărește“.*

Hercule doborând Centaurul

Reproduceri în paginile

22, 24, 26 și 30

Servicii speciale de bibliotecă

Liviu BUTUC

Născută din voința comunității, biblioteca publică trebuie să răspundă la o mulțime de cereri adresate de publicul eterogen sub raportul formației intelectuale, vârstei, apartenenței etnice și socio-profesionale, și în același timp să-și revizuiască, redefinească misiunile în funcție de comandamentele sociale, morale și filosofic-politice ale unui timp social-istoric dat.

Încă de la apariție, organizația infodocumentară comunitară și-a raportat activitatea la colectivitate și și-a impus implicarea la remedierea unor probleme ale comunității, răspunzând cu mijloacele specifice la nevoile acesteia, ori asumându-și responsabilități suplimentare în condițiile absenței sau precarității altor instituții social-culturale de sine stătătoare. Contemporaneitatea pune în fața bibliotecii comunitare două tendințe majore, rezultante ale progresului tehnologic: Societatea Informațională și globalizarea comunicării și a informației. Aceste tendințe transnaționale implementează noi principii și concepte care modifică structural viziunea despre bibliotecă, în general, și despre biblioteca publică, în special. Dintre acestea amintim:

- mutarea accentului de pe instituție pe utilizator, acesta constituind obiectivul principal asupra căruia se îndreaptă activitățile bibliotecii;

- transgresia atenției de pe document pe informație;
- marketizarea și mercantilizarea serviciilor cu valoare adăugată și a produselor culturale de bibliotecă;

- trecerea de la spațiul local de cultură la spațiul universal de informație, prin noi tehnologii de stocare – diseminare și Internet;

- asocierea și interrelația la și cu servicii naționale și internaționale;

- extinderea – concept apărut încă de la începutul secolului XX în SUA, însemnând acțiuni care sunt întreprinse cu scopul de a ajunge la grupuri de oameni care altfel nu ar fi conștiente de serviciile oferite de bibliotecă; literatura de specialitate citează cazul bibliotecarilor și bibliovoluntarilor (clienți activi ai bibliotecii, promotori secundari și analiști ai feedback-ului) care descindeau în cartierele sărace și prin parcuri pentru a răspândi printre copii bucuria de a citi – această acțiune fiind, totodată, și o metodă de publicitate și de impunere a ofertei active unei cereri latente;

- libertatea informației și accesul egal și fără nici un fel de opreliști la informație și cultură, în virtutea sloganului „Societatea informațională pentru toți“;

- învățarea pe durată întregii vieți – *lifelong learning*;
- alfabetizarea informațională – formarea de abilități comune în utilizarea tehnologiilor informaționale;

- implicarea – contribuția pe care utilizatorii o au la susținerea bibliotecii și la dezvoltarea ei, comunitatea devenind astfel autoritatea morală și finanțatoare a centrului de resurse de cunoaștere; implicarea are consecințe favorabile în dezvoltarea educației civice și a relațiilor de solidaritate socială și în consolidarea societății civice;

- biblioteca publică de nișă – trecerea de la biblioteca „de masă“ la organizația infodocumentară cvasispecializată pe segmente de public beneficiar;

- inclusiunea socială – sintagmă sinonimă cu funcția integratoare a bibliotecii, având ca substrat asistența socială și principiul politicii corecte, variantă a discriminării pozitive a minorităților de orice fel, a alterității cu statut special;

- distribuirea diferențiată a informației pe grupuri de solicitanți – în virtutea acestui principiu, biblioteca trebuie să devină un hypermarket informațional determinat de focalizarea asupra necesităților și intereselor diferitelor grupuri țintă de consumatori de informație.

Aceste noi tendințe și concepte au repercusiuni atât asupra structurii de ansamblu a bibliotecii, cât și asupra managementului serviciilor, ducând la reconsiderarea și retușarea serviciilor tradiționale, de la achiziția de documente și preluarea acestora, până la serviciul de relații cu beneficiarii bibliotecii. Proiectarea și structurarea acestor servicii trebuie să țină seama de competiția cu alte structuri infomedia, de necesitatea de a veni în întâmpinarea cererilor clienților, de a identifica dezideratele acestora, de a le asigura accesul neîngrădit și de a disponibiliza informația oricând și oriunde este cerută.

Din sindromul de criză generat de precaritatea resurselor materiale și umane, de inadaptação rapidă la exigențele Societății Informaționale, de emulația acerbă a altor organizații similare și de concurența mass media vizuale, biblioteca trebuie să iasă reorganizată, excedând instituțiile instructiv-educative și captând preponderență în fața căminelor culturale și cluburilor, metamorfozându-se, astfel, într-un conglomerat de servicii, de la cele general-tradiționale, până la cele moderne și de nișă, pentru grupuri țintă restrânse. În acest context însuși fondul documentar și tehnologic suportă mutații substanțiale, de la globalitate la specificitate. Pentru a-și satisface plenar aceste obiective, biblioteca publică trebuie să-și policromatizeze paleta inițiativelor în beneficiul colectivității, să depășească stadiul serviciilor convenționale și să nu mai privească gruparea demografică arondată ca pe un monolit, ci, dimpotrivă, ca pe un conglomerat cu clivaje de interese și opțiuni proprii, ca pe un mozaic de alterități care necesită servicii adecvate nevoilor lor speciale. Publicul utilizator nu mai trebuie perceput global, ci diferențiat, urmând ca facilitățile de informare și documentare să-i fie oferite în acord cu specificul fiecărei categorii constitutive.

Ca spațiu informațional și de comunicare comun, biblioteca publică trebuie să-și sporească latura socială-inclusivă, integratoare, să furnizeze servicii cu specific local, focalizate pe necesități personalizate, pe interesele sociale și economice ale comunității. Prin această viziune nouă se asigură accesul egal al minorităților locale la informație, eliminarea disparității dintre indivizii care obțin ușor informația și cei ce nu o pot obține, siguranța echității informaționale în condițiile unei tot mai vizibile inechități sociale, includerea și activizarea grupurilor defavorizate în destinul colectiv. Biblioteca publică trebuie să contribuie la eliminarea oricăror bariere (sociale, culturale, tehnice, de mediu etc.) care împiedică dinamica și participarea cetățenilor la viața pluriformă a comunității și să asigure servicii oportune, diferențiate, cu un grad sporit de autonomie și cu obiective și clien-

telă proprii. În acest sens, în elaborarea nomenclatorului utilităților oferite de biblioteca publică trebuie să se pornească de la un obiectiv generos, acela al cuprinderii celor mai largi și „mai specializate socio-demografic“ categorii de beneficiari și să se compatibilizeze resursele materiale și umane cu acest deziderat social, care nu este altceva decât extensia drepturilor omului în scopul asigurării egalității șanselor. Astfel este pus în aplicare conceptul de „bibliotecă socială-inclusivă“, bazată pe atribuțiile de socializare, informare și educație continuă, recreare, protecție și reabilitare sociale, formare în spiritul Societății Informaționale, într-un cuvânt o organizație deschisă tuturor, dinamică și permeabilă la principiile democrației liberale. În condițiile societății postmoderne, biblioteca publică nu este numai un vector al evoluției spirituale, ci și un pregnant factor de asistență socială, cu precădere în rândul persoanelor dezavantajate (vulnerabile fizic, psihic, social) sau aflate temporar în dificultate (internate în spitale, aziluri, închisori etc.). Problematika acestor segmente sociale și integrarea lor psihosocială sunt astăzi abordate cu maximă responsabilitate în studii de specialitate și în întruniri tematice ale diferitelor organizații nonguvernamentale și preluate de către ONU, UNICEF sau UNESCO. Așa se explică și amploarea pe care au luat-o programele dedicate, deschiderea de biblioteci sau compartimente cu structură specială compatibile cu cerințele persoanelor cu handicap sau dezavantajate, iar literatura de specialitate include alături de serviciile generale (tradiționale) și specializate și pe cele speciale, pentru persoanele în dificultate (cu probleme locomotorii, de auz, de vedere sau pentru cele aflate în medii închise, cum ar fi casele de bătrâni,

spitalele sau închisorile).

După aprecierea Organizației Mondiale a Sănătății, prevalența fenomenelor de handicap se situează în jurul a 10% dintr-o comunitate, adică circa 750 de milioane la nivel mondial, din care 80% în țările în curs de dezvoltare. În România, *Raportul de țară privind disabilitatea* (2004), realizat sub egida Forumului European al Disabilității, indică existența a 426.340 de persoane cu disabilități (1,97% din totalul populației), din care 67.849 copii și 358.491 adulți. Într-un studiu teză de doctorat, publicat cu titlul: *Servicii de bibliotecă pentru persoanele dezavantajate*, Lidia Kulikovski se apleacă asupra sintagmei „persoană dezavantajată“ și-o explică prin evoluția în sens nediscriminator și nonofensator a conceptului de persoană handicapată (cu deficiențe, cu infirmități, anormală, cu invaliditate, cu maladii cronice, cu nevoi speciale etc.). Termenul „handicap“ apare în secolul al XVI-lea sub forma englezescului „hand in cap“, care desemna un joc numit „mâna în căciulă“. În timp, tendința de eliminare a nuanței peiorative, defavorizant-jignitoare, a făcut transferul lexical către noțiuni aproximativ similare, fără conotații discriminatorii ca deficiență, dezavantaj (persoană dezavantajată – interpretare acceptată și de IFLA și ALA, care au în structura lor și biblioteci de profil), persoană cu nevoi speciale.

ERIC (Centrul de Resurse Informaționale Educaționale) definește categoria persoane dezavantajate ca fiind un „grup de oameni cu diverse deficiențe fizice, deficiențe de vedere, de auz, persoane cu handicap mintal, persoane care nu se pot deplasa, persoanele bolnave, persoane private de libertate, analfabeții, oamenii înaintați în vârstă, minoritățile

Arcas

culturale“. IFLA apreciază că această sintagmă acoperă „grupurile din comunitate, care din vreun motiv oarecare nu pot utiliza serviciile tradiționale de bibliotecă“ și include în această categorie „persoanele din spitale și închisori, persoanele înaintate în vârstă, pe cei din aziluri și orfelinate, persoanele care se află în imposibilitatea de a părăsi casa, persoanele surde și cu deficiențe de auz (hipoacuzici), pe cei cu deficiențe (disabilități) fizice, persoanele cu deficiență mintală“, dar și minoritățile culturale și lingvistice. ALA (Asociația Bibliotecilor Americane) extinde problematica și la alte categorii umane ca: vagabonzii (copiii străzii, persoanele fără adăpost), săracii și minoritățile sexuale.

Preocuparea ONU pentru drepturile persoanelor dezavantajate s-a materializat în numeroase documente, începând cu *Declarația drepturilor deficientului mintal* (1971) și terminând cu Rezoluția nr. 48/1996 ce stabilește *Regulile standard privind egalizarea șanselor persoanelor cu handicap*.

Declarația de la Copenhaga, din 15 octombrie 1999, complinște documentele anterioare și aduce în prim plan biblioteca, acordând acesteia „un rol strategic în îmbunătățirea calității vieții și posibilităților democratice pentru cetățenii Societății Informaționale, prin asigurarea accesului liber și egal la informațiile de calitate“, un imperativ accentuat și dezvoltat și de documentele UNESCO și IFLA din care spicuim:

- accesul egal la informație pentru toți și libertatea informației – ca principii fundamentale ale funcționării bibliotecii publice;

- un principiu fundamental în funcționarea bibliotecii publice este acela că toți cetățenii trebuie să se bucure de serviciile bibliotecii, nu numai anumite grupuri;

- grupurile minoritare, de exemplu minoritățile lingvistice, persoanele cu handicap fizic sau persoanele care locuiesc în zone izolate și care nu pot ajunge la bibliotecă trebuie să aibă asigurate serviciile bibliotecii;

- serviciile biblioteconomice pot fi oferite pretutindeni în cadrul comunității acolo unde sunt adunați oameni prin: bibliobuze, bărci, rișe, măgari (ca în Peru), în stații de metrou (ca în Santiago de Chile), acasă, la locul de muncă, în spațiile temporare de locuit;

- serviciile trebuie să fie, din punct de vedere fizic, accesibile tuturor membrilor comunității; lucrul acesta presupune localuri de bibliotecă bine situate, condiții de lectură și studiu bune, precum și tehnologii relevante și cu un program de lucru al bibliotecii convenabil utilizatorilor; mai presupune și servicii out-of-reach (în afara bibliotecii) pentru cei care nu pot vizita biblioteca;

- bibliotecile publice sunt instrumente ale democrației și ale principiului șanselor egale; ele combat alienarea și excluderea socială de la progresul tehnologic, prin asigurarea accesului universal la informație; biblioteca publică este un mare egalizator și trebuie să continue în acest rol, devenind poarta spre informație în era digitală; toți cetățenii trebuie să aibă acces la informația de care au nevoie la nivel local și ca părți într-o societate globală;

- biblioteca trebuie să garanteze accesul ușor pentru toți utilizatorii și în mod special pentru persoanele cu handicap fizic;

- biblioteca trebuie să ia măsuri speciale pentru a oferi material biblioteconomic persoanelor nedepasabile sau celor care locuiesc în zone izolate prin transport special, comunicare electronică, biblioteci sau puncte de împrumut în instituții

speciale ca spitale, închisori, aziluri, orfelinate etc.

- biblioteca publică trebuie să deruleze programe sau să înființeze servicii speciale pentru potențialii utilizatori care, din diverse motive, nu pot să utilizeze regulat serviciile bibliotecii, ca de pildă: biblioteci mobile, bibliobărci sau alte forme de transport pentru servirea celor care trăiesc în zone izolate; servicii oferite la domiciliu pentru persoanele care sunt legate de casă; servicii oferite în închisori și spitale; implementarea de echipament special și de materiale de lectură pentru persoanele cu handicap fizic și senzorial (audio-vizual); materiale speciale pentru persoanele cu dificultate la învățare, cum ar fi materialele ușor de citit și casete audio; utilizarea sintetizatoarelor de voce pentru orbi și ambliopi etc.

Privind retrospectiv, documentele juridice referitoare la biblioteci din SUA, Marea Britanie, Scoția, Țările Nordice (Danemarca, Olanda, Suedia), Rusia etc. prevăd articole care solicită bibliotecile publice să-și orienteze activitatea și către grupurile mai puțin protejate social și economic, acestea incluzând și copii, persoane cu handicap, persoane în vârstă etc., pentru integrarea socială și personală a acestora.

Asigurarea accesului fizic și intelectual la potențialul informațional al bibliotecilor și-a găsit materializare și în *Strategiile de Recuperare și Integrare a Persoanelor cu Handicap în Spațiul European*. Recomandările acestui document vizează accesul care trebuie să acopere toate tipurile de handicap. Organizația Internațională de Normalizare și Comitetul European de Normalizare impun statelor membre respectarea normelor pentru un mediu social eliberat de orice obstacole. Cele două organisme cer ca planurile și proiectele de construcții să fie apreciate la criteriul de accesibilitate. Astfel, construcțiile specifice trebuie să fie amplasate în zonele unde locuiește majoritatea persoanelor care au nevoie de ele, în apropierea mijloacelor de transport și a altor servicii publice ușor accesibile; eliminarea din spațiile aferente bibliotecilor a bordurilor, caldarâmurilor, evitarea scărilor la intrarea în bibliotecă, în locul acestora fiind folosite rampe speciale cu balustrade; existența suporturilor de ghidare a persoanelor cu deficiențe de vedere; uși cu o lățime mai mare de 90 cm și deschiderea lor ușoară; interioarele trebuie amenajate fără obstacole în așa fel încât să permită deplasarea liberă a celor cu disabilități fizice, dependenți de fotolii rulante; dotarea cu ascensoare speciale apte să asigure spațiu pentru un scaun cu roțile și însoțitor și prevăzute cu un sistem de semnalizare sonoră și cromatică; săli de lectură spațioase, dotate cu mobilier reglabil pe verticală și orizontală; stabilirea orelor de funcționare în funcție de necesitățile utilizatorilor și de timpul liber al acestora (cel puțin 30% din program trebuie să acopere orele în care organizațiile, birourile, firmele, agenții economici din zonă și-au încheiat programul de activitate).

De asemenea, bibliotecile trebuie să fie preocupate de egalizarea oportunităților printr-un spectru larg de servicii orientate să ajute persoanele dezavantajate și să-și adapteze conținuturile și orientările colecțiilor lor la imperativele și exigențele grupurilor comunitare, care determină diversitatea, complexitatea și multitudinea suporturilor și tehnologiilor ce le compun. Din dotarea unei biblioteci nu trebuie să lipsească documentele cu tipar obișnuit și mărit, cărți vorbite, tactile, în alfabetul Braille, documente audio-vizuale, calculatoare prevăzute cu lupe de mărit și cu sintetizatoare de voce, abonamente la documente specifice, baze de date pentru șomeri cu descrierea diferitelor profesii și locuri de muncă, calificarea

cerută, cursurile și programele de pregătire existente în zonă, documentele de angajare, detalii asupra șanselor de pregătire profesională, sinteze privind programele educaționale și de reconversie profesională, publicații în alte limbi și programe de integrare a minorităților etnice și imigranților, servicii de curierat pentru furnizarea de documente la domiciliu persoanelor imobilizate temporar, acces la distanță, facilități pentru publicitatea serviciilor speciale prin posturile de radio, TV, în clinicile de oftalmologie și magazinele opticienilor, în sediile serviciilor sociale, dotarea cu laboratoare speciale de sintetizare a vocii, de sonorizare a textelor cu ajutorul donatorilor de voce și de multiplicare pe casete sau CD-uri etc.

În fine, bibliotecile trebuie să dispună de un personal cu aptitudini dezirabile pentru relații cu persoanele cu dizabilități, care să le înțeleagă, să le respecte, să cunoască resursele bibliotecii dedicate acestora, precum și manipulara tehnologiilor din dotare.

Relevantă pentru succesul programelor sau serviciilor speciale este și cooperarea bibliotecii cu structuri organizaționale de tipul: ONG-urilor, agențiilor sociale, agențiilor cu oferte de locuri de muncă, agențiilor de asistență socială, autorităților locale și centrale, altor instituții implicate. La acestea se adaugă crearea unei rețele de voluntari, părinți și prieteni ai bibliotecii, care să se implice în transpunerea în realitate a programelor și serviciilor de bibliotecă, precum și conceperea unui forum care să coordoneze toate serviciile destinate categoriilor defavorizate sau cu dizabilități prin intermediul căruia să fie bine informați.

Pe teritoriul țării noastre problematica persoanelor cu handicap apare prin secolul al XVII-lea în pravila *Îndreptarea legii* (1652) în care, de pildă, lepra și epilepsia constituiau motive de separare a cuplului. Nu există o politică socială, persoanele frustrate de destin căzând în responsabilitatea familiilor, ori, în cele mai fericite cazuri, în grija unei mănăstiri. În debutul secolului al XIX-lea se începe un proces de instituționalizare, exclusiv urban și profilactic, a persoanelor handicapate fizic sau dezavantajate social, care reprezentau un pericol pentru ordinea publică. Instituții de asistare a acestora devin spitalele, azilurile și mănăstirile, excitate de precariatatea resurselor materiale, funcționând mai mult din acțiuni filantropice. În secolul XX, preocupările pentru persoanele cu dizabilități senzoriale debutează cu inițiativa reginei Elisabeta,

Icar

în 1901, de achiziționare a unui teren pentru edificarea unui așezământ pentru orbi, inaugurat cinci ani mai târziu sub titulatura Societatea Orbilor „Vatra Luminoasă” și înființarea, în perioada interbelică, a două organizații: Asociația Nevăzătorilor și Asociația Surzilor. De-a lungul secolului sunt promovate acțiuni și instituții cu efect de atenuare a marginalizării, a excluderii din contextul social a persoanelor cu handicap, dar fără o grijă deosebită pentru reabilitarea și integrarea socială a acestora. După 1989, în circumstanțe istorice total modificate și subordonate democrației, drepturilor omului și nondiscriminării, se constată o adevărată efervescență semantică și legislativă legată de acest subiect. Astfel, pătrunde și este asimilată sintagma „persoane dizabilitate sau cu dizabilități”, neologism englez care reduce nuanțele depreciative ale mai vechilor termeni ca beteșug, deficiență, invaliditate, handicap, circulând în paralel cu unitatea semantico-sintactică de „persoană în dificultate”, aptă să acopere toate grupurile umane care necesită protecție și asistență socială. Apar asociații de profil ca Asociația Națională a Surzilor, Asociația Handicapaților Somatici din România, Societatea Handicapaților Locomotor din România, Asociația Nevăzătorilor și Ambliopilor, se creează Autoritatea pentru Protecția Copilului, Consiliul Național al Dizabilității etc. și se pun bazele unui cadru legislativ coerent și sincron cu normele europene în vigoare. În anul 2003, Consiliul Național al Dizabilității lansează *Manifestul Dizabilității în România* prin care dizabilitatea este definită ca „afectarea unuia sau a mai multor funcții esențiale ale ființei umane, de natură să diminueze libertatea de expresie sau de acțiune a acesteia”. Manifestul proclamă în continuare că: „în cazul persoanelor cu dizabilități, exercitarea drepturilor omului trebuie să conducă la eliminarea integrală sau la reducerea incidenței dizabilității în funcție de caracterul și gradul acesteia, de activitatea asumată de subiect etc.” În altă ordine de idei, orice marginalizare sau ignorare a persoanelor cu dizabilități înseamnă a le încălca libertatea și egalizarea șanselor, a le îngreuna independența și dreptul la reabilitare, a le obstacula opțiunea la educație, la cultură, muncă și informare. Integrarea socială devine un obiectiv major, fapt consfințit și de noua lege prin care se schimbă statutul de „persoană cu handicap asistată” în „persoană cu handicap implicată” și se creează ocupația de asistent personal profesionist ca salariat al

Direcției de Asistență Socială. Pe lângă acest pachet de măsuri organizatorice și legislative s-a pornit și realizarea Complexului Social de Servicii pentru Persoane cu Dizabilități din București – un serviciu social comunitar, care va acorda sprijin persoanelor, ONG-urilor și autorităților din acest domeniu de activitate, pentru a asigura persoanelor cu dizabilități o dezvoltare personală și o integrare socio-profesională optimă. Activitățile dezvoltate în cadrul acestui complex de servicii au ca scop atât prevenirea abandonului și instituționalizării persoanei cu dizabilități, cât și creșterea gradului de autonomie a acesteia. De asemenea, se urmăresc informarea și sensibilizarea societății în legătură cu persoanele cu dizabilități, drepturile, nevoile și potențialul lor, dreptul la viața de familie și integritate personală.

Deși cadrul instituțional și legislativ este conturat în linii mari, în realitate mentalitățile frenatoare prelungește vechea stare de lucruri: nu s-a generalizat accesibilizarea mediului fizic, a clădirilor și a infrastructurii (spații publice cu rampe de acces, lifturi speciale, trotuare defazectate pentru independența și deplasarea persoanelor cu dizabilități locomotorii și dependente de fotoliile rulante); mediul cultural-informațional rămâne cvasiocultat pentru persoanele cu dizabilități senzoriale (doar o singură televiziune traduce jurnalele TV în limbajul mimico-gestual al surdo-muților sau hipoacuzicilor, instituțiile de bază nu au în schema de încadrare cu personal interpreți ai limbajului mimico-gestual sau ai limbajului specific al persoanei cu surdo-cecitate deși, la nivelul întregii țări, potrivit datelor furnizate de Asociația Națională a Surzilor, trăiesc peste 350.000 de persoane cu deficit de auz; nu în toate instituțiile sunt afișate inscripții în limbaj simplificat pentru a-i ajuta pe cei cu deficit de intelect ori de școlaritate; puține edituri pun la dispoziția nevăzătorilor și formatul electronic al oricărei cărți, pentru ca ei s-o poată transcrie în Braille, s-o poată înregistra audio sau s-o poată parcurge liber cu programul de voce sintetică a ordinatului; foarte puține biblioteci sunt pregătite prin dotare să primească utilizatori cu nevoi speciale); educația specială – sau specializată, cum este denumită în Occident – este îngreunată de precaritatea mijloacelor pentru a accede la locul de instruire, la informație, la conținutul manualelor, costul acestor instrumente auxiliare indispensabile căzând în sarcina familiei.

Educația precară sau absența acesteia fac ca și integrarea socială să rămână doar o lozincă, pentru că nu poți include socio-profesional o persoană care nu este bine pregătită profesional și educațional. Situațiile statistice sunt relevante în această demonstrație: în România contemporană din numărul total al persoanelor cu dizabilități doar 1% au studii superioare, în jurul aceluiași procent situându-se și numărul celor care au doar liceul. Iată doar câteva considerente care trebuie să determine elaborarea de către factorii de decizie a unei strategii complexe prin care să se combată discriminarea, având ca țintă dizabilitățile și să se încurajeze recuperarea vieții active a persoanelor în cauză prin parcurgerea unor programe și servicii specifice de educație adecvată, de profesionalizare onorantă și de integrare socio-familială. Un rol deosebit în această strategie îi revine și instituției bibliotecii, în general, dar mai cu seamă bibliotecii publice românești, care deservește comunitatea locală formată din grupuri umane specifice și cu nevoi socio-culturale și profesionale diferențiate. Acest fapt înseamnă că în vizorul bibliotecii publice trebuie să intre nu numai persoanele disa-

bilitate fizic sau senzorial, ci și alte categorii defavorizate sau marginalizate, precum bătrâni, orfani, șomeri, imigranți, analfabeți, microcomunități izolate sau aflate în situații speciale de locuire temporară (spitale, aziluri, orfelinate, penitenciare etc.). Literatura de specialitate consacrată acestei problematice clasifică utilizatorii cu nevoi speciale în:

1. utilizatori cu deficiențe psihice (cu retard mintal, cu sindrom Down, cu tulburări de vorbire etc.);
2. utilizatori cu deficiențe fizice (locomotorii, nevăzători, surzi, ambliopi și hipoacuzici);
3. utilizatori inadaptați social, cu handicap economic (persoane sărace, copii din familii vulnerabile și instabile, copiii străzii, orfanii neinstituționalizați);
4. utilizatori din rândul persoanelor private de libertate;
5. utilizatori bătrâni solitari sau din aziluri;
6. utilizatori bolnavi din spitale;
7. utilizatori polihandicapați;
8. utilizatori imigranți;
9. utilizatori din grupuri minoritare;
10. utilizatori din grupuri izolate geografic.

În funcție de această clasificare, bibliotecile au organizat programe sau servicii speciale repartizate sistematic în funcție de autor. Astfel, Silvia Popă, în lucrarea *Comunicarea și biblioteca*, le împarte în:

1. servicii pentru categorii defavorizate de populație:
 - persoane fără adăpost;
 - șomeri;
 - oameni nevoiași;
 - analfabeți.
2. servicii pentru grupuri speciale:
 - orbi;
 - bătrâni;
 - pușcăriași; la care lectura are rol terapeutic (biblioterapie).

Enache Ionel, în *Biblioteconomie – suport de curs*, dezvoltă și structurează astfel serviciile speciale:

- servicii de bibliotecă pentru categoriile de public cu handicap:
 - servicii pentru nevăzători;
 - servicii pentru vârstnici și bolnavi.
- alte servicii:
 - biblioteci pentru părinți în creșe;
 - servicii de împrumut în spitale și teleconferințe pentru copii bolnavi;
 - servicii de împrumut la oficiile pentru străini sau în locurile în care se țin cursurile de alfabetizare pentru minoritățile etnice și lingvistice;
 - servicii de împrumut în localități izolate sau înființarea bibliobuzelor;
 - servicii de împrumut și acțiuni aferente cărții și lecturii în azilurile de bătrâni.

Lidia Kulikovski în lucrarea citată stabilește trei tipuri de servicii de bază:

1. pentru persoanele care nu se pot deplasa la bibliotecă (vârstă înaintată, handicap locomotor, privați de libertate, pacienți din spitale);
2. pentru persoanele cu dificultăți de vedere;
3. categoriile de cititori pentru care lectura nu reprezintă o preocupare permanentă (muncitori, șomeri, minorități lingvistice și culturale).

În ce ne privește, opinăm pentru titulatura **Servicii spe-**

ciale de lectură, informare și educație inclusivă și propunem următoarea taxonomie:

A. pentru persoanele cu dizabilități:

a. fizice (locomotorii) – utilizatorii imobilizați la domiciliu sau dependenți de fotolii cu roțile;

b. senzoriale – utilizatori acuzici, hipoacuzici, surdo-muți, cu cecitate sau ambliopie;

c. mintale sau cu deficit de instruire – utilizatori cu retard, sindrom Down, analfabeți etc.

B. pentru persoane marginalizate, izolate social sau geografic:

a. utilizatori bolnavi din spitale și bătrâni din aziluri, din spații carcerale, pensionari activi;

b. utilizatori din microcomunități autarhice, izolate geografic și lipsite de utilități de informare și cultură;

c. copiii străzii, copiii din familii vulnerabile economic.

C. pentru minorități:

a. utilizatori imigranți și etnii conlocuitoare native.

D. servicii informale de instruire precoce și de formare parentală:

a. ludotecă pentru preșcolari;

b. formare parentală; programe de pregătire pentru viitorii părinți și tinerii părinți cu copii preșcolari.

Organizarea de servicii speciale trebuie subordonată unor cerințe și exigențe fără de care succesul organizației propunătoare este periclitat. Astfel, principalele etape sunt:

A. **Analiza comunității** – prin cercetări sociologice și statistice – a structurii socio-demografice și profesionale a populației locale, a stării materiale și de sănătate, a dezvoltării intelectuale, a nevoilor și cerințelor sale legate de biblioteca publică;

- depistarea grupurilor sau persoanelor cu dizabilități ori social excluse din aria geografică a bibliotecilor și specificarea categoriilor de dizabilitate;
- identificarea instituțiilor formale de asistență socială și de sănătate din teritoriu;
- recenzarea imigranților și a altor categorii minoritare.

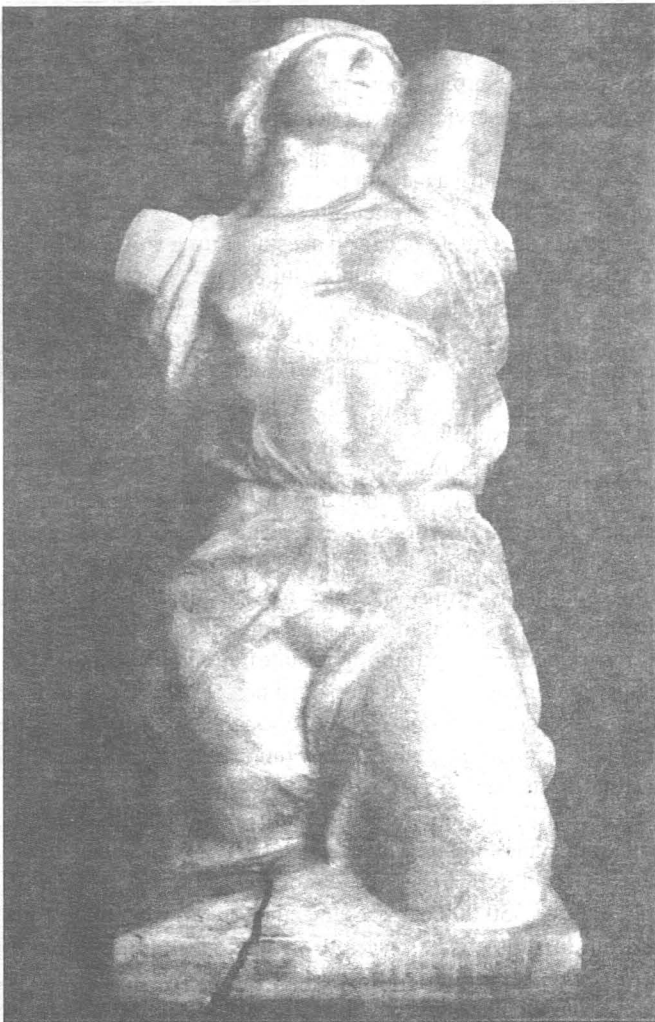
B. **Organizarea de contacte și interferențe** cu alte structuri, formale și informale, care au obiective apropiate sau similare (ONG-uri, organizații de asistență socială etc.) în vederea colaborării, a elaborării de programe comune, a redactării de ghiduri, manuale și publicații profesionale speciale.

C. **Asigurarea resurselor prioritare:**

- **financiare** (partajarea de resurse prin consorții, susținerea și dezvoltarea parteneriatelor dintre rețele, dintre biblioteci și autoritățile publice locale și centrale, accesarea de fonduri europene);
- **documente specifice și tehnologie de stocare și diseminare a informației;**
- **mijloace de transport al documentelor de la bază** (sediul bibliotecii, depozit etc.) la punctele de împrumut sau la domiciliul utilizatorilor;
- **selectarea personalului în funcție de pregătire și vocație**, apt să facă față exigențelor și stresului impuse de noul serviciu;
- **dotări speciale** (mobiliu adecvat, rampe de acces, tehnologie informațională etc.).

D. **Implementarea serviciilor și promovarea acestora**; evaluarea activității, revizuirea și optimizarea.

În cadrul serviciilor speciale organizate în spitale, peni-

Victorie

tenciare, aziluri etc. sunt necesare **protocoale de colaborare sau parteneriate** care să asigure buna desfășurare a serviciului în incinta instituțiilor respective. „Pentru a obține performanțe, inclusiv în relație cu persoanele defavorizate, – concluzionează Ion Stoica în postfața la lucrarea Lidiei Kulikovski – gândirea și acțiunea biblioteconomică trebuie integrate inteligent în toate sferele domeniului, de la arhitectura imobilelor, la ergonomizarea mobilierului, de la formele obiectelor informaționale la calitatea comportamentelor de relație și de la competențele necesare muncii într-un mediu multimediatizat la cunoașterea nuanțată a psihologiei receptării”.

Bibliografie selectivă

Brăileanu, Eduard Claudiu – „Ludoteca: realitate europeană – perspectivă românească. În: *Conferința Națională de Biblioteconomie și Știința Informării*, Brașov, Editura Universității Transilvania, 2005.

Enache, Ionel – *Biblioteconomie: suport de curs*. București, Editura Universității București, 2002.

Enache, Ionel – *Planificarea și organizarea serviciilor de bibliotecă*. București, Editura Universității București, 2004.

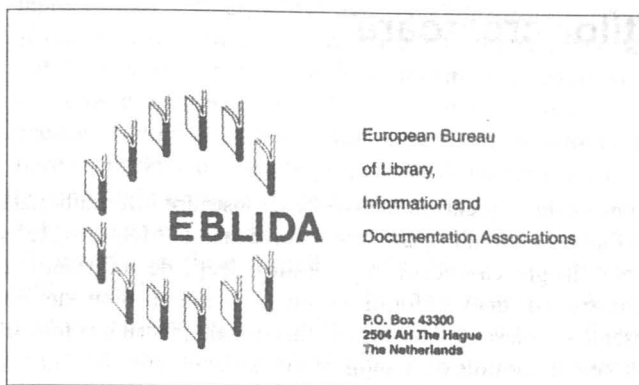
Guerin, Claudie – „Biblioteca-mediul ospitalier și rețeaua de lectură publică în Franța”. În: „*Biblioteca Bucureștilor*” nr. 1/2004.

Kulikovski, Lidia – *Servicii de bibliotecă pentru persoanele dezavantajate*. Chișinău, 2004.

Pervain, Augusta – „Proiectul «Bibliosan»”. În: „*Biblioteca*” nr. 3/2001.

Popa, Silvia – *Comunicarea și biblioteca*. Brașov, Editura Universității Transilvania, 2005.

Toma, Gabriela – „Design interior în bibliotecile pentru copii”. În: „*Biblioteca Bucureștilor*” nr. 3/2006.

EBLIDA

Orizonturi Programe Inițiative

Cerințe și strategii

Copyright-ul și drepturile conexe în economia cunoașterii

La sfârșitul anului trecut, Institutul pentru legislația informației (Amsterdam) a publicat un raport de analiză a acquis-ului comunitar în domeniul copyright-ului și drepturilor conexe. Unul dintre principalele obiective ale celor șapte directive care compun acquis-ul a fost acela de a armoniza copyright-ul la nivel european. Autorii raportului sunt sceptici cu privire la reușita acestui proiect, arătând că teritorialitatea copyright-ului a fost un obstacol major în procesul armonizării.

Andrew Cranfield, directorul EBLIDA, subliniază că, pentru biblioteci, prezintă un interes special dezbaterile asupra extinderii termenului de protecție pentru deținătorii de drepturi în domeniul artistic, limitările prevăzute în directiva privind Societatea Informațională și utilizarea operelor ne desemnate. Raportul susține că de o extindere a termenului de protecție pentru deținătorii de drepturi ar beneficia puțini artiști (cei care se bucură încă de popularitate după 50 de ani) și ar servi doar pentru a reduce eforturile creative în utilizarea materialelor ce țin de domeniul public.

EBLIDA împărtășește punctul de vedere al raportului, potrivit căruia o listă de limitări, așa cum este definită în directivă, este în detrimentul transformărilor rapide care se produc în societatea informațională și că o listă non-exhaustivă de limitări ar permite statelor membre să răspundă mult mai repede acestor cerințe.

Așa cum s-a mai spus, operele ne desemnate sunt o temă importantă pentru Biblioteca Digitală Europeană, pentru care se caută în prezent soluții. Raportul arată că măsurile legislative și/sau administrative pentru soluții pe termen lung pentru operele ne desemnate sunt cele mai adecvate la nivel național și este puțin probabil ca legislația europeană pentru operele ne desemnate să producă armonizarea în domeniul copyright-ului. Statele membre ar trebui să-și definească soluțiile potrivit cerințelor naționale specifice, dar, în același timp, soluțiile ar trebui să fie interoperabile între statele membre.

Raportul Institutului pentru legislația informației se

ocupă, de asemenea, de conștientizarea și acceptarea copyright-ului de către consumatori și, chiar dacă raportul nu spune aceasta, consumatorii nu sunt conștienți de limitările pe care copyright-ul le impune. Apare astfel o întrebare cu privire la nivelul de acceptare a copyright-ului. Cât de mare este rolul bibliotecilor în facilitarea acceptării copyright-ului este o problemă încă de dezbătut, dar rămâne clar faptul că industria, consumatorii și bibliotecile trebuie să lucreze împreună în crearea de produse și acces la acestea în condiții acceptabile pentru toate părțile.

Consiliul Anual EBLIDA

Cel de-al XV-lea Consiliu Anual EBLIDA se va desfășura la Reykjavik (Islanda), în zilele de 11 și 12 mai a.c. Vor fi discutate probleme interne ale asociației și vor avea loc alegeri pentru președintele EBLIDA și pentru membrii Comitetului Executiv pentru perioada 2007 – 2009. În acest an, centrul de interes al reuniunii Consiliului va fi *Strategia EBLIDA pentru perioada 2007 – 2010*, luând în considerație rezultatele consultării recente a membrilor EBLIDA.

Dezbaterile vor fi completate de o serie de evenimente precum: vizitarea Bibliotecii Municipale din Reykjavik, deschisă în 1923, una dintre cele mai vechi instituții culturale ale orașului. Înființarea bibliotecii este legată de anul 1917, când guvernul islandez a vândut Franței mai multe vase de pescuit, hotărând apoi ca o parte a profitului obținut să fie folosită pentru construirea unei biblioteci pentru populația orașului; un tur cu autobuzul, „Islanda în trecut și prezent“, în care participanții vor descoperi Árbæjarsafn, un muzeu în aer liber înființat în 1957, Hveragerði, un oraș cu 2.000 de locuitori, în care cultivarea serelor este industria primară; noul centru informațional al Reykjavik Energy, o companie independentă care distribuie energie și apă geotermală pentru a furniza căldură unei părți mai mari de jumătate din populația Islandei.

Din buletinul „EBLIDA News“,
nr. 5/martie 2007

IFLA – Rolul minților creatoare

Principalele subiecte de interes major: Bibliotecile din Coreea în epoca cunoașterii și a informației; Modele de instruire în țările asiatice în curs de dezvoltare; Proprietatea intelectuală în Africa; Femeile și conflictul în noua epocă a informației; Rolul bibliotecii naționale în susținerea infrastructurii cercetării informaționale; Dezvoltarea bibliotecilor guvernamentale; Informațiile guvernamentale și centrele de afaceri și informații legislative în Rusia; Cooperarea în privința istoriei locale și conceptul de construire a rețelei între biblioteci, muzee și arhive în China; Evaluarea impactului managementului cunoașterii; Bibliotecile pe agenda de lucru!; Calendar IFLA 2007.

A 72-a Conferință Generală IFLA a avut loc la Seul, în Coreea, în perioada 20 – 24 august 2006. Dr. Dae-Jung Kim, al 15-lea președinte al Republicii Coreea, laureat al premiului Nobel în 2000 pentru susținerea continuă a democrației și a drepturilor omului, a subliniat rolul esențial pe care bibliotecile îl joacă în societatea actuală a cunoașterii, importanța revizuirii spațiului bibliotecilor în contextul tradițional coreean, precum și rolul minților creatoare în secolul XXI.

În cele cinci decenii de dictatură, de torturi, închisori și crime, Dae Jung Kim a trecut pe lângă moarte de cel puțin patru ori, a stat 20 de ani în exil, fiind permanent supravegheat. Teroarea patrona, desigur, și în biblioteci.

Astăzi, în Coreea serviciile acestora sunt accesate la nivelul țării, la sate, în zonele de munte, în insulele îndepărtate.

Principala caracteristică a bibliotecilor din toate timpurile a fost aceea de a depozita întreaga cunoaștere a omenirii sub diferite forme și pe diferite materiale. Astăzi, rolul lor a devenit mai dinamic și implică un schimb intercultural permanent între statele lumii, digitizarea resurselor pentru utilizarea on-line a acestora, caracterul ubicuu, rolul de a micșora discrepanțele sociale între săraci și bogați, oferirea unor informații mobile, a unui spațiu deschis pentru dialogul între civilizații, între Islam și Creștinătate, între populația africană și țările deja dezvoltate, între Est și Vest, combaterea sărăciei și a terorismului.

Modelele de instruire din țările dezvoltate, occidentale nu sunt posibil de implementat *ad litteram* în țările asiatice în curs de dezvoltare. Modelul culturii desemnat de Cutler în 2005 – tip ceapă – își demonstrează valabilitatea. Astfel, foaia exterioară cuprinde elementele subiective, legate de comportamentul vizibil, de stilurile relaționale, de a gândi, învăța, de organizare și muncă, de comunicare. Dincolo de această suprafață se află sistemele și normele valoroase, valorile împărtășite, standardele obiective, acceptate de comportament. Cel mai adânc nivel este centrul afirmațiilor și judecăților culturale. Instruirea informațională cuprinde capacitatea de a localiza, evalua și folosi în mod efectiv informația necesară. Examinarea și interogarea contextului socio-economic și politic pentru a produce și a consuma informația

sunt vitale în predarea metodelor de instruire informațională. Informația trebuie așezată într-un context. Metoda („calea spre” în greaca veche) implică nu colecții de informații, ci construirea unor informații într-un context bine definit, asemenea pieselor unor mașini funcționale pentru a fi folosită în situații complexe. Lanțul oferit de taxonomia lui Bloom, respectiv a cunoaște – a înțelege – a aplica – a analiza – a sintetiza – a evalua, este tocmai baza pentru construirea programelor de instruire informațională. Diferențele culturale și sociale reflectă modalitatea în care oamenii simt, comunică și învață. Cele cinci dimensiuni ale culturii definite de Hofstede ilustrează acest lucru: distanța puterii (gradul de egalitate/inegalitate între oamenii unei societăți, discrepanțele sociale, raportul putere/avere unde relația părinte – copil se reflectă în relația profesor – student), individualism/colectivism (gradul în care o societate consolidează împlinirea colectivă sau individuală și relațiile interpersonale, gradul de interacționare, de discuții libere), masculinitate (rolul modelului tradițional masculin în distribuția socială a rolurilor), evitarea nesiguranței (raportul de toleranță a unei societăți, exagerarea măsurilor de securitate), orientarea pe termen lung (accentul pe tradiții și împlinirea obligațiilor sociale versus orientarea pe termen scurt unde accentul este pus pe perseverență și cumpătare).

Majoritatea țărilor africane fac eforturi pentru a întâmpina și a adapta normele internaționale în ceea ce privește proprietatea intelectuală. Într-o zonă în care rata analfabetilor, a șomerilor este foarte mare, unde lipsesc infrastructurile și resursele, unde probleme ca foametea, boala, sărăcia, conflictele armate sunt zilnice și cu siguranță mai importante decât proprietatea intelectuală. Regimul copyright-ului în Africa îngreunează accesul la informație și determină ca acesta să fie doar un privilegiu al celor care au posibilități financiare. Nu există nici avantaje în sensul unei flexibilități legate privind copyright-ul din cauza lipsei resurselor pentru implementarea normelor internaționale în cadrul propriei legislații. Un student cu dizabilități vizuale nu are dreptul de a converti manualul sau o parte a acestuia într-un format accesibil cum este Braille sau transformarea textului cu ajutorul unui sintetizator. O persoană cu dizabilități auditive nu poate converti informația, nu poate traduce sau adapta texte decât după ce plătește o taxă de copyright, de aici reiese și imposibilitatea traducerilor în limbile băștinașilor. Bibliotecarul nu poate digitiza colecțiile care se deteriorează rapid (fiind achiziționate puține exemplare) deoarece proprietarii care au drepturi asupra lor nu sunt de găsit, refuză sau cer foarte mulți bani. În zonele africane rurale baza o constituie comunicarea orală, dar este cunoscut faptul că scrisul rămâne esențial pentru educație. Propunerea lui Denise Rosemary Nicholson, membru al Consiliului Consultativ și al Comitetului Copyright-ului și alte Probleme de Interes Legal din cadrul IFLA, propune o revizuire și o liberalizare care să permită accesul la cunoaștere, crearea unor privilegii de care au beneficiat la început și țările dezvoltate, încurajarea inovației și cercetării științifice care să accelereze bunăstarea în țările africane.

În același spațiu african, femeile ocupă un loc minor în

luarea deciziilor în noua eră informațională. Având în vedere faptul că între 1960 și 1980 au avut loc 32 de războaie, precum și faptul că și în ziua de azi conflictele continuă, bibliotecile pot avea un rol important și de schimbare a traseului istoric sângeros din această zonă. Butty O. Omotayo susține rolul acestor instituții de cultură în diseminarea informațiilor despre pace și mișcările de pace, în programele de instruire a femeilor și copiilor, în organizarea de expoziții, dialoguri despre pace. Este binecunoscut faptul că, atâta timp cât bărbații sunt plecați să lupte în conflicte, femeile rămân singure, vulnerabile să aibă grijă de copii și bătrâni, fiind astfel expuse pericolelor de tot felul. Se cere implicarea femeilor în prevenirea conflictelor și în procesele de luare a deciziilor, iar acest fapt este posibil printr-o instruire adecvată într-un cadru adecvat: biblioteca, spațiul propice promovării păcii, a progresului, a coexistenței în pace, a relațiilor armonioase între oameni și comunități.

De asemenea, este subliniat rolul bibliotecilor naționale (a celei din Australia) în îmbunătățirea infrastructurii naționale de cercetare informațională, precum și proiectele de cooperare cu bibliotecile și specialiștii de la nivel universitar, astfel încât comunitatea de cercetare de mâine să poată accesa on line resursele create și arhivate azi. Pentru realizarea unei infrastructurii naționale este necesar un curator al resurselor instituționale (în Marea Britanie există Centrul Digital Curator). Biblioteca Națională a Australiei participă în comitetele care oferă consiliere Departamentului de Educație, Știință și Instruire pentru dezvoltări ulterioare în ceea ce privește infrastructura cercetării; participă la procesul de digitizare a resurselor, la realizarea catalogului unic național, la accesul către toate fondurile universităților Australiei.

Comitetul de Coordonare a Centrelor de Informare Politică și Socială din Cuba promovează cooperarea între biblioteci și centrele de documentare, cercetare, instituții academice specializate în domeniul științelor sociale și bibliotecile organizațiilor guvernamentale. Scopul acestei cooperări este facilitarea accesului la informațiile și cunoașterea necesare în luarea deciziilor. Comitetul are obligația să identifice informațiile de importanță economică, socială, politică, în special cele care implică un efort colectiv, să promoveze utilizarea și dezvoltarea tehnologiei, promovarea centrelor ca centre de cunoaștere multimedia, oferă training permanent membrilor săi, realizează proiecte și oferă servicii privind cercetarea și dezvoltarea economică și socială. Centrele colaborează pentru dezvoltarea sarcinilor de impact social, asigură accesul la informațiile economice, sociale și politice, realizează investiții în infrastructura tehnologică, în promovarea centrelor cu media electronice (multimedia, servicii web), oferă spațiu de colaborare și interacțiune între instituțiile științifice și cu acces la baze de date, biblioteci virtuale și alte site-uri de știință din Cuba.

În ceea ce privește tema informațiilor guvernamentale și a centrelor de afaceri și informații legislative, în Rusia se constată o insuficientă dezvoltare socială a infrastructurii, dar se fac eforturi pentru a oferi acces la informația guvernamentală, în special la informația care este considerată de interes public. Există, desigur, multe structuri care iau parte la diseminarea informației, dar problemele de constituire a unui spațiu unic de informare la nivelul țării nu există încă. În Rusia sunt 150.000 de biblioteci dintre care 51.000 sunt publice, iar resursele sunt principala sursă de informare tradițională. Schimbările de modernizare au început în 1990, iar specialiștii

au ales biblioteca drept sursă autoritară a informației oficiale și a cunoașterii legislative pentru asigurarea accesului publicului larg.

Importantă în direcția cooperării este rețeaua construită a bibliotecilor, muzeelor și arhivelor în China în cadrul proiectului digital de istorie locală, dar acest fapt este binevenit în cadrul oricărui stat interesat de bunăstarea societății și conștient de importanța depozitării surselor antice și de tradiție culturală.

Întrucât societatea cunoașterii este cea despre care vom discuta în următorii ani cel puțin, popularitatea conceptului a determinat și interogarea evaluării managementului cunoașterii (MC). Aceasta este necesară în contextul implementării acestui tip de MC în organizații, ceea ce duce la nevoia unor cadre de evaluare, în prezent standardul pentru evaluarea performanței MC nefiind concretizat.

Claudia Lux, desemnată ca președinte IFLA în perioada 2007 – 2009, propune ca bibliotecile să fie pe agenda de lucru, pe lista de discuții la nivel politic în cadrul fiecărei țări. Obiectivele principale ale președinției sale se oglindesc în sloganul „Bibliotecile pe agenda de lucru!”. În urma workshop-ului la care au participat 80 de reprezentanți și în cadrul căruia s-au discutat provocările teoretice și practice ale acestei idei, s-a concluzionat faptul că în momentul actual biblioteca nu constituie un punct forte pe agenda politică, deși este binecunoscută contribuția pe care o poate aduce dezvoltării societății în general.

E timpul, spune Claudia Lux, ca bibliotecarii să stea la aceeași masă cu oamenii politici sau cu cei care iau decizii la nivel local. Colaborarea cu muzeele, arhivele, încheierea de parteneriate puternice cu școlile, universitățile și alte instituții educaționale sunt noile priorități și noile accentuări ale celor doi ani.

Importanța bibliotecilor în viața unui oraș trebuie să se reflecte în prezența acestora pe agenda de lucru a planificărilor care au loc la nivel municipal; pe agenda problemelor legate de imigranți, întrucât spațiul său poate deveni sală de curs pentru învățarea limbii țării respective, asistență în probleme sociale; pe agenda dezvoltărilor economice, a subiectelor medicale, a diferitelor activități care implică diferite departamente ale politicii. Astfel, la nivel național, bibliotecile își pot desemna reprezentanți în parlament, în cadrul comunității, bibliotecile trebuie să ia parte în programe realizate în folosul comunității: cu copiii în grădiniță, școală, precum și în azilele de bătrâni.

Trebuie în acest sens stabilite legături cu forumurile internaționale UNESCO, WSIS. Un aspect deosebit de important este crearea unui departament de relații publice în fiecare bibliotecă. Pentru rezultate bune, trebuie analizate și adaptate strategiile companiilor de succes, trebuie inițiat un plan de marketing, trebuie ca biblioteca să devină vizibilă din afară, nu dinăuntru, personalul să fie specializat, iar comunitatea implicată.

Au fost stabilite obiectivele: organizarea unor workshop-uri profesionale în care sunt analizate anumite aspecte care s-ar putea transforma în timp în disfuncționalități, anumite aspecte care privesc comunitatea din punct de vedere al nevoilor sale; implicarea celebriților – vedete pop, sportivi, aducerea politicianilor în asociațiile de bibliotecă, angajarea de persoane care știu să facă lobby pentru nevoile bibliotecilor; oferirea de idei pentru luarea deciziilor la nivel politic,

prezentarea datelor statistice în acest sens; organizarea de asociații de bibliotecari ai căror membri participă în mod activ la îndeplinirea obiectivelor și a misiunii bibliotecii; încheierea unor alianțe strategice cu lumea de afaceri, cu organizații; angajarea de politicieni în bibliotecă, precum și desemnarea unor bibliotecari în poziții guvernamentale. Președinția IFLA asigurată de Claudia Lux își propune să așeze biblioteca dintr-un loc social modest într-un spațiu public al dezbaterii și luării deciziilor la nivel înalt și foarte înalt.

În ceea ce privește calendarul IFLA pe 2007 pentru luna aprilie au fost prevăzute două conferințe. Conferința Internațională desfășurată în perioada 3 – 5 aprilie, la Santiago, Chile, își propune să dezbată Managementul Colecțiilor de Ziare, având ca temă provocările documentelor tipărite și ale celor digitale. În perioada 14 – 17 aprilie, la Buenos Aires, Argentina, are loc Al II-lea Congres Ibero-American de Biblioteconomie.

În prima parte a lunii mai (8 – 12), la Banff, Canada, este prevăzută A 16-a Conferință Internațională a World Wide

Web, iar între 28 și 30 mai în Brazilia, la Sao Paulo, A 90-a Conferință Internațională privind Implicațiile Sociale ale Computerelor în Țările în Curs de Dezvoltare.

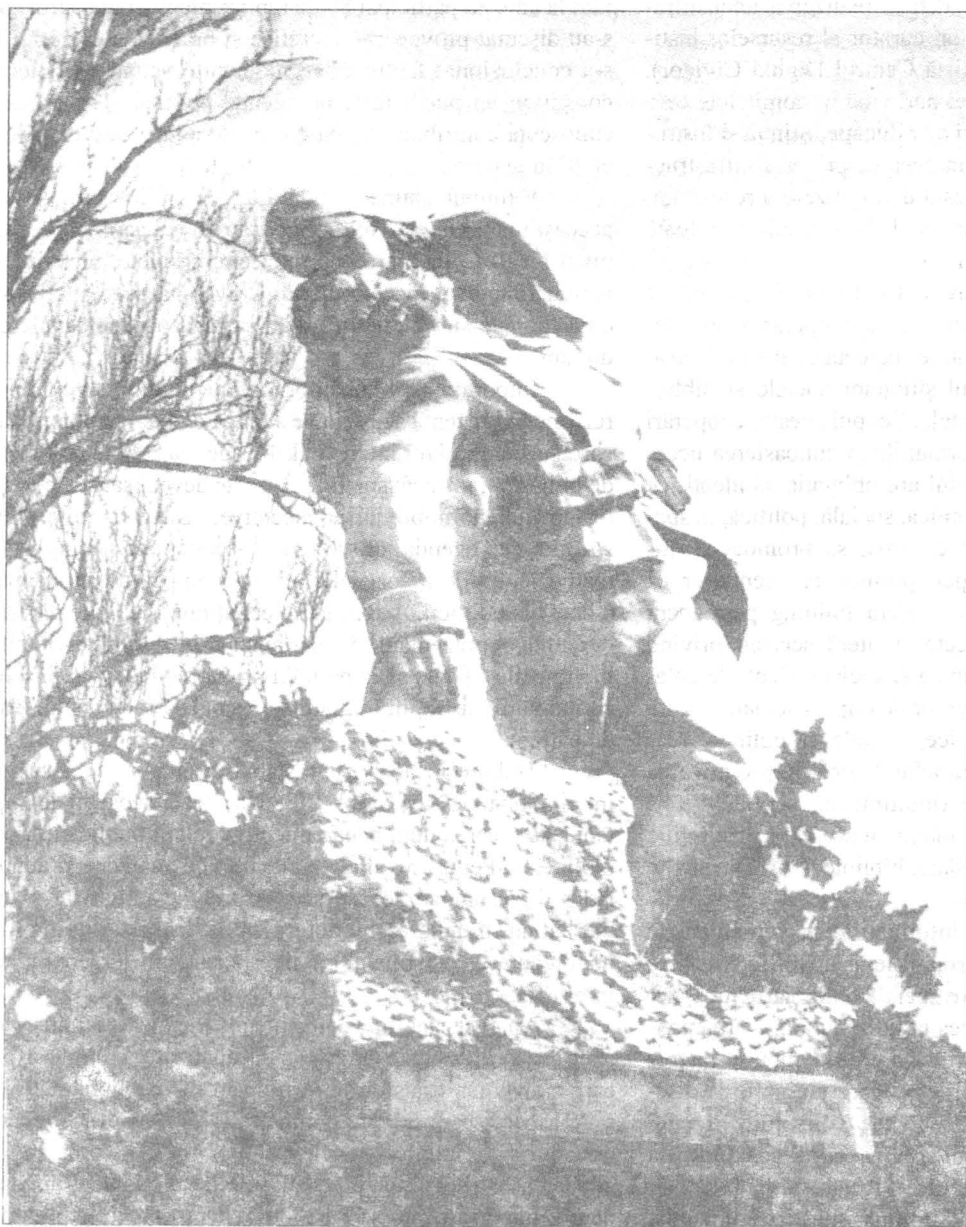
În perioada 11 – 13 iulie, la Vancouver, Canada, are loc Prima Conferință Internațională a Editorilor Universitare pentru Proiecte Publice de Cunoaștere.

Între 19 și 23 august, la Durban, în sudul Africii, are loc Congresul Mondial de Bibliotecă și Informație: Conferința Generală și al 73-lea Consiliu III. Tema: Biblioteci pentru viitor: progres, dezvoltare și parteneriat.

În perioada 11 – 17 noiembrie, la Quebec, Canada, are loc A 60-a Conferință Internațională a Meselor Rotunde privind Arhivele. Tema: Cooperarea și prezervarea diversității.

Traducere de Gabriela TOMA

(Din „IFLA JOURNAL”. Vol. 32 (2006), Nr. 4,
SAGE Publications)

**Monumentul
eroilor francezi**

Cișmigiu

Orizonturi

GRIGORIE DE NYSSA Omiliile la Fericiri

Florentina DOBROGEANU-IPSILANTE

In calendarul ortodox român îl avem ca sărbătorit, pe 10 ianuarie, pe sfântul Grigorie, episcopul Nisei, cunoscut ca autor de literatură patristică sub numele Grigorie de Nyssa.

Grigorie s-a născut în jurul anului 335, în Cezareea Capadociei, și este fratele mai mic al Sfântului Vasile cel Mare. Familia lor era înstărită, dar și foarte cunoscută în vremea ei pentru strămoșii vestiți pentru credința lor, credință ce s-a transmis și celor doi copii. Educația elementară primită acasă, mai ales de la sora sa Macrina, dar și de la fratele său Vasile, este completată de cunoștințele pe care le dobândește prin legăturile cu oameni de seamă ai timpului, cum ar fi Libaniu. Astfel, Grigorie ajunge profesor de retorică și se căsătorește. În urma morții sau a călugăririi soției, dar poate și în urma dezamăgirilor profesionale, nu se știe sigur, la îndemnul prietenilor se retrage la mănăstire. Mai târziu, propus de Vasile, este numit Episcop de Nyssa.

Grigorie de Nyssa face parte din grupul numit Cei trei capadocieni: Vasile, episcop al Cezareei, cunoscut drept cel Mare, Grigorie de Nyssa și Grigorie de Nazianz, cunoscut ca Teologul. „Potrivit talentelor lor, cei trei capadocieni au mai fost numiți: Grigorie de Nyssa – bărbat al cugetării, Grigorie de Nazianz – bărbat al cuvântului iar Vasile cel Mare – bărbat al faptei, deoarece cugetarea speculativă era calitatea principală a celui dintâi, elocvența era a celui de-al doilea și acțiunea practică a celui de-al treilea“.

După moartea lui Vasile, Grigorie apare ca un personaj foarte important în apărarea ortodoxiei în acea parte a lumii creștine; i s-a încredințat postul de inspector bisericesc, „iar la sinodul al doilea ecumenic (381) a fost proclamat – stâlp al ortodoxiei“.

Grigorie de Nyssa era un învățat dar și un gânditor, iar lucrările sale sunt foarte apreciate, până în zilele noastre, pentru părerile expuse și tăria cu care își susține aceste păreri. „... scrierile sale împotriva arianismului și în apărarea înflăcărată a Niceei, dar și lucrările ascetice – precum *Viața lui Moise* și predicile despre *Cântarea Cântărilor* – sunt principalul său titlu de faimă. A avut un rol considerabil la Conciliul de la Constantinopol (381), împreună cu Grigorie de Nazianz, iar mai târziu a călătorit mult ca predicator. Astăzi este considerat o verigă importantă în transmiterea gândirii lui Origen către epocile mai târzii și un scriitor mistic de mare autoritate și profunzime“.

Dar ce înseamnă arianismul? O teorie condamnată ca fiind o erezie, antitrinitară, întemeiată de Arie la începutul secolului IV d. Hr; teorie ce neagă egalitatea Fiului cu Tatăl, făcând din Fiul prima creatură a Tatălui și negând astfel divinitatea lui Iisus Hristos. Biserica a respins încă din acele vremuri această concepție, iar Grigorie a fost total împotriva ei.

În schimb, Grigorie era de acord cu unele puncte de vedere ale lui Origen, care era considerat de unii dintre contemporanii săi chiar „fanatic pentru credință și pentru interpretarea Sfintei Scripturi“. Apocatastaza era unul dintre aceste puncte de vedere cu care era de acord Grigorie, și anume că:

„... la sfârșitul lumii totul se va purifica, va reveni la starea de curăție, de neîntinare originară; acest proces se va face treptat, printr-un foc curățitor. ... El [Grigorie] spune că tratamentul purificării se face proporțional cu starea de păcat în care se află fiecare. Tratamentul constă în purificarea sufletului de răutate, ceea ce nu se face fără suferință“.

Om instruit, Grigorie de Nyssa a încercat să explice adevărurile credinței prin demonstrații filosofice în tot ceea ce spunea, recunoscându-i-se acest merit de către specialiști, sistematizând elementele de teologie. „Sfântul Grigorie are meritul de a fi sistematizat elementele teologiei de până la el și de a fi dat formule sau demonstrații filosofice unora din adevărurile de credință“.

Astfel, la fericiri, în cele opt omilii scrise, putem găsi cu ușurință elemente de filosofie, filosofie antică, pe care le-a preluat și le-a transpus în filosofia creștină.

Mai întâi, ce este fericirea dacă o încadrăm în categoriile filosofice? Anticii, dar mai ales definițiile stoicilor, au corespuns cel mai bine fericirilor promise de Sfânta Scriptură. Stoicii (Seneca, Epictet, Marcus Aurelius) credeau că:

„un înțelept... trebuie să-și stăpânească pasiunile, care contractă sufletul în van, fiind îngrozit de fantomele imaginației sale, și să înțeleagă faptul că tot ceea ce se întâmplă este conform cu ordinea universală, chiar și ceea ce pare să contrazică această armonie și frumusețe, cum se întâmplă în cazul morții unui prieten sau a unui părinte, de exemplu... teme ale moralei stoice – renunțarea, stăpânirea pasiunilor, comunitatea dintre oameni – sunt în consonanță cu morala creștină...“

Nu numai stoicii credeau în fericire ca în binele suprem, ci și epicureicii și scepticii, care considerau liniștea sufletului a fi fericirea, numind-o ataraxie.

Ce trebuie să facă omul pentru înălțarea sufletului la Dumnezeu? Grigorie de Nyssa ne explică în omiletica sa la Fericiri că „asemănarea cu Dumnezeu este împlinirea voinței Acestuia printr-o viață curată. Curățenia se capătă prin harul lui Dumnezeu și faptele noastre bune“.

Grigorie explică, înainte de toate, ce este fericirea, din punctul lui de vedere, și spune că cel mai bine nuanțată este atunci când este alăturată opusului ei, dar și cine este fericit și cine nu este, așadar:

„Să lămurim înțelesul fericirii și prin alăturarea ei de ceea ce îi este opus. Opusul fericirii este nefericirea. Nefericirea este oboseala în suferințele dureroase și involuntare. Iar

starea lăuntrică a celor care trăiesc fericirea este întru totul opusă stării celor ce trăiesc nefericirea. Fericitul se bucură și se veselește de cele la care participă, iar nefericitul este necăjit și îndurerat de cele ce i se întâmplă“.

Metoda de prezentare a opusului și cine sunt cei ce au parte de beneficiile fericirii, ca și promisiunea de mai bine dacă este urmată calea ce este arătată, este prezentă în toate cele opt omilii ale lui Grigorie de Nyssa.

Fericirea întâi.

„Văzînd mulțimile, Iisus S-a suit în munte, și așezându-se, ucenicii Lui au venit la El.

Și deschizându-și gura, îi învăța zicînd:

Feriți-vă cei săraci cu duhul, că a lor este împărăția cerurilor“.

Prima fericire aduce cu ea controversa înțelegerii sintagmei „săraci cu duhul“. Cine sunt aceștia? Cei neștiutori, sau mai direct spus, cei proști? Mulțimea, gloata este mai totdeauna asociată cu necunoașterea, dar Grigorie explică faptul că această sărăcie cu duhul trebuie înțeleasă ca o lepădare de mândria de a ști. „Deoarece, în timp ce omul care a primit sămînța cea bună – doarme, prinde rădăcină sămînța cea mai primejdioasă a vrășmașului vieții noastre: neghina mândriei“. Mândria de a fi tânăr și frumos, mândria de a avea un post de conducere și de a avea putere asupra altora, sunt manifestări care aduc cu ele opusul smereniei de sine; Grigorie de Nyssa accentuează că mândria aceasta este o boală, iar ca să fii sărac cu duhul trebuie să schimbi bogăția trupească cu bogăția sufletului care îl ajută pe om să se înalțe pe a doua treaptă a fericirilor.

După cum spune arhimandritul Teofil Părăian, citându-l pe Sfântul Ioan Gură de Aur, același lucru este înțeles ca „smerit de bunăvoie“, mândria de sine aducând după ea păcate prin care s-au pierdut „îngerii cei răi și primii oameni“; se specifică faptul că nu cei neștiutori sau cei simpli sunt săraci cu duhul ci aceia care cred despre ei înșiși să sunt astfel.

„În lumina acestor gânduri înțelegem de ce sunt feriți-vă cei săraci cu duhul, adică cei smeriți; înțelegem de ce sunt ei vrednici de împărăția cerurilor. Ne rămâne, așadar, să ne cercetăm pe noi înșine și să trezim în noi dorința curată și silința cea mai stăruitoare de a agonisi, de a ne împodobi cu toate virtuțile între care și aceea la care se referă fericirea întâi“.

Fericirea a doua.

„Feriți-vă cei ce plâng, că aceia se vor mîngăia“.

A plânge și opusul lui a rîde sunt însușiri pe care numai omul le are, acțiuni ce sunt determinate de stări sufletești profunde. Nemulțumirea, lipsa a ceva sau a cuiva, nedreptatea, dar și descoperirea acestor lucruri la alții pot aduce plînsul. Nu despre acest fel de plîns este vorba în fericirea a doua, spune Grigorie, ci despre trăiri mult mai profunde. Pilda prin care explică el această fericire duce cu gândul la mitul peșterii lui Platon:

„...doi oameni care trăiesc în întuneric, dintre care unul născut în întuneric, iar altul închis în el din vreo pricină nefericită, nu sunt atinși la fel de această nenorocire. Cel din urmă, știind ce a pierdut, suportă mai greu păgubirea de lumină; cel dintâi, necunoscând bucuria luminii, pentru că a crescut în întuneric, petrece neîntristat, socotind că nu a pierdut nimic“.

Este vorba de plînsul care aduce pocăința, ca exprimare a durerii pentru alții și pentru sine. Arhimandritul Părăian dă exemple de plîns evocate în Sfânta Evanghelie: apostolul Petru plânge după ce se leapădă de Iisus de trei ori, nu plânge oricum ci „cu amar“, Iisus plânge la moartea lui Lazăr, plânge pentru Ierusalimul „neprimitor al Evangheliei, plânge în grădina Ghetsimani, rugându-se; Maria Magdalena plânge la picioarele lui Iisus udându-l cu lacrimi, îi șterge picioarele cu părul și apoi i le sărută – ea plânge cu plînsul pocăinței“.

Fericirea a treia.

„Feriți-vă cei blânzi, că aceia vor moșteni pămîntul“.

Blîndețea este considerată o virtute greu de dobândit și tocmai de aceea este promis pămîntul celor ce o au. Grigorie spune că numai voința, liberul arbitru poate alege ceea ce se află în om: deopotrivă, bunăvoință – mînie, smerenie – trufie, blîndețe – răutate, dușmănie. „De aceea fericește Domnul nu pe cei ce viețuiesc în afara patimilor, căci este cu neputință de a împlini în existența materialnică o viață cu totul nematerialnică și lipsită de patimi, ci pe aceia care se ridică pînă la hotarul cu puțință de atins ... blîndețea“.

Fii blînd, îngăduitor, conciliant, îndurător, și mai ales statornic în bine și în liniștea care vine din binele făcut; va fi de ajuns să fii fericit.

Fericirea a patra.

„Feriți-vă cei ce flămînzesc și însetează de dreptate, că aceia se vor satura“.

Dreptatea adevărată nu este totdeauna aceeași cu ceea ce credem noi că este drept, deși suntem convinși de asta. Numai virtușii deosebesc dreptatea adevărată de ceea ce pare a fi drept doar că se potrivește dorințelor unuia sau altuia. Le este în putință oamenilor de a depăși diferențierile sociale, și de a fi egali în devenirea de a fi drepti, dar care este aceasta, se întreabă Grigorie. „Este aceea care este dorită de tot cel ce privește la masă Evangheliei, fie bogat, fie sărac, slujitor sau stăpîn, nobil sau sclav: nici o împrejurare nu sporește și nu scade înțelesul dreptății“.

Fericirea a cincea.

„Feriți-vă cei milostivi, că aceia se vor milui“.

Mila vine din dragoste pentru cel de lângă tine, dar este și o dovadă că există suferință alături de cel căruia îi acorzi mila. De asemenea, poți judeca dacă să îți fie milă sau nu, intervenind liberul arbitru din nou. Spune Grigorie că dacă vei fi milostiv cu oamenii, de milostivenie vei avea parte în viață, dar și cu tine însuși trebuie să fii milostiv, dînd exemplu sănătatea trupească. Dorind să vină în ajutorul celor ce vor să știe cum să fie milostivi, Sfânta Biserică a alcătuit un îndreptar de milostenie care se referă la milostivirea trupească și sufletească.

Ești milostiv trupește atunci când saturezi pe cel flămînd, dai de băut celui însetat, îmbraci pe cel gol, primești în casă pe cel străin, ai grijă de cel bolnav, de cel din temniță și îngriji pe cel mort. Ești milostiv sufletește atunci când îndrepti pe cel ce greșește, înveți pe cel neștiutor, dai sfat bun nehotărâtului, te rogi pentru ai tăi, mîngâi pe cei întristați, suferi cu răbdare asuprirea și întărești pe alții, ierți pe cei ce ți-au greșit.

Dacă nu, ... „fiecare trebuie să secere ceea ce a semănat și altfel nu se poate“.

Fericirea a șasea.

„Fericii cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu“.

Până la această treaptă a fericirilor omul ajunge deja un virtuos dacă a putut îndeplini cererile din celelalte fericiri. Drept răsplată pentru parcurgerea acestui drum este faptul că pot vedea pe Dumnezeu. Bun cunoscător al Cărții Sfinte, Grigorie spune că nici Moise și nici Pavel, lor li se alătură și Ioan, nu l-au văzut, iar dacă ei nu au avut privilegiul acesta nici alții nu o să îl aibă, ceea ce duce la conștientizarea faptului că ori cât te-ai strădui, curat cu inima întru totul nu poți fi și nici nu poți vedea pe Dumnezeu. Spune Grigorie mai departe, că „în făgăduința vederii lui Dumnezeu e un îndoit înțeles: unul, al cunoașterii Firii Celui mai presus de toate, altul al unirii cu El prin curăția vieții. Glasul sfinților socotește primul fel de cunoaștere cu neputință, iar al doilea este făgăduit firii omenești...“

Dacă ai inima curată, explică Grigorie, vei avea în tine pe Dumnezeu, și vei fi fericit având în tine arhetipul. „Căci dumnezeirea este curăție, nepătimire și înstrăinare de ori ce rău și, dacă tu ai acestea în tine, atunci ai și pe Dumnezeu“.

Fericirea a șaptea.

„Fericii făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema“.

În pace și înțelegere își au izvorul toate lucrurile bune pe care le face omul, dar păcii i se opun mult mai multe lucruri: ura, mânia, iuțimea, pizma, pomenirea răului, fătărnicia, nenorocirea războiului. Dintre toate, Grigorie spune că cele mai periculoase sunt fătărnicia și pizma, „pentru temeiul că e mai de temut ceea ce este ascuns decât ceea ce este pe față“.

Va fi fericit cel ce pregătește terenul pentru toate lucrurile bune care ies din pace și liniște, dar va fi și mai fericit dacă mai întâi „liniștește războiul din sine, între trup și duh, într-o armonie pașnică, în care nu mai e lucrătoare legea trupului...“

Fericirea a opta.

„Fericii cei prigoniți pentru dreptate, că a lor este împărăția cerurilor“.

Referindu-se la vremurile de martiriu, sunt îndemnați, cu promisiunea aflării adevăratei fericirii, să reziste cei ce aleg să nu renunțe la credința în Dumnezeu și care o mărturisesc. „Așadar, cei ce prigonesc pe alții pentru mărturisirea credinței în Dumnezeu și nascocesc chinurile greu de răbdare aduc doctorie sufletelor prin dureri, tămăduind boala plăcerii prin prilejuri de durere. Astfel, Pavel primește crucea, Iacov – sabia, Ștefan – pietrele, Sfântul Petru – răstignirea cu capul în jos“.

Fericirea a noua.

„Fericii veți fi voi când vă vor ocări și vă vor prigoni și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, mințind din pricina Mea“.

Numele de creștin vrednic de a fi fericit va fi de asemenea al celui care va fi statornic în credința sa și cu răbdare își va continua drumul pe care l-a ales.

„Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri, ...“

Fiecare categorie de fericii are câte o răsplată promisă pentru realizarea cerinței, dar la sfârșitul fericirilor, cel ce le-a îndeplinit pe toate este recompensat cu echivalentul unei plăți mult mai mari, în ceruri.

Sfintele Scripturi spun că Dumnezeu l-a creat pe om după chipul și asemănarea lui, dar omul a gustat din fructul oprit al cunoașterii și a fost decăzut din starea de dumnezeire. De atunci încoace, omul își dorește să recapete această stare primordială de curăție, neprihănire, care este foarte greu de recâștigat. Parcurgerea scării fericirilor este speranța care îndeamnă omul să încerce și să tot încerce, fiindu-i în putere să reușească.

Filosofia de bază a lui Grigorie de Nyssa, în omiliile sale la fericiri, este redată de profesorul Moreschini ca fiind „necesar să-l găsești pe Dumnezeu în tine însuși și nu în risipirea lumii materiale, tocmai pentru că numai sufletul reproduce arhetipul divin“.

Pentru a cunoaște mai bine trecutul și prin aceasta să ne acomodăm mai bine cu prezentul, este necesară cunoașterea scrierilor spirituale vechi. „S-ar putea ca cineva să nu găsească folositoare întoarcerea continuă la scrieri depășite de timp aparținând unor autori și ei din alte vremi. Numai că atât operele cât și creatorii lor au meritul de a fi biruit timpul rămânând permanent în actualitate. Din acest punct de vedere se aseamănă așa zișilor clasici care nu îmbătrânesc și la care se poate apela oricând cu un folos real. ... Adevăratul creștin e dator ca pe lângă cercetarea Sfintei Scripturi să apeleze permanent la citirea scrierilor patristice care în realitate nu fac altceva decât să explice și aprofundeze cuvântul revelat“.

Bibliografie

1. Ene Braniște, *Dicționar enciclopedic de cunoștințe religioase*. Caransebeș: Editura Diecezană Caransebeș, 2001.
2. Nicolae Corneanu, *Patristica – filosofia care mângâie*. Cluj-Napoca: Editura Eikon, 2004.
3. Mihail Diaconescu, *Istoria literaturii dacoromane*. București: Editura Alcor Edimpex, 1999.
4. Grigorie de Nyssa, *Opt omilii la Fericiri*. București: Anastasia, 1999.
5. Nicolae Moldoveanu, *Dicționar de înțelepciune patristică: Cugetări din vechi scriitori creștini*. București: Editura Casa Școalelor, 1997.
6. Claudio Moreschini; Enrico Norelli, *Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine*, vol. II, Tomul I, Iași: Editura Polirom, 2004.
7. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*. Cluj-Napoca: Dacia, 2002.
8. Remus Rus, *Dicționar enciclopedic de literatură creștină din primul mileniu*. București: Editura Lidia, 2003.
9. Ion. M. Stoian, *Dicționar religios*. București: Editura Garamond, 1994.
10. Teofil Părăian, arhimandrit, *Fericirile*. Cluj-Napoca: Editura Eikon, 2003.
11. *Biblia sau Sfânta Scriptură*. București: Societatea Biblică Interconfesională din România, 1997.
12. *Calendarul Creștin Ortodox*. București: Editura Arhiepiscopiei Bucureștilor, 2006.

Agenda culturală

Primăvara Poeților – Le Printemps des Poètes

Nina VASILE

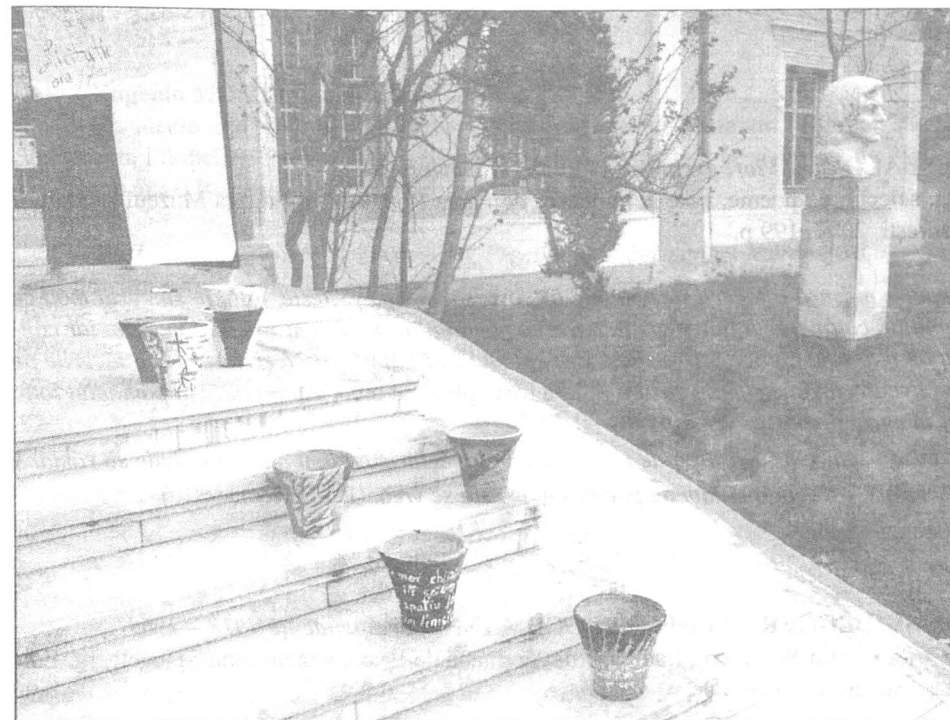
Al treilea an în România, Festivalul *Primăvara Poeților* a fost organizat de către tânăra poetă Linda Maria Baros, rezidentă în Franța, unde s-a ajuns la a IX-a ediție. Departe de dotarea materială pe care acest eveniment, ce cuprinde peste 60 de țări, o are în Franța, la noi știm că a cuprins 55 de orașe și a antrenat mai mult de 300 de scriitori și oameni de cultură. Ce s-a întâmplat? Nu am văzut nimic la televizor, nici pe stradă nu mi-au atras atenția bannere imense, nici metrourele n-au fost împodobite cu mii de poeme. Asta s-a întâmplat, din câte am citit, în alte țări. La noi, articole anemice printr-un ziar sau la radio. Dacă ai întreba trecătorii pe străzile capitalei despre *Primăvara poeziei*, n-ai afla nimic. Dincolo de explicațiile complexe și previzibile ale lipsei de promovare culturală în România, mă rezum să spun despre implicarea Bibliotecii Metropolitane în cadrul acestui Festival. În genere s-a citit multă poezie, s-a discutat despre poezie: în licee, biblioteci, baruri, cluburi, chiar pe stradă dar

și în penitenciarul Rahova; au fost lansări de carte, au fost oferite cărți poștale cu fotografii ale scriitorilor împreună cu poemele lor, au fost debateri, expoziții, au fost lansate programe culturale; unul dintre ele – *Zoom România!* – se referă la promovarea în străinătate a literaturii române prin publicarea în Franța, Spania și Maroc a câtorva zeci de autori români.

La Biblioteca Metropolitană București, poeta Victoria Milescu a citit din volumele sale (*Arleziانا*, *Inimă de iepure*, *Șlefuitorul de lacrimi*); *Atelierul de creație „Poezie în viață”*, ce se desfășoară în fiecare luni în sala rondă a Bibliotecii, a fost înscris, de asemenea, în Festival, având ca invitat pe scriitorul Călin Torsan. El a citit din volumul de proză *Școala de mucenici*, și a cântat succesiv din mai multe instrumente de suflat, împreună cu membrii trupei sale („Einuiea”), interpreți, între altele, la o chitară și o liră exotice, achiziționate în călătoriile lor. Sunetele trompetei electronice din Japonia au fost însoțite de povestirile despre o Japonie super tehnologizată, la limita unei lumi pe care o vedem altminteri în filmele SF. Tema Atelierului a fost „Ritmuri și poezia”, iar poemele, care au fost scrise de către tinerii studenți prezenți, au urmat sugestiile venite dinspre diversitatea tonală și geografică, artiștii având în programul lor partituri reprezentând influențe din muzica orientală – Japonia, Turcia, Iran – dar și românească medievală.

Pe 15 martie, de data asta într-un spațiu neconvențional de desfășurare, Atelierul de Creație al Bibliotecii Metropolitane a fost prezent pe treptele Muzeului Literaturii Române – colaborator al instituției noastre din 2006 – cu picturi și poeme pe 40 de ghivece de lut, într-o modalitate inedită de a face cunoscută publicului larg creația poetică, atât contemporană cât și clasică. „Coborârea poeziei în stradă” (așa cum anunța Ileana Mălăncioiu încă înainte de 1989) este acum un semnal de atenționare asupra poeziei tot mai mult sufocată în jungla unei societăți grăbite: poezia există, este cât se poate de vie, are ceva de spus lumii! Și aceasta se poate, chiar și pe ghivece, pe oricare alte suporturi care se pot adăuga cărții tradiționale. Astfel, în trecerea lor pe Bulevardul Dacia, trecătorii s-au oprit câteva minute pentru a citi versurile lui Eminescu (*Cugetarea cu raze reci pătrunde / Lovește chipul dulce creat de fantezie*), George Bacovia (*Și eu am fost pe pământ / Dar unde-ai fost tu? ...*), Lucian Blaga (*Viața mea! / O clipă de-ar fi fost să fie / Am întrerupt cu ea o veșnicie*), Nichita Stănescu (*Iartă-mă și ajută-mă / și spală-mi ochiul / și-ntoarce-mă cu fața / către invizibilul răsărit din lucruri*), Nora Iuga (*Sunt camere în care ești văzut / oricât te-ai baricada*), Paul Daian (*Întotdeauna / dincolo de noi / ziua impenetrabilă a salutului*), dar și din poemele unora dintre tinerii ce construiesc săptămânal Atelierul de creație: *M-am înfășurat în cuvintele tale ca*

într-o piele de urs / de-atunci sunt trează, Eu sunt aici / Tu de unde mă vezi? (Roxana Irina Georgescu); Tu încerci să-mi povestești / cum eram cu adevărat / în visul tău / în nopțile în care / am pus capul / pe perna altuia. (Gabriela Toma), Ziua începe cu sunetul unei ciocniri de ghiveci / un pahar plin cu pământ de flori pocnește pe parchet (Răzvan Țupa), între noi chiar aici îți spun este / un spațiu făcut din liniște (adrian urmanov). S-ar putea spune că, uneori, perceperea unui poet printr-un „concentrat” – așa cum au fost căutate secvențele de mai sus – îl poate lumina mai bine decât un volum întreg! Ghivecele au fost oferite, printr-o licitație simbolică, celor care au dorit să le aibă acasă.

În fine, o altă ipostază a Atelierului s-a desfășurat pe 16

lucru nu poate să ocupe același spațiu în același timp cu un alt lucru – începe printr-o întrebare: Dar sufletul și trupul? Afirmatia implicită a lui Nichita a fost un pretext pentru un exercițiu de gândire, de căutare a unor exemple, de întrebare, în urma unei demonstrații de dans a unui coleg al lor: unde se afla corpul și sufletul lui când dansa? Poate erau împreună... Sau, poate, nu?! Surprinzător, viitorii informaticieni, altminteri nu prea iubitori de poezie am crede, au participat activ la desfășurarea exercițiului de percepție a poeziei, citind, întrebând, dând răspunsuri, scriind versuri ei înșiși. Cine spune că adolescenții de astăzi sunt mai departe de poezie decât alții? Ei sunt așa cum sunt învățați să fie. Cine-i învață să fie și în poezie, nu doar în școală?

Catalog

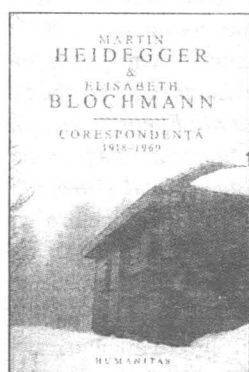
George BACOVIA, *Viori și claviere / Violons et claviers*

Prefață, selecție de poeme, note și traducere de Paula Romanescu, Editura Muzeul Literaturii Române, București, 2007, 199 p.

... *Timpul – măsură a tăcerii irezonabile a universului – ne vestește, iată, în singurul mod ce ne rămâne familiar, că au trecut ani 50 de la intrarea poetului în cercul-univers fără margini iar cântul lui cu gust de plâns ne ajunge într-un dies irae cât să ne răstălmăcească și dorurile, și tăcerile pe care nu le mai avem, când ne simțim străini în țara tristă plină de umor care a devenit pământul tot.*

E anul integrării noastre în UE.

Se cuvine să aducem la zestre a cuvânt a lumii mărturie că limbajul nu trebuie să rămână izvor de neînțeleșuri. Prezentul volum de poeme chiar asta se vrea. (Paula Romanescu)

Martin HEIDEGGER – Elisabeth BLOCHMANN, *Corespondență 1918 – 1969*

Editată de Joachim W. Störck, traducere din germană de Ileana Snagoveanu-Spiegelberg, Editura Humanitas, București, 2006, 268 p.

Acest schimb de scrisori, ce se întinde pe o jumătate de secol, a fost socotit – alături de corespondența purtată cu Jaspers – cea mai „filozofică” mărturie epistolară heideggeriană. Căci pagini întregi din acest volum vorbesc, retrospectiv, despre Ființă și timp și despre „imprudența” enormă a acestei cărți, aducându-ne în fața ochilor spectacolul fascinant al criticii radicale pe care Heidegger a făcut-o propriei filozofii.

Dar, nu mai puțin, aflăm un pasionat schimb de idei între doi pedagogi, care știu, deopotrivă, că „viața spirituală nu poate fi predată de la catedră; ea nu poate fi decât trăită, într-o formă în care cei ce iau parte la ea să se simtă nemijlocit pătrunși în propria lor existență”. (Humanitas)

Mircea CĂRTĂRESCU, *Levantul*

Editura Humanitas, București, 2006, 243 p.

Cu Levantul, Mircea Cărtărescu propune o epopee cu un personaj principal absolut neobișnuit: poezia românească de la începuturi până în zilele noastre. Scris la sfârșitul anilor '80, poemul său epic reiterează traseul gândirii poetice românești și reconstituie, în interiorul unui «roman în versuri» cu acțiune labirintică, marile epoci ale literaturii. Rafinatele procedee metatextuale folosite de autor fac din carte un exemplu de scriere postmodernă. Dragoste, aventuri, meditație filozofică și inspirație poetică se contopesc într-un tot unic – emblemă a «Valahiei eterne». (Humanitas)

Carlos FUENTES, *O companie neliniștitoare*

Traducere din spaniolă și note de Andrei Ionescu, Editura Humanitas, București, 2007, 260 p.

Fantome, vrăjitoare, îngeri, vampiri... În lumea modernă, ființele care ne bântuie imaginația supraviețuiesc, dezvăluindu-și prezența în temerile noastre cele mai adânci și de nemărturisit. Un simplu incident le poate trezi și aduce în fața ochilor noștri, oferindu-ne un tulburător răspuns la o întrebare veche de când lumea: este viața doar un scurt răgaz dincolo de care pașii noștri se îndreaptă spre alte lumi? (Humanitas)

Fuentes este cel mai mare prozator mexican. El a fost vârful de lance al ofensivei literaturii latino-americane. („The Guardian“)

Eugenio MONTALE, Poesie / Poezii

Traducere din italiană de Florin Chirișescu, Ilie Constantin, Marian Papahagi, Dragoș Vrâncianu, Florofteia și Șerban Stati, ediție și note de Șerban Stati, cu o prefață de Pietro Cataldi, Editura Humanitas, București, 2006, 380 p.

Deși contemporan cu noi, laureatul Premiului Nobel pentru literatură Eugenio Montale este deja un clasic și o figură definitorie poate nu atât a poeziei europene a secolului XX, cât a secolului însuși. Antologia de față acoperă întreaga creație a poetului, întinsă pe mai mult de șase decenii, urmărind cronologic o operă caracterizată printr-o neîntreruptă tensiune a gândirii care se exprimă în imagini fulgurante: într-adevăr, după Dante, Montale este poate poetul italian care a îmbinat desăvârșit maximum de concretețe referențială și de limbaj cu maximum de abstracțiune metafizică... (Humanitas)

Mihai ȘORA, Despre dialogul interior. Fragment dintr-o Antropologie Metafizică

Ediția a 2-a, traducere din franceză de Mona Antohi și Sorin Antohi, postfață de Virgil Nemoianu, Editura Humanitas, București, 2006, 231 p.

Cartea aceasta, publicată pentru prima oară în urmă cu peste cincizeci de ani la editura Galimard, conține temeiul întregului demers al filozofului din cărțile sale apărute în românește, începând cu Sarea pământului. Căci forma dialogată a eseurilor sale nu e decât urmarea dialogului cu sine, a unei dedublări, a unei spărături pe care Mihai Șora a postulat-o în această primă carte, încercând mereu de atunci s-o depășească. O postfață a lui Virgil Nemoianu, care încearcă să fixeze locul autorului în filozofia românească, și un «Cuvânt după cincizeci de ani» al autorului însuși, menit să-l introducă pe cititor în atmosfera pariziană postbelică în care s-a născut cartea, întregesc restituiră acestui text de mare densitate, aflat acum la a doua ediție. (Humanitas)

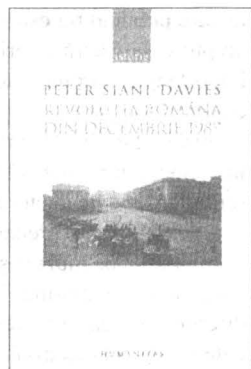

Peter SIANI-DAVIES, Revoluția română din decembrie 1989

Traducere din engleză de Cristina Mac, Editura Humanitas, București, 2006, 448 p.

Despre revoluția română din decembrie 1989 s-au întocmit rapoarte și s-au publicat nenumărate cărți. Unele dintre ele, scrise în România sau aiurea, imediat după evenimente, au reflectat jurnalistic tensiunile și contradicțiile momentului. Altele, scrise la câțiva timp după consumarea faptelor, au beneficiat de calmul relativ de după furtună. Părea, prin urmare, că n-ar mai fi multe de spus despre acest subiect, odinioară atât de fierbinte, dar aproape uitat astăzi. Pentru istoric însă, abia acum începe provocarea. Iar Peter Siani-Davies este istoric cu adevărat. Și, în plus, cunoscător avizat al realităților românești. Iată de ce volumul de față reușește să prezinte o imagine atât de credibilă a ceea ce s-a petrecut în România între mijlocul lui decembrie 1989 și februarie 1990...

(Humanitas)

George L. NIMIGEANU, Pietre de râu, pete de sânge

Cuvânt înainte de Ionel Popa, Editura Ardealul, Târgu-Mureș, 2006, 124 p.

... „Pietrele” lui George L. Nimigeanu sunt vorbitoare și trăitoare; ele curg precum timpul și sângerează precum poetul; piatra e lespede de vatră sacrificială. Piatra e poetul, cuvântul, adevărul, păcatul, existența și încă multe altele. Toate își au „povara” lor ontică și existențială, de la debutul editorial din 1983, poetul ajungând să așeze pe coloane solide templul poeziei sale, această antologie fiind a paisprezecea carte... (Ionel Popa)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Dezvoltarea Colecțiilor al Bibliotecii Metropolitane București

Repere

**Revista Bibliotecii Județene
„Octavian Goga” din Cluj,
An III, nr. 1 (33), 2006**

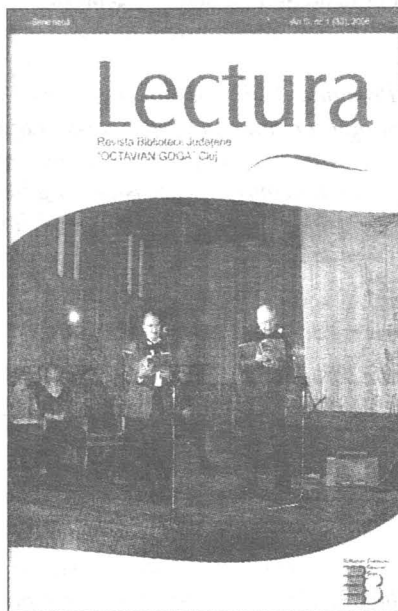
Comunicarea bibliotecar – utilizator, modelarea gustului pentru lectură și managementul proiectelor culturale oferă demersuri pur teoretice pentru abordarea unor teme actuale în plan biblioteconomic.

Numerele 8 și 9 ale publicației Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga” din Cluj, „Philobiblion”, supun dezbaterii conceptul de cenzură și raportul acestuia cu libertatea individuală la nivel istoric, estetic, literar și moral, cenzura ca prezență obsesivă înainte de 1989 în țările central-răsăritene, profesia de bibliotecar în societatea în tranziție sau *hermeneutica bibliothecaria*, serviciile de acces la Internet și sală multimedia, biblioteca dincolo de educație și divertisment, statistica de bibliotecă în România.

Proiectul de inițiere a unei secții de artă în cadrul Bibliotecii Județene „Octavian Goga” din Cluj este unul dintre articolele care atrag atenția datorită punctării unui aspect esențial la nivel european: formele artistice de exprimare ca elemente ale identității culturale ale unui popor. Crearea unui astfel de context în care publicul nu este simplu spectator, ci devine participant cu drepturi de liberă exprimare este benefic și poate juca un rol important în promovarea artiștilor. Secția de artă urmează să cuprinsă un spațiu expozițional, de dialog, organizarea unor vernisaje, lansări de carte, recitaluri, ore de muzică (cunoașterea instrumentelor muzicale, istoria muzicii în exemple) care să refuze totodată caracterul de muzeu și să implice și interacțiunea comunității prin parteneriate cu liceele, universitățile, academiile și instituțiile de muzică și arte, luându-se în considerare și conexiunea artă – mass-media și comunicarea prin limbaje artistice diferite. În ceea ce privește accesul on-line, se lucrează la baza de date în format electronic, biblioteca dispunând de pagină web pe care utilizatorii pot posta comentarii pro și contra într-o rubrică special creată pentru ei.

Clujenii au realizat un spectacol acusticon cu public la 125 de ani de la nașterea lui Octavian Goga, intitulat „Autografe pe apa unui râu”, care a cuprins și recitalul coregrafic al Gabrielei Bathori. Evenimentul a cuprins expoziția de carte „Vitrina cu lumină”; discuții moderate de dr. Gheorghe Bodea „Colocviale pe insule de dialog”; versuri și evocări în cadrul recitalului „Din

„Lectura”

lunga timpului bătaie”, precum și echivalențe iberice ale poeziei lui Goga; „Interludica” – Goga în ipostaze folk, coregrafice și cinematografice.

Dan Puric, autorul spectacolului *Don Quijote*, spunea că ies din rost acei oameni „care sunt, vorba lui Noica, plini de cunoștințe dar fără cunoaștere”. Consider că acesta este și mesajul articolului referitor la societatea informației versus societatea cunoașterii.

În cadrul celei dintâi menționate tronează paradigma informație – utilizator, biblioteca virtuală, Internetul, teorii și practici care s-au dovedit a fi insuficiente, având în vedere rezultatele și studiile unor specialiști în domeniu. Numai citind declarația viitorologului John Naisbitt: „ne înecăm în informații, dar murim de foame după cunoaștere” realizăm pericolul superficialității, al diletantismului. Spre deosebire

de videocluburi locale, săli de jocuri și Internet, centrele de fax și xerox, ale căror servicii se regăsesc parțial sau integral în bi-blioteci, acestea din urmă vor avea întotdeauna avantajul oferirii accesului la o societate a cunoașterii prin colecții de importanță majoră în formarea individului, prin valorificarea acestora în cadrul unor programe de interacțiune, conceptualizare, prin proiecte culturale și *lifelong learning* (învățarea pe tot parcursul vieții). Îndemnul Comisiei UNESCO a promovat cinci aspecte de care să se țină seama: a învăța să cunoști, a învăța să înveți, a învăța să fii, a învăța să trăim împreună. Înțelegerea unui lucru este esențială pentru luarea unei decizii la nivel individual sau colectiv.

Importante sunt și semnalările aplicării tezaurului multilingv Eurovoc la Biblioteca Parlamentului European, un instrument multidisciplinar care acoperă domeniile tratate de Uniunea Europeană: instituții, viață politică, relații internaționale, Drept, probleme sociale, locuri de muncă, mediu înconjurător, agricultură, transport. Întrucât limba folosită la conceperea sa a fost franceza, România se află printre țările care au recurs la traducerea acestui program ca țară în curs de integrare.

Abordarea filosofică a scrisului la diferite popoare, problema re-creării operei prin traduceri, precum și cartea gândită și alcătuită de Marta Petreu, *În lumea taților*, sunt articole necesare pentru informarea și formarea bibliotecarului în noua societate a cunoașterii.

Gabriela TOMA

Sursele ilustrațiilor: p. 9: G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, 1941; pp. 20, 22, 24, 26, 30: Ion Jalea, text de Petru Comarnescu, Editura Meridiane, 1962, *Ion Jalea*, Muzeul de Artă Constanța, 1971, Marin Mihalache, *Ion Jalea*, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1956; coperta II: *Compozitori și muzicologi români*. Mic lexicon, sub redacția lui Viorel Cosma, Editura Muzicală, 1965; coperta III: Almanah „Cinema”, 1975; coperta IV: Szabédi László, *Versuri alese*, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1956.

Sursele citatelor: p. 20: Ion Jalea, Muzeul de Artă Constanța, 1971; coperta II: Ruxandra Arzoiu, *În universul simfoniilor lui Gustav Mahler. Dialoguri cu compozitorul Aurel Stroe*, Editura Muzicală, 2003; coperta III: Almanah „Cinema”, 1990; coperta IV: Szabédi László, *Versuri alese*.

Calendar

mai 2007

- ◆ 1 mai. **Ziua Internațională a Muncii**
- ◆ 1 mai 1937. 70 de ani de la nașterea lui **Ion Vatamanu**, poet și traducător din Basarabia (1 mai 1937 – 9 aug. 1993)
- ◆ 2 mai 1857. 150 de ani de la moartea lui **Alfred de Musset** (11 dec. 1810 – 2 mai 1857)
- ◆ 2 mai 1977. 30 de ani de la moartea lui **Vladimir Nabokov**, scriitor american (23 apr. 1889 – 2 mai 1977)
- ◆ 3 mai. **Ziua Mondială a Libertății Presei**
- ◆ 3 mai 1957. 50 de ani de la moartea lui **Albert Beguin**, eseist și critic literar francez (17 iul. 1901 – 3 mai 1957)
- ◆ 5 mai 1932. 75 de ani de la nașterea compozitorului **Aurel Stroe**
- ◆ 6 mai 1992. 15 ani de la moartea actriței **Marlene Dietrich** (27 dec. 1901 – 6 mai 1992)
- ◆ 7 mai 1907. 100 de ani de la nașterea lui **Szabédi László**, poet, prozator, istoric literar și lingvist maghiar din România (7 mai 1907 – 19 apr. 1959)
- ◆ 7 mai 1937. 70 de ani de la moartea lui **George Topârceanu** (21 mart. 1886 – 7 mai 1937)
- ◆ 8 – 9 mai. **Zilele Comemorării și Reconcilierii**, în memoria celor ce și-au pierdut viața în timpul celui de-al doilea război mondial
- ◆ 9 mai. **Ziua Europei**
- ◆ 9 mai 1877. 130 de ani de la proclamarea **Independenței României**
- ◆ 9 mai 1927. 80 de ani de la nașterea lui **Nicolae Beloiu**, compozitor
- ◆ 12 mai 1907. 100 de ani de la nașterea actriței americane **Katharine Hepburn** (12 mai 1907 – 29 iun. 2003)
- ◆ 13 mai 1882. 125 de ani de la nașterea lui **Georges Braque**, pictor francez (13 mai 1882 – 31 aug. 1963)
- ◆ 13 mai 1907. 100 de ani de la nașterea scriitoarei britanice **Daphne du Maurier** (13 mai 1907 – 19 apr. 1989)
- ◆ 13 mai 1957. 50 de ani de la nașterea lui **Eugeniu Nistor**, poet, publicist și editor
- ◆ 14 mai 1912. 95 de ani de la moartea scriitorului suedez **Johan August Strindberg** (22 ian. 1849 – 14 mai 1912)
- ◆ 14 mai 1957. 50 de ani de la moartea lui **Camil Petrescu** (9 apr. 1894 – 14 mai 1957)
- ◆ 15 mai 1567. 440 de ani de la nașterea lui **Claudio Monteverdi**, compozitor italian (15 mai 1567 – 29 nov. 1643)
- ◆ 15 mai 1832. 175 de ani de la moartea lui **Carl Friedrich Zelter**, compozitor și dirijor german (11 dec. 1758 – 15 mai 1832)
- ◆ 17 mai 1907. 100 de ani de la nașterea lui **Gheorghe Bulgaru-Bob**, pictor, publicist și editor (17 mai 1907 – 31 mart. 1938)
- ◆ 18 mai. **Ziua Internațională a Muzeelor**
- ◆ 18 mai 1927. 80 de ani de la nașterea lui **Constantin Romanescu**, medic, eseist
- ◆ 19 mai 1857. 150 de ani de la nașterea lui **Johan Jacob Abel**, medic, fiziolog, biochimist și farmacolog american (19 mai 1857 – 26 mai 1938)
- ◆ 19 mai 1887. 120 de ani de la nașterea sculptorului **Ion Jalea** (19 mai 1887 – 7 nov. 1983)
- ◆ 20 mai 1882. 125 de ani de la nașterea lui **Sigrid Undset**, scriitoare norvegiană, laureată a Premiului Nobel, 1928 (20 mai 1882 – 10 iun. 1949)
- ◆ 20 mai 1927. 80 de ani de la **realizarea primului zbor fără escală pe ruta New York – Paris**, de către pilotul Charles Lindbergh
- ◆ 20 mai 1957. 50 de ani de la moartea lui **Gilbert Murray**, filolog, umanist englez (2 ian. 1866 – 20 mai 1957)
- ◆ 21 mai. **Ziua Mondială a Dezvoltării și Diversității Culturale**
- ◆ 21 mai 1887. 120 de ani de la nașterea lui **Alexandru Borza**, geobotanist și istoric al științei (21 mai 1887 – 3 sept. 1971)
- ◆ 21 mai 1887. 120 de ani de la nașterea **Floricăi Musicescu**, muziciană și pedagog (21 mai 1887 – 19 mart. 1969)
- ◆ 21 mai 1932. 75 de ani de la nașterea scriitoarei **Ileana Vulpescu**
- ◆ 22 mai 1907. 100 de ani de la nașterea lui **Sir Laurence Olivier**, actor, regizor și producător englez (22 mai 1907 – 11 iul. 1989)
- ◆ 22 mai 1957. 50 de ani de la moartea lui **George Bacovia** (17 sept. 1881 – 22 mai 1957)
- ◆ 22 mai 1967. 40 de ani de la moartea lui **Langston Hughes**, poet, prozator, dramaturg și editor american (1 feb. 1902 – 22 mai 1967)
- ◆ 23 mai 1857. 150 de ani de la moartea lui **Augustin Louis Cauchy**, matematician, inginer francez (21 aug. 1789 – 23 mai 1857)
- ◆ 26 mai 1907. 100 de ani de la nașterea actorului american **John Wayne** (26 mai 1907 – 11 iun. 1979)
- ◆ 26 mai 1917. 90 de ani de la nașterea lui **Aurel Popa**, compozitor
- ◆ 26 mai 1997. 10 ani de la moartea poetului, publicistului și traducătorului **Cezar Baltag** (26 iul. 1939 – 26 mai 1997)
- ◆ 27 mai 1932. 75 de ani de la nașterea lui **Nicolae Pintilie**, poet, traducător (27 mai 1932 – 31 dec. 1995)
- ◆ 28 mai 1787. 220 de ani de la moartea lui **Johann Georg Leopold Mozart**, compozitor, violonist și dirijor austriac (14 nov. 1719 – 28 mai 1787)
- ◆ 28 mai 1977. 30 de ani de la inaugurarea **Muzeului „Tropaeum Traiani“** de la Adamclisi
- ◆ 29 mai 1917. 90 de ani de la nașterea lui **John Fitzgerald Kennedy**, om politic american, fost președinte al SUA (29 mai 1917 – 22 nov. 1963)
- ◆ 29 mai 1982. 25 de ani de la moartea actriței franceze **Romy Schneider** (23 sept. 1938 – 29 mai 1982)
- ◆ 29 mai 1992. 15 ani de la moartea regizorului **Ion Bostan** (15 dec. 1914 – 29 mai 1992)
- ◆ 30 mai 1887. 120 de ani de la nașterea lui **Alexander Archipenko**, artist plastic american (30 mai 1887 – 25 feb. 1964)
- ◆ 31 mai 1832. 175 de ani de la moartea lui **Evariste Galois**, matematician francez (25 oct. 1811 – 31 mai 1832)
- ◆ 31 mai 1887. 120 de ani de la nașterea lui **Saint-John Perse**, poet, eseist și diplomat francez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1960 (31 mai 1887 – 20 sept. 1975)
- ◆ 31 mai 1937. 70 de ani de la nașterea **Doinei Almășan-Popa**, pictoriță și scenaristă
- ◆ 31 mai 1937. 70 de ani de la nașterea lui **Pavel Florea**, filolog și istoric literar

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Informare Bibliografică al Bibliotecii Metropolitane București

Contents

Centenary – MIRCEA ELIADE	2
Georgeta FILITTI – Bucharest Archives – J. C. Negruzzi	8
Bucharest Metropolitan Library – Patrimony	11
History of the Book – BUCHAREST OF CAROL I	12
Contemporary Autographs – Angela BOTEZ	14
The Romanian Librarian's Day – Gabriela TOMA, Carmen SCOIPAN, Liviu BUTUC	16 – 21
EBLIDA News. March 2007 – Library and Information Society Issues	27
IFLA Journal – Libraries on the Seoul Congress Agenda	28
Florentina DOBROGEANU-IPSILANTE – Grigorie de Nyssa	31
Nina VASILE – The Spring of the Poets	34
Catalogue	36
Gabriela TOMA – Review – „Lectura“	38
Calendar – May 2007	39

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1

ABIDOR: Tel./Fax: 316.83.00

Redacția: Tel./Fax: 212.83.11

E-mail: bibliobuc@yahoo.com / Web: www.bmms.ro

ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU

Director artistic: Mircea DUMITRESCU

Redacția: Ion HOREA (redactor șef), Georgeta FILITTI

Iulia MACARIE (secretar de redacție), Radu VLĂDUȚ

CUPON

ABONAMENT LA
BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR

Numele

Prenumele

Adresa

Cod..... Telefon.....

Solicit abonarea la revista **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR** pe o perioadă de luni.

Adresa: Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1, Cod poștal 010354, București.

Anexez chitanța de plată a sumei de RON în contul dvs.

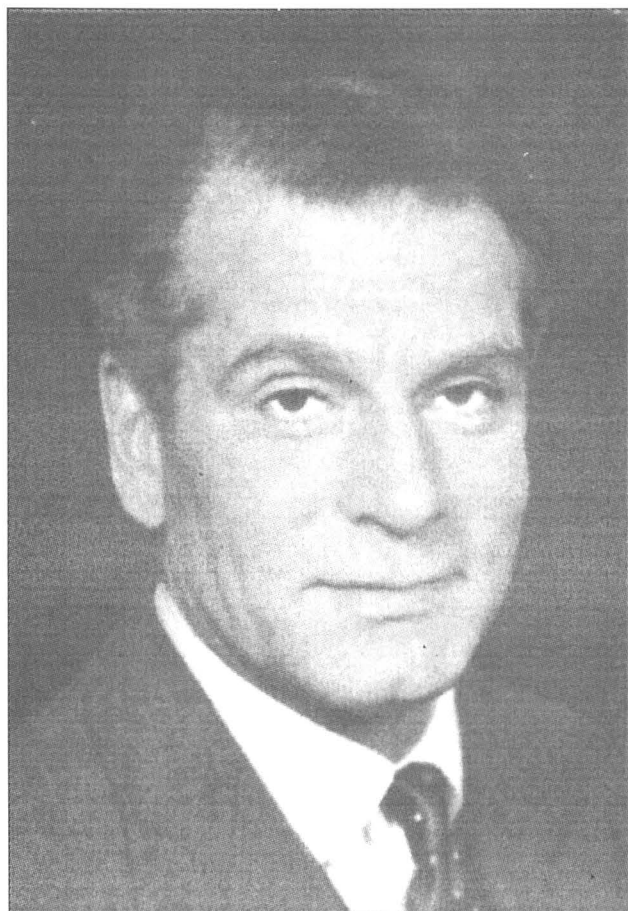
nr. RO82 RNCB 0072 0497 1003 0001 BCR Sector 1. C.U.I. 10141341.

Asociația noastră ABIDOR și Biblioteca Metropolitană București sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL și EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poștal, abonamente la revista lunară **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR**. Prețul unui număr este de 2 RON. Prețul unui abonament anual (12 numere) este de 24 RON.

Tipărit la Tipografia SEMNE '94

Redacția revistei **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR** respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice

SIR LAURENCE OLIVIER

1907 – 1989

100 de ani de la naștere

„Olivier a știut să-și urmeze drumul, a știut să-și aleagă calea, Golgota împlinirii lui artistice. De ajuns să numești câteva din piscurile pe care a trebuit să le urce, pînă a deveni el însuși pisc: Hamlet, Richard al III-lea, Henric al V-lea,

Lear, Astrov, Béranger, Archie Rice...

Laurence Olivier n-a fost numai un om al scenei sau al platoului de filmare, a fost un om al conștiinței, al responsabilității, un om de cultură, un caracter. Cine s-ar putea încumeta să-și apere caracterul în devoratoarea luptă pentru glorie?

El a avut tăria să reziste succesului ca și insuccesului...”

Mircea Alexandrescu

SZABÉDI LÁSZLO

1907 – 1959

100 de ani de la naștere

La figurat

*„Mai simplu-ar fi să zic: eu sînt de vină
de cîte rele-n viață mă lovesc,
și nimeni n-o să-mi caute pricină:
de ce m-acuz? de ce mă-nvinuiesc?
«Se pedepsește singur», va fi gestul
călăului cu sînge pe cuțit,
și nu-mi va da și-un brînci pentru protestul,
pe buza mea, de mine-năbușit.
(Cel nevizat să nici nu ia aminte.*

*Tot ce-ați citit e spus la figurat;
poetul trist, temîndu-și treaza minte,
vorbește cu un patos deformat.
Cu gîdele n-avu de-a face încă
și-njunghiat nicicînd n-a fost văzut...
dar nici nu-l dezmierdară, tocmai fiindcă
mintea lui trează nu și-o a pierdut.)“*

1940

În românește de Ioanichie Olteanu

ISSN 1454-0487

